

AYDINLIĞA DOĞRU

tmmbb elektrik mühendisleri odası
istanbul şubesi yayın organıdır

genel kurulumuzun görüşü:

MC HÜKÜMETİ İKTİDARDAN

DÜŞÜRÜLMELİDİR

İstanbul Şubemizin 17. Genel Kurulu 18 Ocak günü Şişli Terakki Lisesi Salonunda toplandı. Yönetim Kurulu Başkanı Yüksel Birdal'ın açış konuşmasıyla başlayan genel kurul, odamız üyelerinden san'atçı Ali Rıza Binboğa'nın yönettiği İstiklâl

Marşı ve «devrimler uğrunda can vermiş tüm yurtseverlerin anısına» yapılan bir dakikalık saygı duruşuyla sürdü.

Yapılan seçimlerde, kongre divan başkanlığına, Ali Rıza Akçan, Başkan yardımcılığına Ahmet Kutlubay ve Ünal Akıncı, yazman üyeliklere Emin Kıranta, Yaşar Ural Emin Karaşın ve Armağan Aytac oy sayım kuruluna Ahmet Akçay Servet Coşkun Kumsal, Naci Aluç, Arif Soran Nasuh Perdahcı ve Oğuz Bulgulu seçildiler.

Genel Kurulumuza CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, TBMM Başkanı Kemal Güven, Cumhuriyet Senatosu üyesi Selâhattin Babüroğlu, İstanbul Valisi Namık Kemal Şentürk TÜTED ve TÖB-DER ile Kimya, Ziraat, Maden Mühendisleri Odaları başarı mesajları gönderdiler.

E.M.O Genel Başkanı Ahmet Varol'un gündem dışı yaptığı

«Genel Kurulun ve sonuçlarının halkımıza yararlı olmasını» dileyen konuşmasından sonra gün demin diğer madeleri oldan Yönetim ve Denetim Kurulları Raporlarının okunulmasına geçildi. Yönetim Kurulu adına Selçuk Esen'in, Denetim Kurulu adına Atilla Özsoz'un okuduğu raporlardan sonra yapılan oylamada Yönetim Kurulu, büyük bir oy çoğunluğu ile aklandı.

Bu arada Genel Kurul Başkanlık Divanına bir önerge verildi. Önergede elektrik enerjisi ve ülkemizin öbür sorunlarıyla ilgili bir açıklamanın yapılması savunuluyordu. Önerge eki olarak başkanlık divanına sunulan görüşler genel kurulun büyük çoğunluğunca benimseren kabul edildi. MC Hükümetinin parlamenter yollardan düşürülmesini istendiği görüşleri, bu sayfamızda yandaki sütunlarda veriyoruz.

Genellikle olgun bir hava içinde geçen genel kurulda verilen bir başka önerge ile yeni Yönetim ve Denetim Kurullarının seçimi öne alınarak gizli oylamaya geçildi. Oy sayım ve döküm işlemlerinin sürdürül

Sonu 12'de

kamuoyuna duyuru

Genel kurulumuza, basına ve kamuoyuna elektrik mühendislerinin görüşü olarak açıklanmak üzere bir önerge sunuldu. İstanbul'un ve Türkiye'nin enerji sorunu, ülkemizdeki çalışanların sorunları, Devlet Güvenlik Mahkemeleri ve MC iktidarının niteliği üzerine getirilen görüşler genel kurulumuzca kabul edildi.

Enerji sorununuz ve İstanbul'un Elektrik Sorunu ile ilgili metin odamızın şimdiye dek savunduğu görüşlerin bir yinelenmesiydi. Bu bölümü Aydınlığa Doğru'nun ekinde, İstanbul'un Elektrik Sorunu başlıklı bildirimizde bulabilirsiniz.

Bildirinin öbür bölümlerini aşağıda veriyoruz.

ÇALIŞANLARLA İLGİLİ OLARAK:

Kamu kesiminde çalışan üyelerimizin, ekonomik yapıdaki enflasyonist gelişmeden daha az zarara uğramalarını sağlamak ve mesleğimizle ilgili girişimlerde ülke çıkarları doğrultusunda ağırlıklarını koyabilmeleri için, grev ve toplu sözleşme olanaklarıyla donatılmış sendikal haklara kavuşturulması zorunludur.

Enflasyonist baskıların ezgisini azaltmak üzere, sendikal haklar getirilmeden önce acil bir önlem olarak kat sayının bu yıl 17'ye yükseltilmesi genel kurulumuzun dileğidir.

Maddi baskının dışında tüm memurlar gibi kamu kesimindeki teknik elemanları da tedirgin eden memur kıyımına ve karda kışta, aile bütünlüğünü parçalayan sürgünlere son verilmelidir.

Memur maaşlarından MEYAK adına kesilen, ama memur yararına değil, tekeli sermaye kesimi yararına kullanılan paralar geri verilmelidir.

Sonu 12'de

başyazı

RENKLİ TELEVİZYON VE SİYASET

RENKLİ TELEVİZYON VE SİYASET

Ocak ayında Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul şubesi olarak renkli televizyon konusunda basına bir açıklama yaptık. Elektronik sanayinin bugünkü montajcı niteliğinden, renksiz TV montajından dolayı dışarıya yılda yarım milyar lira ödediğimizden, renkli TV ile bu miktarın en azından iki buçuk milyara çıkacağından söz ettik. Ve renkli TV girişimlerinin, MC iktidarınca göz boyama aracı olarak kullanılmasının dışında bir işlevi olamayacağını vurguladık.

Açıklama basında geniş bir yer aldı. Başyazılara, fıkralara konu oldu. Hatta bu açıklama, MC'nin lider partisinin sözcüsü durumundaki bir gazeteye büyük boy ilanlarla başyazar olarak geçen bir sermaye sözcüsünün başyazı köşesinde bile yer aldı. Bu başyazar renkli TV'ye karşı çıkışa o kadar kızmış olacak ki, bütün meslek odalarını siyasetle uğraşmakla suçlamaya kadar gitmiş. Hatta bu alanda yasaların yetersizliğinden söz etmiş.

Aslında bu cinsten tepkiler bizce yeni değil. Çok sık, değişik ağızlardan ama hep sermayenin ağızından gelen yıpratma eleştirileri bunlar. Büyük tirajlı bir gazetede not defterlerini yayınlayan bir yazarın da dönem dönem değiştiği, bu alanda uyarılar yaptığı biliniyor.

Öncelikle bir noktanın altını çizelim. Bu cinsten demagojiye dayalı tepkilere yol açtığına, sermayenin sözcülerini rahatsız ettiğine göre, meslek odalarının çalışmaları doğru bir çizgide. Çünkü, sermaye, bilinmesi istenmeyen gerçeklerin açıklanmasından rahatsız olur. Meslek odaları da kendi uzmanlık alanlarındaki sömürü me-

Sonu 12'de

aydınlığa doğru

ZAM VAR MI, YOK MU

Başbakanın ve Maliye Bakanlığı yetkililerinin daha önce aksini öne sürmelerine karşılık, elektrikli ev aletlerine % 10 oranında zam yapılmıştır. Elektrikli ev aletleri üreten firmaların zam talepleri uzun süredir fiyat kontrol komitesinde bekletiliyordu. Ancak firmalar taleplerinin kısa sürede cevaplanmaması nedeniyle kaçamak yollara başvurdu. Maliye Bakanlığı yetkililerinin «elektrikli ev aletlerine zam yok» biçimindeki açıklamasından sonra İstanbul Şubemiz durumu kamuoyuna açıklamıştı:

Maliye Bakanlığı yetkililerinin açıklamasını ve zamları bildiren gazete kupaırları.

«Maliye Bakanlığı yetkililerince, Fiyat Kontrol Komitesi'nin çalışmalarıyla ilgili olarak yapılan açıklama gerçekleri yansıtmamaktadır. Buzdolabı, çamaşır makinesi, televizyon, elektrik süpürgesi gibi elektrikli ev aletlerine gerçekte, firmaların talep ettiği oranda fiyat yükselmesi getirilmiştir. Ancak bu fiyat yükselmesi üretilmekte olan bir mamülün satış fiyatına zam yapılması biçiminde yürürlüğe konmamıştır. Fir-

malar piyasaya yeni modeller sürerken, bu mamülün satış fiyatı hakkında Fiyat Kontrol Komitesinden izin almamaktadırlar. Ancak, girdi masrafları dolayısıyla, maliyeti daha düşük yeni tip mamül daha yüksek bir kar oranı ile piyasaya sürülmektedir.

Örneğin bir televizyon montaj şirketi büyük bir reklam kampanyasıyla «aile tipi TV» piyasaya sürmüştür. Bu TV alıcısı normal tip TV'den çok

Sonu 12'de

TEKNİK ELEMANLARIN TOPLUMSAL DÖNÜŞÜMDEKİ ROLÜ

ÇEVİREN : GÖNÜL TAYLAN

Torino'da toplanan «Birinci Uluslararası Mühendis, İdari Kadro Bilimadamı ve Teknisyenler Konferansı», konferansa katılan delege ve örgütlerin ortak görüşlerinden birincisi olan «Teknik Elemanların Toplumsal Dönüşümdeki Rolü» konulu yazının I. ve II. bölümlerini geçen sayılarımızda vermiştik. Aşağıda bundan önce çıkan bölümlerin özetini, yazının III. ve son bölümünü bulacaksınız.

DAHA ÖNCE ÇIKAN BÖLÜMLERİN ÖZETİ

Bilim ve teknolojinin üretimde ekonominin yönetiminde, toplumsal yaşam ve kültür alanındaki rolü artmaktadır. Sanayileşmiş ülkelerde toplam milli hasılanın normal olarak % 30'u araştırma ve geliştirmeye ayrılmaktadır. Araştırma, diğer üretim eylemlerinden farklı olarak bilgi eylemidir. Bilimsel anlayışın üretim metotlarına geniş ölçüde girmesi sadece teknik elemanların sayısını artırmakla kalmamakta, onların çalışmasına daha da bilimsel içerik kazandırmaktadır.

Bilimsel araştırmaların yöneldiği sahalarda üretimin ve üretimde çalışan teknik elemanların gereksinimleriyle belirlenmektedir. Kısaca teknik elemanların rolünde niceliksel ve niteliksel bir değişim olduğu gözlenmektedir. Bu gelişim üretimin uluslararasılaşması gerçeğinden ayrılmaz.

Teknik elemanlar, gerek araştırma, teknoloji üretim ve yönetim de, gerekse de toplumsal mücadelede ve toplumun dönüşümünde özel bir role sahiptirler.

Teknik eleman sorunu sendikal hareket içinde başlı başına bir sorun olmuştur. Oysa teknik elemanların kendilerine özgü sorunları ücretli işçilerin genel talepleriyle iç içedir ve onlardan ayrılmaz.

Fakat teknik elemanların sendikal hareketlerinde çeşitli sorunları vardır. Örneğin:

a—) Artan sayıda teknik elemanı nasıl sendikalarla çekmeli.

b—) Teknik elemanların sendikal hareketin geniş kapsamlı amaçlarına karşı olumlu tavır almaları nasıl sağlanmalı.

Bu sorunlardan herhangi biri çeşitli ülkelere de farklı önem arz etmektedir. Ayrıca yalnız sendika üyesi olmakla yeterli değildir. Toplumsal sorunların farkında olmakta gereklidir. Bu açıdan sendikal hareket eğitici bir rol oynamalıdır.

Ayrıca teknik elemanlar çalışanların bir parçası olmakla birlikte, a—) Bilgi düzeyleri. b—) kuruluşlarda gördükleri işlevlerin niteliği açısından da farklılık gösterirler.

Oysa bilimsel ve teknik devrimde beraber çalışan herkesin yönetime katılması bir gereklilik olmuştur. Çağdaş ekonominin yönetimi, artık merkezi ve hiyerarşik yapılara olanak vermemektedir.

Bütün bunlar şu gerçeği ortaya çıkarmaktadır; Günümüzde teknik elemanların tarafsız olması söz konusu değildir. İşçilerin yanındaki yerlerini almada bilinçli veya bilinçsiz olarak ama kesinlikle işçi sınıfının karşısında olacaklardır. Ve aynı zamanda kendi gerçek çıkarlarına karşı çalışmış olacaklardır.

Az sayıda yüksek derecede gelişmiş ülke, geniş bir kaliteli teknik eleman kadrosuna sahip olurken, diğerleri giderek artan ölçüde teknolojik gerilik içine sürüklenmektedir.

Gerçekte gelişmiş kapitalist ülkelerde teknik elemanların durumları da olumlu yönde gelişmemektedir. Çünkü, tekelci kontrol tek ölçü olmuştur. Kapitalistin kârını en yükseğe ulaştırma eğiliminin gereği olarak iç işlemlere bölünmüş veya indirgenmiştir.

Teknik elemanların içinde bulunduğu çıkar ilişkisi, bilimsel teknisyenin ve bilimsel yöneticinin rolünün inkâr ve reddedilmesinden faydalanılmaktadır. Teknik elemanlara, kendilerini firma veya maaş ile bir tutmaları önerilmektedir.

Eskiden ulusal çıkar, yalnız savaş dönemlerinde söz konusu edilirdi. Oysa sermaye teknik elemanlar ve diğer geleneksel olarak sendikası kesimler arasında hızla ve kitlesel olarak gelişen sendikalaşma eğitimi barış döneminde savaş ilan ederek cevap vermektedir.

Sendikalar teknik elemanlara örgütlenme olanağı verecek ve böylece onlar kendi özgül çıkarlarını savunabileceklerdir. Sendikal, bireylerin toplu eylemle korunmasıdır.

Böylece Pratik bir hedef: Teknik elemanları devletin ve işverenlerin maddi ve manevi baskılarından kurtarmak gereklidir.

SOSYALİST ÜLKELERDE DURUM

Sosyalist ülkelerde sendikaların deneyleri teknik elemanların toplumsal rolünün saptanması açısından eşsiz olanaklar sağlamaktadır.

Tüm toplumsal kategorilere ait emekçiler, üretim araçlarının toplumsal mülkiyet nedeniyle bütünleşmişlerdir. Emekçiler üretici oldukları gibi üretim araçlarının da sahibidirler.

III. BÖLÜM

Yerli dil ülke yönetiminde çok az kullanılır. Sanayi ve ticaret firmalarında ise hemen hiç kullanılmaz. Genel olarak teknik eleman sayısı düşük, onlara olan gerek ise büyüktür. İşçilerin çoğunun mesleki nitelikleri çok düşük düzeydedir. (Bazı ülkelere % 95'i okuma yazma bilmez.)

Böyle ülkelerin bilimsel ve teknik devrimden yararlanması gerçekten çok zordur, ve bu nedenle kapitalist kalkınma yolu büyük bir engeldir.

Teknik elemanların işlevine gelince, bu tür ülkelerde sorumluluk düzeyi en düşük işlere mahkum edilmişlerdir. Özel kesimde yardımcı eleman durumunda veya işverenin kuklasıdır. Baş yönetici çoğu kez ecnebidir. Kamu kuruluşlarında veya kamu iktisadi kuruluşlarında, resmi sorumlulukları varsa da, gerçekte kendileri dışında oluşturulmuş ve geliştirilmiş kuralları ve kararların zoraki ve kesin uygulatıcıları durumundadırlar. Çalıştıkları kuruluşun gelişmesinde katkıları olabilecek yetkiden yoksundurlar. Bazen, nitelikleriyle hiç ilgisi olmayan görevlere ve işlere atanırlar.

Böylesine koşullarda çalışan teknik elemanlar için sendikal eyleme katılmak yine de çok kolay değildir.

Kesin bir yoksulluk içinde yaşayan geniş işçi-emekçi kitlelerinin ortalama geliriyle karşılaştırıldığında, teknik elemanların gelirleri önemli olmaktadır. Öteyandan geniş işçi kitlelerinin çok düşük eğitim düzeyi ile teknik elemanların bilgi düzeyi arasındaki büyük fark, onlara manevi bir üstünlük sağlamaktadır.

Bu ve benzeri gerçekler, teknik elemanların siyaset dışında kalmalarına, kitlelerden kopmalarına beyin göçüne olanak sağlayabilir, veya onlara bir üstünlük hissi verebilir. Teknik elemanların siyaset dışında kalmaları bazı ülkelere, siyasi iktidarla ideolojik ve politik bütünleşme olarak nitelendirilmektedir. Siyaset dışı kalmak bazı teknik elemanlar için maddi koşulların baskısı ile kabul edilmiş bir durumdur. Bazı hükümetler, teknik elemanların var olan sistemle bütünleşmesini güçlendirmek için, mesleki örgütler kurmaktaysalar da bu her zaman başarılı sonuç vermemektedir.

Öte yandan, teknik elemanlarla işçiler arasında, ulusal kurtuluş savaşı sırasında kurulmuş olan politik bağları, gözönüne almak, teknik elemanların kendi kaynağı olan ulusal burjuvaziye yakınlığı ne olursa olsun, gereklidir.

Ülkeden ülkeye değişen bu karmaşık durum içinde bile, teknik elemanların toplumsal rolü, somut bazı taleplerin ortaya atılması sonucunu doğurmaktadır.

Tüm çalışanların ortaklaşa, yönetime katılması ve bu amaçla gerekli tüm bilginin kullanımlarına sunulması aşamasından önce, daha yüksek eğitim, daha yüksek mesleki nitelik ve geniş halk kitle-

rinin kültürel düzeyinin yükseltilmesi gibi somut mücadele alanları öncelik kazanmaktadır.

Bu yönde mücadele ederken, gelişmekte olan ülkelerin teknik elemanları kendi kişisel çıkarlarını da savunmuş olmaktadır. Çünkü kendi entellektüel gelişmeleri, tüm ulusun kültürel gelişmesine bağlıdır.

Genel olarak diyebiliriz ki, yabancı güçlerin ve ekonomik grupların, ulusal kalkınma çabaları ve sonuçları üzerindeki doğrudan veya dolaylı tekelci baskılarına ve egemenliklerine karşı durmakta, teknik elemanların büyük çıkarları vardır.

9 — Teknik elemanları, toplumsal ve sendikal eylemlere kazanmak nasıl olanaklıdır?

Teknik elemanların toplumsal rolünü, bir kavram olarak tanımlamak yeterli değildir. Gerekli olan bu kavramın küçük bir azınlıkta değil de geniş teknik eleman kitlelerince benimsenmesidir. Bu onların kendiliğinden bu bilince gelmeleri ile sağlanmayacağı gibi sendika örgütlerinin dogmatik ve otorite sahibi iddiaları ile de olanaksızdır.

Sendikal örgütlerimiz teknik elemanların toplumsal rolü konusunda kendi savlarının doğru olduğuna ve bunun teknik elemanların kendi çıkarlarıyla uyduğuna inanmaktadırlar. Nevarki duruma göre değişen pek çok nedenle, bu görüş elemanların geniş kitlelerince paylaşılmamakta veya kuramsal olarak benimsense bile, davranışları bununla uyum içinde olmamaktadır. Özellikle bazı teknik elemanlar, hala tekniğin içinde bir çıkış yolu bulacaklarını ve toplumsal sorumluluklarından kaçabileceklerini savunmaktadırlar.

Denilebilir ki, eğer sendikaların teknik elemanlara tam güveni varsa, kendiliklerinden teknik elemanların çıkarlarını savunmak görevini yüklenerek, diğer çalışanlarla kendilerinki arasındaki ilişkiyi onlara kanıtlayabilirler. Böylece, teknik elemanlar toplumsal rollerinin bilincine vararak, sendikal eyleme yakınlaşıp, bütünleşecektir. Teknik elemanlar arasındaki sendikal eylem, pratik olarak iki yönlü olmalıdır:

— Bir yandan, teknik elemanların tüm çalışanlarla yakın bir ilişki içinde kendi çıkarları doğrultusunda mücadele vermek üzere örgütlenmelerine yardımcı olunmalıdır. Bu mücadelede, öncelik, teknik elemanların görüşlerini belirtme özgürlüğüne, sendikal hak ve özgürlüklere ve teknik elemanların maddi ve manevi bağımsızlıklarını geliştirmeye yönelik tüm çabalara, verilmelidir. Bu yolla, teknik elemanlara olan güvenimizi en açık biçimde belirtmiş oluruz. Bu destek, sınırlı veya teknik elemanların kendi toplumsal rollerini anlamakta vardıkları düzeye bağlı, olmaksızın sürmelidir. Onların giderek bu anlayışa kavuşacaklarına olan inancımızı göstermek ve ispat etmek zorundayız.

Böylece onların da işçi sınıfının sendikal örgütlerine olan güvenleri artacak ve en güvenilir ve gerçek yandaşlarının işçi sınıfı olduğunu anlayacaklardır.

— Öteyandan, açıklamalar yaparak, ikna edici noktalar bularak, teknik elemanlar için en olumlu toplumsal davranışın ne olduğu yolunda bilinçlerini yükseltmek gereklidir.

Her iki tür çalışmanın dengesini ülke koşullarına göre bulmak gereklidir. Bu dengenin kurulmasında içinde bulunulan toplumsal sistem ve özellikle işçi sınıfı ile devlet arasındaki ilişkilerin yapısının etkisi büyüktür.

Burada dikkat edilecek ikinci nokta, bu çabaların eğitici yönünün (ikinci çalışma yönteminin) yapısının, teknik elemanların toplumsal çıkışları ve eğitim düzeylerine göre değişiklik göstereceğidir.

Her ülkenin sendikal hareketi, dışardan herhangisi bir müdahale olmaksızın, kendi ülkesindeki koşulları öngörmek durumundadır. Nevarki bu, ülkeler arasında bilgi ve deney alışverişi yapılmasını da önlememelidir.

haberler

Polonyalı konuklarımız VII. Teknik Kongreyi izliyor.

7. teknik kongremiz çok verimli oldu

E.M.O. Genel Merkez yönetim Kurulunun düzenlediği Elektrik Enerjisi konulu 7. Teknik Kongre 24-25-26 Aralık günleri, Ankarada DSİ Salonunda yapıldı. Kongre EMO Başkanı, Ahmet Varol'un konuşmasıyla açıldı. Ahmet Varol, enerji kesimindeki problemi iktidar

ların uyguladığı dışa bağımlı politikanın doğurduğunu, kendi özkaynaklarımıza dayanmayan elektrik enerjisi üretiminin iktidarların politik tercihlerinin sonucu olduğunu belirtti. Linyit kömürünün elektrik enerjisi üretimindeki payının 1962 de %16,8 den 1972 de %13,7 ye düş

tüğünü, buna karşılık dışa bağımlı bir kaynak olan fuel-oil'in payının, aynı dönemde %7,6 dan %39,8'e çıktığını açıklayan Ahmet Varol, Enerji Ajansının ülkemiz yararına birşey getirmediğini, üstelik dost arap ülkeleriyle ilişkilerimizi olumsuz etkileyeceğini belirterek, Enerji Ajansından çıkmamızı önerdi.

Kongre Genel Enerji, Tesis ve İşletme, Planlama, Mevzuat ve Organizasyon olmak üzere dört ana bölümde çalışmalarını sürdürdü.

Konuşumuz Polonya Elektrisyenleri Birliği yöneticileri kongreye «Polonya'da Enerji Üretimi» konulu bir bildiri ile katıldılar.

İstanbul Şubemiz Kongrede «İstanbul'un Elektrik Sorunu» başlıklı, metnini gazetemizin ekinde verdiğimiz bildiriyi sundu. Sonu 12'de

MUSTAFAKEMALPAŞA BELEDİYESİ PROJELERDE ELEKTRİK MÜHENDİSİ İMZASI ARAYACAK. YALOVA VE ÇINARCIK, BELEDİYELERİYLE DE PRENSİP ANLAŞMASINA VARILDI.

Bursa Mustafakemalpaşa Belediyesi 6 şubattan sonra teknik uygulama sorumluluğu (TUS) ve proje işlemlerinde, elektrik mühendislerinin imzasını arayacak. Bu konuda İstanbul Şubemizle Mustafakemalpaşa Belediyesi arasında yapılan yazışmalar sonucuna ulaştı. 6 şubattan itibaren Mustafakemalpaşa Belediyesinde odaya götürülecek projelerde odanın vizesinin de bulunması gerekecek.

Yalova ve Çınarcık Belediyeleriyle ilişki kurularak, başlatılan çalışmalar da olumlu yönde ilerliyor. Yönetim kurulumuzun görevlendirdiği oda müdürümüz Alaattin Anahtarçı'nın yaptığı ilk görüşmede prensip anlaşmasına varıldı. Belediyeler odamızdan, uygulamaya sokacakları teknik talimatnameler için taslak istedikler. Taslaklar belediyelere gönderildi. Şubat sonuna kadar talimatname taslaklarının her iki belediye meclisince görüşülüp onaylanması bekleniyor.

Talimatnameler onaylandıktan sonra Yalova ve Çınarcık belediyelerinde de proje, TUS hizmetlerini elektrik mühendisleri yapacak ve projelerde oda vizesi aranacak.

Öte yandan İzmir Şubemizin İzmir Belediyesiyle aynı doğrultuda imzaladığı protokol de 1 şubatta yürürlüğe girdi.

"devlet güvenlik mahkemeleri kaldırılmalıdır,"

İstanbuldaki Mühendis ve Mimar Odalarının İstanbul Barosu ile birlikte düzenlediği Devlet Güvenlik Mahkemelerini konu alan açık oturumda, DGM'nin anayasaya aykırı olduğu, yargı bağımsızlığını zedelediği, bu mahkemelerin faşist rejimlere özgü mahkemeler olduğu savunuldu ve DGM'nin kaldırılması istendi.

İstanbul Barosu Başkanı Mehmet Ali İkizer'in açtığı ve Orhan Pekey'in yönettiği açık oturuma tartışmacı olarak, Türkiye Borolar Birliği Başkanı Prof. Faruk Erem, İ.Ü. Hukuk Fakültesinde Prof. Öztekin Tosun, Doç. Erdoğan Teziç ve Avukat Necila Fertan katıldılar.

Açık oturumda konuşmacılar özetle şu görüşleri savunular:

Necila Fertan:
«DGM yargının bağımsızlığını kaldırmak amacıyla kurul-

muştur. Bunlar parlamenter dikta rejimine özgü mahkemelerdir. Hitler ve Mussolini de devletin güvenliğini ağızlarına sakız etmişlerdi. DGM, siyasi suçlara bakar deniliyor. Oysa olağan mahkemeler de siyasal suçları yargılar. Olağan durumlar için olağanüstü mahkemelerin kurulması anayasamıza aykırıdır. Bu tür mahkemeler İspanya ve Fransa'da vardı. Fransa'da halk muhalefeti sonucu danıştay DGM'ni kaldırdı.

Anayasa'da yapılan değişikliğe rağmen DGM anayasaya aykırıdır. Çünkü hukukun üstünlüğüne ve tüm hukuk ilkelere aykırıdır. Hakimlerin hükümetçe atanmasına cevaz vermektedir.

Yasama organı DGM'ni iptal etmelidir.»

Faruk Erem:
«Yasama organı dayanağı ortadan kalkmış bir mahkemenin

Sonu 12'de

emo jübile gecesi yapıldı

Yüksel Birdal, Numan Sinanoğlu'nun şiltini oğlu Ataman Sinanoğlu'na veriyor. Soldan sağa: Sinanoğlu, Büro Amirimiz Adil İşçen ve Yüksel Birdal.

İstanbul Şubemizin, geçen dönem yönetim kurulunun kararıyla ve ilk hazırlıklarını yaptığı elektrik mühendisliği gecesi 23 Ocak cuma gecesi gerçekleştirildi. Taksim Belediye Gazinosunu dolduracak kadar çok sayıda meslekdaşımızın katıldığı gece saat 01.00'e kadar sürdü. Müzikli ve yemekli toplantıda İstanbul Şubemize, kayıtlı, meslekte 40 yılını aşmış elektrik mühendislerinin tümüyle meslekte 25 yılını doldurmuş üyelerimizin hizmetleri kutlandı, başarılarının devamı dendi.

Şube Başkanımız Yüksel Birdal gecemize katılan üyelerimizden Sayın Seyfettin Kipmen'in kırkıbirinci, Sayın Sıtkı Bayrı, Sayın Prof. Moiz Eskenazi'nin kırkikinci, Sayın Teymur Bulat'ın kırkbeşinci meslek yılını girişlerini kutlayarak kendilerine birer şilt verdi. Sayın Hilmi Sezgin, Sayın M. İhsan Kutluk ve Sayın Kemal Güven de 25 meslek yılını dolduran üyelerimiz olarak yönetim kurulumuzun kendileri için hazırladığı şiltleri yine şube başkanımız Yüksel Birdal'ın elinden aldılar. Öte yandan 48 yıllık elektrik mühendisi Sayın Numan Sinanoğlu'nun ödülü

de, kendisi rahatsız olduğundan oğlu Sayın Ataman Sinanoğlu'na verildi.

Gazinosunun olağan programına ek olarak gecemize katılan Eurovision Halk Birincisi, sanatçı üyemiz Ali Rıza Bınoğa tüm çağrılıların sempatisini bir kez daha kazandı. Ayakta alkışlanan «Birlik İçin Elele» ve «Sevgilimin Derdi» şarkılarından sonra, «Yarın» hep birlikte ve iki kez söylendi.

Meslekte yirmibeş yılını dolduran Sayın İbrahim Davut Berzek, Sayın İrfan Sözek, Sayın Mustafa Özkahyaoglu, Sayın Fikret Yücel ve Sayın İbrahim İşseven ile kırk yıllarını bitirmiş olan Sayın Ekrem Ersoy, Sayın Niljat ve Siret Serven, Sayın Hamdi Erendor, Sayın Cabir Hamdi Seper, Sayın Sabih Durul, Sayın Fikret Beja, Sayın Mustafa Santur, Sayın Cevat Baykal çeşitli nedenlerle jübile törenine katıldılar. Adı geçen üyelerimiz şiltlerini İstanbul Şubemizden alabilecekler.

Yüksel Birdal ödülü dağıtım sırasında yaptığı konuşmada jübile gecelerinin bundan böyle her yıl yapılacağını açıkladı.

odalararası çalışmalar

«50 İŞÇİYE 70 BİN, BİR YABANCI UZMANA 135.000»

İstanbul Nazım Plan Bürosunda, çalışan işçilerin başlattığı grev TÜTED ve İstanbuldaki mühendis ve mimar odalarınca desteklendi. İşçilerin «50 işçiye 70 bin, bir yabancı uzmana 135.000 bin lira» sloganını da kullandıkları direnişe ilişkin olarak, TÜTED ve odalar:

«Dünya Bankası tarafından emperyalist tekelin çıkarları doğrultusunda yönlendirilen Nazım Plan Bürosu çalışmaları, burada çalışan personel tarafından giderek, kavranmakta ve buna karşı çıkmaktadır. Bundan dolayıdır ki yabancı uzmanlara astronomik ücretler ödenerek, istihdam olanakları açılırken yurtsever işçi ve teknik elemanlar her türlü güvenceden yoksun olarak çalıştırılmaktadır. Buna karşı çıkan işçilerin başlattıkları grev özünde anti - emperyalist içerik taşımaktadır. Bu yüzden tüm ilerici, demokrat, yurtsever güçler tarafından sonuna kadar desteklenmelidir» biçiminde bir açıklama yaptılar.

YUSUF KÜPELİ'YE CİDDİ TEDAVİ OLANAĞI SAĞLANMALIDIR

12 Mart tutuklularından Yusuf Küpelî'nin sağlığıyla ilgili, endişe verici haberlerin basında yer almasından sonra İstanbuldaki mühendis ve mimar odaları, TÜTED, TÖB-DER, TİM-DER, TİM-AS ortaklaşa bir bildiri yayınlayarak, anayasanın, «Devlet, herkesin beden ve ruh sağlığı içinde yaşayabilmesi ve tıbbî bakım görmesini sağlamakla ödevlidir» biçimindeki 49. maddesine uyulması gerektiğini hatırlattılar. Bildiride:

«Yusuf Küpelî'nin hastalık durumu göz önüne alınarak gereken bütün tıbbî ve hukukî işlemler yapılmalıdır. Ölümüne terk edilen bir T.C. vatandaşı olarak bu hasta sanık, öncelikle bir sanatoryuma veya hastalığının gerektirdiği teçhizatlı bir hastaneye kaldırılmalıdır.

Ayrıca, demokratik bir hukuk devletinde; hükümlü bir kişinin bile bu derece ciddi bir hastalık nedeniyle salıverileceği göz önüne alınarak Yusuf Küpelî'nin bugünkü tutuklu durumu yeniden gözden geçirilmelidir. Daha elverişli koşullarda tedavisi için olanaklar sağlanmalıdır. Ölümüne sonuçlanan yeni bir Hatice Alankuş, yeni bir Harun Karadeniz olayına meydan verilmemelidir.» denildi.

«MEMURLARIN 1970 YILI GELİR DÜZEYİNDE KALMALARI İÇİN KATSAYI 17 OLMALIDIR»

MC Hükümetinin, bütçe görüşmeleri sırasında memur maaşlarıyla ilgili katsayının artırılmayacağına açıklaması üzerine TÜTED bir bildiri yayınlayarak, memurların 1970 yılındaki gelir düzeylerini koruyabilmeleri için katsayının 17 olması gerektiğini bildirdi.

TÜTED'in bu konudaki görüşleri özetle şöyledi:

Sonu 10'da

YÖNETİM KURULUMUZUN YILLIK ÇALIŞMA PROGRAMI

Her yıl olduğu gibi bu yıl da çalışma programının temel ilkelerini ve hedeflerini belirleyen nesnel koşullar vardır. İçinde yaşadığımız dünyanın, Türkiye'nin ve özel olarak elektrik mühendislerinin ve teknik elemanların sosyal durumlarının belirlediği temel ilkeler ve hedeflerden önce bu nesnel koşullara değinmek gerekli olmaktadır.

Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu kapitalist dünya sistemi, içinde bulunduğu bunalımlı dönemden çıkmamıştır. Tersine bunalım derinleşmektedir. Kapitalist sistemin yapısal nedenlerle içinde bulunduğu bunalım, emperyalizmin saldırısının ve sömürsünün dünyanın diğer bölgelerinde yoğunlaşmasına neden olmaktadır.

Bu bunalım bütün yönleri ile Türkiye'ye de yansımaktadır. Öylesine yansımaktadır ki, bir zamanlar Ortak Pazarı Türkiye'nin girmesine karşı çıkan her ilerici demokrat kişi «komünist» damgası yerken, bugün Türkiye sermayesinin en ileri gelen sözcüleri Türkiye'nin Ortak pazara girişi konusunda ciddi endişeler dile getirmektedirler. Bir zamanlar ilericiler yabancı tekelere karşı kendi gücümüze dayanalım derken, bugün Türkiye sermayesinin ileri gelen sözcüleri, örneğin bir lastik sanayiinde kendi gücümüze dayanmayı önermektedirler. Bütün resmi istatistikler ve sermayenin bütün araştırmaları, Türkiye'deki işsizliğin, enflasyonun pahalılığın

6 büyük bir hızla arttığını gizleyememektedir.

Ekonomik alanda gelişen bu işsizlik enflasyon ve pahalılığın yanında emek kesiminin mücadelesini engellemeyi hedefleyen bir, antidemokratikleşme süreci gelişmektedir. Bütün yasal ve yasadışı yöntemler kullanılarak demokratik mevziler daraltılmaya çalışılmakta, faşist baskılar ve saldırılar artmaktadır.

Bütün bu gelişmelerden herkes gibi elektrik mühendisleri de etkilenmektedir. Enflasyon, işsizlik ve pahalılık bütün elektrik mühendislerinin günlük hayatlarında yaşadıkları birer gerçektir. Memur üyelerimizle adeta alay edilmekte, yıllardır aynı seviyede duran katsayı bırakın olması gereken on yediye çıkarılmayı, hala dokuzda bırakılmaktadır. Memurların örgütsüzlüğü fırsat bilinmekte, artan fiyatlara paralel bir ücret artışı gerçekleştirilmemektedir. Özel sektörde çalışan üyelerimizin durumu farksızdır. Hiçbir iş güvenceleri yoktur. İşsiz elektrik mühendisleri ordusu, devlet sektöründeki yanlış personel politikası sonucu ve yanlış eğitim politikası sonucu oluşmuş ve bu durum özel kesimdeki sermayenin işine yaramıştır. Yaramaktadır. Proje bürolarında serbest olarak çalışan üyelerimiz de hizmetlerinin karşılıklarını henüz yeterince ve eksiksiz olarak alamamaktadır.

Şubemiz bütün bu gerçekliklerin bilincinde olarak ve bir meslek örgütü olduğunu unutmaksızın üyelerimizin ekonomik, demokratik, mesleki ve toplumsal mücadelesini sürdürecektir. Kendi üyelerimizin somut sorunlarından ve Türkiye gerçeklerinden kalkarak şubemiz halkımızın anti-faşist ve anti-emperyalist mücadelesinde yerini alacaktır.

A. EKONOMİK VE DEMOKRATİK HAKLAR İÇİN MÜCADELE

1. Şubemiz ve üyeler arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi, düzenli ilişkilerin kurulması. Oda çalışmalarına üyelerimizin katılmasının sağlanması. Bunun için üyelerimizin çalıştığı ve özellikle yoğun olduğu işyerlerinde, şubemizle düzenli ve sürekli ilişkiler kuracak sorumlu üyelerin tesbiti.
2. Sendikal hakların elde edilmesi. Bu alanda TÜTED'in desteklenmesi. Aynı zamanda, kendi uzmanlık alanımızdaki sendikalarla ilişki kurulması. Bugünkü koşullarda sendikalaşma hakkı olan üyelerimizin sendikalara girmesi için çalışmalar yapılması. Özel kesimde çalışıp da sendikalı olmamış üyelerimizin haklarının korunması. Günlük sorunlarıyla ilgilenilmesi. Özel sektörde çalışanlar için tüm üyelerimize bir asgari ücret uygulamasının önerilmesi.
3. Yeni mezun ve iş arayan üyelerimize iş bulma konusunda girişimlerde bulunulması. Serbest olarak çalışan üyelerimizin iş olanaklarının geliştirilmesi. Çevre Belediyelerde proje uygulamalarının başlatılması için yapılan çalışmaların sürdürülmesi. Gemi inşa sektöründe gemi elektrikleştirilmesinin elektrik mühendisleri tarafından yapılmasının sağlanması.
4. Odalararası ortak çalışma, dayanışma ve güçbirliğinin geliştirilmesi. Ortak çalışmaların daha sistemli, zamanlamalı bir programa dayalı bir hale getirilmesi. Odalardaki deneylerin birbirine aktarılmasının sağlanması. Ortak çalışmaların kalıcı bir hale getirilmesi. Bundan önce yapılan ve bundan sonra yapılacak olan ortak çalışmaların birer kitapçık haline getirilmesi.
5. TMMOB'nin ve teknik elemanların birliğinin güçlendirilmesi. TMMOB'nin tüm ortak çalışmalarına katılması. Birlik yayınlarının beslenmesi. TMMOB işyeri temsilciliklerinin işlerlik kazanması. TÜTED'in örgütlenmesinde birer araç olarak kullanılması. Ayrıca, TMMOB işyeri temsilciliklerinin düzenli periyotlarla toplanması, temsilciliklere somut görevler vererek (iş güvenliği, teknik elemanların günlük sorunları gibi), temsilciliklerin işlerlik kazanması yolunda ileri adımlar atılması.
6. Ekonomik ve demokratik hakların korunmasında ve savunulmasında somut sorunlar etrafında diğer kitle örgütleri ile ortak çalışma-

ların yürütülmesi. Devlet Güvenlik Mahkemesi, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası, Dernekler Yasası konularında özellikle İstanbul Barosu ile, sendikalaşma konusunda başta DİSK olmak üzere tüm sendikalarla, eğitim konusundaki çalışmalarda TUMAS ve TÖB- DER'le, memurların haklarının savunulmasında TUM- DER'le ilişki kurulması. Kurulan ilişkilerin geliştirilmesi. Ayrıca, kendi uzmanlık alanında özellikle sömürü mekanizması konusunda geliştirdiğimiz bilgilerin işçi sendikalarının hizmetine sunulması. Bu alanda ortak çalışmaların yürütülmesi için sendikalara önerilerin götürülmesi.

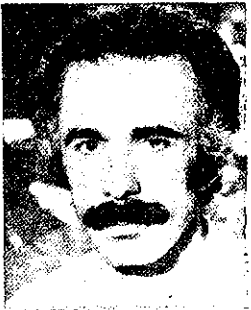
7. Elektrik mühendisi adayı üniversite ve yüksek okul öğrencileri ile staj sorunu, akademik sorunlar, eğitim sorunu gibi konularda ve oda çalışmalarının, odanın gelecekteki üyelerince bilinmesi için ilişki kurulması.

B. UZMANLIK ALANLARIMIZDAKİ ARAŞTIRMA VE ÇALIŞMALAR

1. Elektrik enerjisi konusunda konuya çok yakın araştırmacı üyelerden oluşan bir sürekli komisyonun oluşturulması. Türkiye'deki ve dünyadaki enerji sorunlarına ilişkin olarak periyodik çalışmaların programlanması. Yabancı yayınların izlenerek bu alandaki gelişmelerin yayın organlarımızda yansımalarının tesbiti.
2. Bilgisayarların Türkiye ve dünyadaki durumuna ilişkin olarak bilgi birikimini sağlamak ve değerlendirme yapmak üzere haziran ayına kadar bir panel düzenlenmesi.
3. Nükleer enerjinin çeşitli boyutları ve Türkiye'de nükleer enerji konusunda yapılanlar ve düzenlenenler konusunda haziran ayına dek bir panel düzenlenmesi.
4. Elektrik mühendisliği eğitiminin sorunları üzerine kasım, aralık aylarında bir panel düzenlenmesi. Ayrıca her odanın kendi alanında böylesine bir panel düzenlenmesinin önerilmesi. Bütün bu panellerden sonra odaların ve ilgili uzmanların katılacağı bir Teknik Eğitim kongresinin ortaklaşa düzenlenmesi.
5. Elektrik-elektroteknik sanayiinde kalite sorununa ilişkin olarak bir panel veya kongre düzenlenmesi. Bu olayla birlikte bir sergi düzenlenmesi. Bu çalışmanın ekim-aralık ayları arasında gerçekleştirilmesi.
6. Mesleki anlamda periyodik konferanslar düzenlenmesi. Aydınlatma sorunu, santraller sorunu, enerji iletimi sorunu gibi.
7. Kendi uzmanlık alanımızdaki yabancı ve tekel-

Sonu 10'da

17. DÖNEM YÖNETİM KURULUMUZ

YÜKSEL BİRDAL
(BAŞKAN)

1940 ta Marmariste doğdu. İlk ve Orta okulları Marmariste liseyi Aydın ve Antalya'da bitirdi. 1964 de İ.T.Ü. Teknik Okulu Elektrik Bölümünden mezun oldu. Soma Termik Santrali, YSE İstanbul İl Müdürlüğü ve Dala-man Kâğıt Fabrikası montajında çalıştı. Şu sıra serbest çalışıyor.

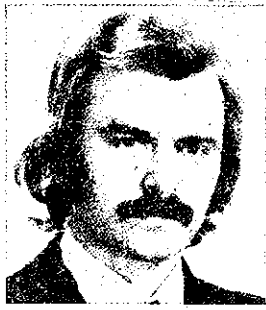
ALAATTİN ANAHTARCI
(BAŞKAN YARDIMCISI)

1950 de Karabigada doğdu. İlk öğrenimini Karabiga, orta öğrenimini Biga lisesi ve Maçka Sanat Enstitüsünde tamamladı. 1972 yılında İDMMA Elektrik bölümünden mezun oldu. Bir yıl SMM olarak çalıştı. Dört yıla yaklaşan bir süredir İstanbul Şubemizde Oda Müdürlüğü yapmaktadır.

YAVUZ ÇİZMEÇİ
(YAZMAN ÜYE)

Eskişehir'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Adana ve İzmir de yaptı. 1971 yılında Boğaziçi Üniversitesi Elektrik Mühendisliği bölümünden mezun oldu. Bir süre 37 asistan olarak çalıştı 1974 yılında Boğaziçi Üniversitesinin elektrik bölümünden master derecesi aldı. Halen Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesinde çalışıyor. Evlidir.

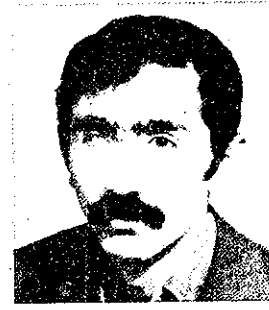
BERKAN GÜNAY
(SAYMAN ÜYE)

1947'da Çorumda doğdu. İlk öğrenimini Çorum'da orta öğrenimini İstanbul Per tevniyal lisesinde tamamladı. 1971 yılında İ.T.Ü Mühendislik Mimarlık Fakültesi Elektrik Bölümünü bitirdi. Askerlik görevinden önce bir kablo fabrikasında çalıştı. Askerliğini bitirince Denizcilik Bankası T.A.O. Haliç Tersanesine girdi. Halen aynı yerde elektrik dizayn mühendisliği yapıyor.

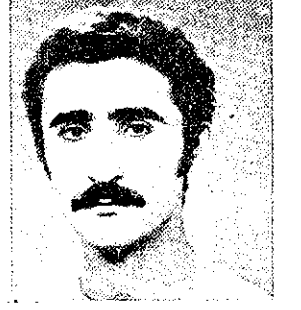
GÖNÜL TAYLAN
(ÜYE)

1942 de Bursa'da doğdu. İlk öğrenimini Bursa'da, orta öğrenimini İstanbul Nişantaşı Kız lisesinde bitirdi. 1965 te Robert Kolej Elektrik Bölümünde mezun oldu. Sırasıyla MKE Fabrikasında, IBM, THY ve UNIVAC'ta çalışan Gönül Taylan şu sıra Boğaziçi Üniversitesi Bilgisayar Onli sans Okulu'nda öğretim görevlisi ve Maden - İş Sendikası Eğitim Dairesi Uzmanıdır. Evlidir.

HÜSEYİN YEŞİL
(ÜYE)

1952 de Malatyada doğdu. İlkokulu Kürecik Kepez köyünde, orta öğrenimini Malatyada tamamladı. 1969-1970 döneminde İ.T.Ü. Mühendislik Mimarlık Fakültesi Elektrik bölümüne girdi. 1975 de mezun oldu İstanbul Belediyesi Makina Elektrik ve Sanayi İşleri Müdürlüğünde çalışıyor.

HANNA CAN
(ÜYE)

1949 da Midyat'ta doğdu. İlk ve Orta okul öğrenimini Midyat'ta, lise öğrenimini Elâzığ'da yaptı 1972 de O.D.T.Ü. den mezun oldu. 1972 den sonra LM Ericsson firmasında Türkiye nin bazı şehirlerinde kurulan otomatik teleks santrallerinde çalıştı.

AYDINLIĞA DOĞRU'NUN
BU EKİNİ «TEKNİK
ELEMENLARIN ÜLKE
SORUNLARIYLA
İLGİLENMEDİĞİ, SOYUT
SİYASAL ÇALIŞMA DIŞINDA
BİR İŞ YAPMADIKLARI»
İDDİASINI ÖNE SÜRENLERE
CEVAP OLMAK ÜZERE
HAZIRLADIK.

AYDINLIĞA DOĞRU

renkli tv,
mc iktidarının
göz boyama
aracıdır!..

Paneli işleyen gruptan bir görünüş

E.M.O. İstanbul Şubesi. 16. dönem yönetim kurulu 6 aralık 1975 günü Türkiye Elektronik Sanayii konulu bir panel düzenledi. MMOİKK lokalinde gerçekleşen panelde Kaya Yazgan, Mehmet Kaçmaz ve Nafiz Çubukçu'nun hazırladığı bildiriler okundu.

Selçuk Esen'in yönettiği panele Fikret Yücel ve Toğan Zeren de tartışmacı olarak önemli katkılarda bulundular

Panelde savunulan görüşlerin bir sentezini yapan yönetim kurulumuz, elektronik sanayii ile ilgili görüşlerini basına ve kamuoyuna açıkladı. Aşağıda yönetim kurulumuzun bu açıklamasını veriyoruz.

ELEKTRONİK SEKTÖRÜ, RADYO VE TV MONTAJCILIĞI ÖTESİNDE YOK DENİLECEK BİR ÜRETİM DÜZEYİNDEDİR.

AET İÇİNDE YER ALMAKTA, ELEKTRONİK «SANAYİİMİZ» DIŞARIDAN GETİRİLEN AYGITLARIN, DIŞARIDAN GELEN VE GERİ TEKNOLOJİK DÜZEY ÜRÜNÜ OLAN ŞEMALARA GÖRE MONTE EDİLMESİ ÇERÇEVESİNİ AŞAMAYACAKTIR.

Günümüzde, elektronik sanayii gittikçe yaygınlaşan ve önemi artan bir kesimdir. Bir yandan haberleşme ve elektronik bilgi işlem makineleri öte yandan tıbbi cihazlar yapımında, silah sanayii'nde kullanılan elektronik aygıtlar, çağdaş insan ve toplum yaşantısında hayati ölçüde yer almaktadır.

Bu alanda Türkiye'de yapılanlar, % 100'e yakın bir oranda, TV ve radyo montajından ibarettir. Üstelik radyo ve TV montajında da dışarıdan getirilen parçaların, yine dışarıdan getirilen devre şemalarına göre montajının ötesinde bir üretim söz konusu değildir. Bu yolla, Türkiye'ye eskimiş, geri teknoloji sokulmaktadır.

BUGÜNKÜ KOŞULLARDA «RENKLİ TV» GİRİŞİMİ, ELEKTRONİK ALANINDAKİ DIŞA BAĞIMLILIĞI ARTIRACAKTIR VE RENKLİ TV'NA MC İKTİDARININ GÖZBOYAMA ARACI OLARAK KULLANILMASININ DIŞINDA BİR GEREKÇE BULMAK DA MÜMKÜN DEĞİLDİR.

Böylesi koşullarda, renkli TV girişimi elektronik alanda dışa bağımlılığımızı pekiştirecektir. Renksiz TV montajından ötürü dışarıya yılda yarım milyar lira ödemekteyiz. Maliyeti çok daha yüksek olan renkli TV yayınları, bu miktarı en az beş kat çoğaltacaktır. Ayrıca gereksiz bir alana; sırf renkli TV alıcılarının üretimini yapan tekellerin ve yerli montajcılarının kazancını artırmaya yönelik kamu yatırım fonları ayrılacaktır. Renkli TV'nin toplumsal gelişmemize eğitimimize herhangi bir katkısı olmayacaktır. Bugünkü Türkiye'de, renkli TV'nin

MC iktidarınca göz boyama aracı olarak kullanılması sının dışında, bir işlev yerine getirmesi mümkün değildir.

Türkiye'nin AET'ye girmesi ile elektronik sanayii'nde bugünkü montajcı uygulama aynen sürecektir. Kalifiye teknik elemanların daha yüksek ücret ödeyen ülkelere göçü de AET'nin ülkemize getireceği başka bir olumsuz sonuç olacaktır.

Kara Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfının Ankara'da kurmayı tasarladığı anahtar teslimi fabrika siparişlerinin sanayileşmemize katkıda bulunması beklenemez.

«Elektronik Sanayii Geliştirme Politika Esasları» başlıklı 7/9058 sayılı kararname, elektronik sanayii'ni geliştirme değil baltalama doğrultusunda iş görmektedir. Hatta kararnameyi, hazırlayanların teknik yetersizliği elektroteknik sanayii'nde gelişmekte olan kesimi çökertecek bir gümrük indiriminin de yürürlüğe girmesine neden olmuştur.

E.M.O. İstanbul Şubesi olarak elektronik sanayii'mizin geliştirilmesi konusunda aşağıdaki tedbirlerin alınmasını zorunlu görüyoruz:

— Nitelikli teknik personel ülke içinde ve kamu kesiminde tutabilecek bir teknik personel politikası izlenmelidir.

BU ALANDA GELİŞME SAĞLAMAK İÇİN TUTARLI BİR TEKNİK PERSONEL POLİTİKASININ UYGULANMASI, YERLİ TEKNOLOJİYİ GELİŞTİRME YOLUNDA ÇALIŞMALAR YAPAN KAMU KURULUŞLARININ, «SATILMASI» DEĞİL OLANAKLARININ GENİŞLETİLMESİ, DÜNYA BANKASI KREDİLERİNİN ÖN GÖRDÜĞÜ BAZI KOŞULLARIN REDDİ GEREKLİDİR.

— İstihdam kapasitesi yüksek olan bu sanayi dalında çalışanların yönetimde etkinliği sağlanmalıdır.

— Üniversiteler ve TBTAK yoğun araştırmalar yapmalı, üretime dönük çalışan; P.T.T. Ar-La, D.D.Y. Laboratuvarı gibi kamu kuruluşları desteklenmelidir.

— Kamu kuruluşlarının SATILMASI, özel girişimciler eline geçmesi kesinlikle ENGELLENMELİDİR.

— Dünya Bankasının, batılı tekellerden cihaz satın almayı şart koşan kredileri reddedilmeli, kamu kuruluşları, yerli üretimi satın alınmalıdır.

— Emperyalist tekellerin geri teknolojilerinin ülkemize girmesine izin verilmemelidir.

aet,
teknik elemanlar
ve beyinsizlik *hanna can*

Son günlerde basın ve TV de verilen haberlerde, yapılan konuşmalarda AET'nin Türkiye'ye getireceği zararları bol bol okur ve dinler olduk. Konunun ilginç yanı bu tür açıklamaların çoğunlukla sayın «iş» çevreleri tarafından yapılması.

Biraz geç de olsa, tutarlı yurtseverlerin ve bu arada teknik eleman örgütlerinin, önceleri ellerinin tersiyle itiverdikleri görüşlerinin haklılığını dile getirmeleri, haklılığımızın kabul edilmesine rağmen, ülkemizin içine düştüğü şartlardan ötürü, bizi üzüyor.

AET ile ilişkilerimizin temelden gözden geçirilmesi yerine «Efendim bizi kandırdılar, bazı noktalar gözümüzden kaçtı» gibi yakınmalarla TV de boy gösteriliyor. Hiçbir sayın sanayici ve / veya işadamlarımızın derinlemesine düşünülmüş, uzun vadeli, Türkiye gerçeklerine ve çıkarlarına uygun bir çözüm önerisiyle karşılaşmadık. Yakınmalar, suçlamalar ve küçük çıkar hesaplarıyla dolu, gözyaşlarıyla karışık nutuklar dinledik hep...

Kimileri yapılan antlaşma, imzalanan ve imzalanacak olan protokollerin savunmasını yaparken; teknik elemanları suçlamaktan da geri kalmadılar. «Ne yapalım, bizde beyin yok, bizde para

yok» gibi sözde özürlerle, verilen sömürgeci tavizlere teknik elemanları da suç ortağı olarak göstermeye çalıştılar.

Sürekli üretim dışında tutulmaya çalışılan teknik elemanların zamanla üretim güçlerini yitirecekleri bir gerçek. Ama bu gerçek «Efendim biz millet olarak tembelle ve beceriksiziz, bu yüzden geri kalıyoruz» safatasını haklı kılmaz. Olanak verildiğinde emekçilerimizin tenbel olmadıkları ve bu tür suçlamaların ne kadar tutarsız olduğu görülmüştür. Aynı gerçek, teknik elemanlar düzeyinde de geçerlidir. Bunun küçük bir örneğini hemen hatırlıyoruz. Yabancı «uzman»ların kurduğu Keban hidroelektrik santralindeki arızayı, kuranlar gideremeyince, Türk teknisyenleri onarmıştı.

Bizde yaratıcı, üretici beyin potansiyeli vardır. Ama dışarıdan uzman adı altında teknik eleman ithaline devam edildiği sürece, sanayi diye montajcılık yapıldıkça, teknik elemanlarımız üretim dışına itilip işsiz ordusuna eklendikçe, üretici beyin artmasını beklemeye hakkımız var mı?

Teknik elemanları suçlayanlar bu sorunun karşılığını beyinleriyle düşünsünler, mideleriyle değil...

EMO Genel Merkezince düzenlenen VII. Teknik Kongreye, İstanbul Şubemiz «İstanbul'un Elektrik Sorunu» başlıklı bir bildiri ile katıldı. Bu bildirinin bir özetini veriyoruz. (Yer darlığı nedeniyle asıl metindeki bazı istatistiksel bilgileri ve örnekleri çıkarmak zorunda kaldık. Okurlarımızdan özür dileriz).

İstanbul dört milyona yaklaşan nüfusu ile Türkiye'nin bir parçasıdır. İstanbul'un sorunları, Türkiye'nin genel sorunlarının bir parçasıdır. Her alanda olduğu gibi enerji alanındaki darboğazlar da İstanbul'a yansımaktadır. Ve bütün bunların yanında, İstanbul'da birkaç saatlik elektrik kısıntıları olurken, Adıyaman'da, Bitlis'de, Van'da, Ağrı'da, Hakkari'de, Tunceli'de elektriğin ne olduğunu bilmediği ve nimetlerinden hiç yararlanmadığı için elektrik kısıntısının ne demek olduğunu bilmeyen binlerce insanımız vardır.

Soruna bu bütünsellik içinde ve İstanbul'un ekonomideki özel durumunu göz önüne alarak yaklaşmaya çalışacağız.

Bugün, İstanbul'da hemen her kesimin elektrikle ilgili şikâyetleri vardır. Gecekondularda oturanların enerjinin kendilerine kadar ulaşmamasından, evlerinde elektrik olanlar sık kesintilerden, sanayiciler enerji yetersizliğinin yol açtığı üretim eksikliğinden, frekans ve voltaj düşüklüğünden, İETT, TEK ile yetki uyumsuzluğundan, TEK, İETT'nin sürekli borçlu olmasından yakınmaktadır.

Bugün Gaziantep gibi küçük ve orta büyüklükteki imalathanelerin bulunduğu ve yeni sanayi tesislerinin kurulduğu ve fabrika ve imalathane sayısının İstanbul'a oranla çok geride olduğu bir ilde bile bir saatlik elektrik kesilmesinin 750.000 liraya mal olduğu ileri sürülmektedir. Türkiye sanayinin yaklaşık olarak % 60'ını barındıran İstanbul'da bir saatlik elektrik kesilmesinden doğabilecek kaybin onmilyonlar düzeyinde olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Son yıllarda sürekli elektrik kesilmelerinin İstanbul'da yılda toplam 70-100 saat arasında değiştiği göz önüne alındığında, İstanbul'daki yıllık toplumsal kaybin en azından bir milyar lira olduğu söylenebilir.

SORUNUN NEDENLERİ

A) GENEL YAKLAŞIM:

Türkiye'deki mevcut ekonomik yapı gerçekçi, tutarlı ve halktan yavaş bir programa ve plana sahip değildir. Üretim anarşiktir. Üretimdeki bu anarşik yapı her sektöre olduğu gibi enerji sektörüne de yansımaktadır. Nüfusu hızla artan ve cumhuriyetin ilk yıllarında onüç milyon iken kırk milyona aşan Türkiye, bu hızlı artışa ve hızlı kentleşmeye paralel dengeli bir ekonomik büyümeye sahip değildir. Bu büyümenin gerektirdiği bir enerji politikasına da sahip değildir. Türkiye'de kişi başına enerji tüketimi 1938'de 17 Kwh iken 1970'de bu sayı 245 Kwh'a yükselmiştir. Bu sayı ise yetersizdir. Yunanistan'ın bugünkü durumunun dörtte biri, ortak pazar ülkelerinin ise onda biri kadardır. Bütün bunların nedeni ise enerji politikasının dışa bağımlı oluşudur. Türkiye gerçeklerine ters düşen petrole dayalı bir enerji politikası izlenmiştir. Türkiye'nin mevcut potansiyelinin gerektirdiği hidrolik enerji ve kömüre dayalı enerji üretimini esas alan yatırımlara yönelik bir enerji politikası izlenmemiştir. Hala da izlenmemektedir. Enerji sektörüne ayrılan finansman son derece sınırlı ve yetersizdir. Uzun vadeli bir enerji planlaması yapılmamıştır. Yapılan yatırım planları da, Keban örneğinde görüldüğü gibi zamanında bitmemekte, hesaplanan maliyetlerin çok üzerine çıkmaktadır. 1975'deki enerji üretimi konusundaki plan hedefine göre 16,7 milyar Kwh'ın üzerinde bir enerji açığı vardır. Öyle anlaşıyor ki, bu açık her yıl, giderek artacaktır. Çünkü temelde bir siyasal tercih konusu olan bağımsız, Türkiye gerçeklerine dayanan ve halk yararına bir enerji politikası bugün için gündemde değildir. Tersine, dışa bağımlılığı pekiştiren gelişmeler olmaktadır. Bunun en son örneği Enerji Ajansı konusudur.

Bağımsız bir enerji politikasının gereklerini yerine getirecek siyasal iktidar sorunu çözümlenene kadar, Türkiye'nin enerji sorununun çözülme-neceğini ve İstanbul'daki elektrik kısıntılarının sona ereceğini beklemek aşırı bir hayalciliktir.

B. İSTANBUL'UN ÖZEL DURUMU:

Bir yandan Türkiye'nin genel enerji sorunu İstanbul'a yansırken bir yandan da bu sorunları daha ciddi bir duruma getiren İstanbul'un özel koşulları vardır. İstanbul bugün dört milyona yaklaşan nüfusu ile Türkiye'nin en büyük kentidir. Hızlı bir kentleşme olayına sahnedir. Türkiye nüfusunun yaklaşık onda birini barındırmaktadır. Türkiye'de sanayii ticaret, yükselecek öğrenim kurumları, kamu gelirleri açısından önemli bir yeri vardır. Sanayinin %60'ının, ticaretin % 70'inin bulunduğu İstanbul'da e-

İstanbul'un elektrik sorunu:

nerji tüketimi Türkiye'deki genel tüketimin ancak %20'sini oluşturmaktadır. Ekonomik yapıdaki dengesiz dağılım, enerjideki dengesiz dağılımla bir kat daha perçinlenmiştir. İstanbul'daki hızlı nüfus artışı, ki bu artış her beş yılda % 30'u bulmaktadır, beraberinde hızla artan bir enerji talebini getirmektedir.

Yukarıdaki sayılardan da görüldüğü gibi İstanbul'un enerji talebi çığ gibi büyümektedir. Türkiye'nin genel enerji politikası bu hızlı artışı karşılayabilecek güçte değildir.

C) YÖNETİMDEKİ ANARŞİ, YETKİ VE SORUMLULUKLARIN TANIMINDAKİ ANLAŞMAZLIKLAR

Enerji üretiminde, kaynaktan, üretime varan bir bütünlük gereklidir. Bu amaçla hazırlanan T.E.K. yasası enerji hizmetlerinin tek elde toplanmasını sağlamamıştır. Örneğin hidroelektrik santrallerle ilgili baraj yapımı ve planlaması D.S.İ. de, termik santrallerin kaynağı kömürün üretimi T.K.İ. de bırakılmıştır. Bu kurumlarla T.E.K. arasında hiçbir koordinasyon yoktur. Enerji dağıtımını ise bir yandan T.E.K. öte yandan Y.S.E., İller Bankası ve İstanbul'da İETT yapmaktadır. Yetki ve sorumluluk tanımlaması açıkça belirlenmemiştir.

Örneğin, İstanbul'da Kartal'da bir fabrikaya bir yandan TEK, diğer yandan İETT aynı anda elektrik satmak durumundadır. Kurumlar adeta müşteri kapma durumuna itilmiştir. Aynı hizmet alanındaki bu olumsuz yarış, şebekelerin gelişmesini bile engellemektedir.

Örneğin İstanbul'daki üç enerji alım merkezinin sayısı, gerekli olmasına rağmen, İETT tarafından artırılmamaktadır. İETT kendi açısından haklıdır. Çünkü kendi kâr etmeyi hedefleyen bir kuruluştur. Enerjiyi üç merkezden satın almaya devam ettikçe her merkeze düşen enerji miktarı fazla olacak ve böylelikle toptan enerji alımının getirdiği indirimden yararlanılacaktır. Eğer merkezlerin sayısı artırılsa, her merkeze düşecek enerji alımı azalacak, dolayısıyla indirimden daha az yararlanılacaktır. Sadece ve sadece bu açıdan İstanbul için gerekli olan enerji alım merkezlerinin sayısı artırılmamaktadır.

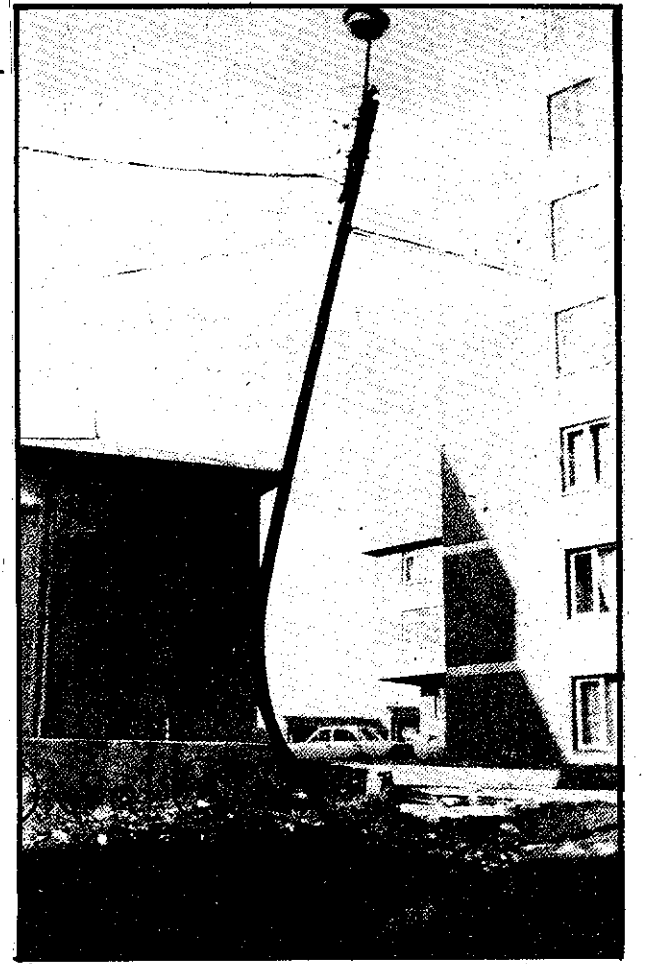
— Bugün İstanbul ve civarındaki onsekiz belediyenin elektrik hizmetleri İETT tarafından yürütülmektedir. Bütün bu belediyelerin alanlarına giren konularda İstanbul belediyesi tek başına karar almaktadır. Bu işleyiş hem alınan kararların yeterince uygulanmaması, hem yapılanların iyi bir şekilde denetlenememesini getirmektedir. Ne İstanbul Belediyesi, İETT ve TEK arasında, ne de İstanbul Belediyesi ile çevre belediyeleri arasında bu alanda yeterli bir koordinasyon yoktur.

İETT'nin yapısında yeterli bir demokratik işleyiş yoktur. Yıllık bütçesi iki milyara yaklaşan bir kurumun yönetim ve karar organı olan İdare Encümeni Genel Müdür emrinde çalışan idare memurlarından kuruludur. Bu ise sıhhatli bir demokratik işleyiş engellemektedir.

D. İŞLETMEDEKİ AKSAKLIKLAR:

Bugün için İstanbul şebekesi genel olarak kapasite bakımından yeterli olabilir. Ancak, her geçen gün artan talebi ve enerji tüketimini karşılayacak bir şekilde şebekenin kapasitesinin artırılması gerekmektedir. Bunun için gerekli olan yatırımlar yapılmamaktadır.

Oldukça yaygın bir alanı kapsayan şebekenin bakım ve onarımını yapacak yeterli taşıt ve diğer araç gereçleri yoktur. Halen elektrik işletmesinde yirmi kişiye bir araç düşmektedir. Oysa, modern tesislerde bu oran üç kişiye bir araç şeklindedir.

Transformatör merkezlerinin ve hava hatlarının yıllık periyodik bakımlarına yeterli önem verilmemektedir. Bu işle ilgili kişi ve araç sayısı son derece azdır.

Yük dağıtım hizmetleri yetersizdir. Röle sistemlerinin gözetim ve koordinasyonunda aksaklıklar

türkiye'de haberleşme sorunu

panel
20/12/1975
numara: 1044
elektrik müh. odası
İstanbul şubesi

Geçen dönem yönetim kurulumuzun son düzenlediği panelde Türkiye'de Haberleşme Sorunu irdendi. Panele, **Günsel Bayraktar** «Türkiyede Telekomünikasyon Sanayine Genel Bir Bakış», **N Çubukçu**, «Türkiye'de Telgraf ve Telefon Planları», **Selçuk Şahin** «Geleceğin Santral Teknoloji Seçerken», **Kaya Yazgan** «Haberleşme Sektörü Teknoloji Seçimi» başlıklı bildirileriyle katıldı **Fikret Yücel** ve **Cevdet Aydemir** ise tartışmacı olarak konuştular.

Bu sayımızda Kaya Yazgan'ın Haberleşme Teknolojisi Seçimi ve Nafiz Çubukçu'nun Türkiye Telgraf ve Telefon Planlaması başlıklı bildirilerin bölümleri veriyoruz. Öbür bildirilerle tartışmacı görüşlerini gelecek sayılarımızda bulacaksınız.

YABANCILAR YENİ TEKNOLOJİ GETİRMEZ. ANCAK YABANCI TEKNOLOJİYİ ULUSAL ÇIKARLARA UYGUN BİÇİMDE GELİŞTİRMEK MÜMKÜNDÜR.

Yabancı sermayeyle birlikte çok sözü edilen bir konu da «yabancı teknoloji». Bir ülkede getirilen teknolojinin başka ülkelere aktarılması olarak aşağıdaki beş aşamayı izlemektedir.

- Teknoloji yeniye, firma dolaysız yatırım yapmadan başka bir ülkeye aktarmamadır buluşunu.
- Aktarılan ülkedeki yerli üretim birimleri razı olanınca, yerli denetimle dolaysız tırm aşamasına geçilmektedir. Yurtdışı adlarının başına ya da sonuna «Türk» eklenmiş pek çok firma bu durumdadır. bancılar için piyasa-pazar alanında de sahibi, biraz kapital biriktirmiş yerli un-

DÜNYA BANKASI LE YAPILAN ANTLAŞMALAR FESHEDİLMELİDİR

vardır. Hatta bu işle görevli uzman mühendisler bile bulunmamaktadır. Bu ise şebekede arıza olmadan elektrik kesilmeleri meydana gelmesine, kesilmelerin gereksiz yere uzamasına ve yaygınlaşmasına neden olmaktadır.

Hızla artan gecekondulara iskan izni olmadan enerji verilmemektedir. Bu, gecekondularda kaçak enerji kullanımına yol açmaktadır. 1971 hesaplarına göre 95.700.000 Kwh'lık, yani 30.987.730 liralık frot kaybı bu konunun önemini sergileyecek düzeydedir.

110 voltluk şebekelerin ve abonelerin 220 voltluğa çevrilmesinin yeterince hızlı yapılamaması işletme ve ekonomik bakımdan olumsuz sonuçlar yaratmaktadır. Alçak gerilim şebekelerinin kapasiteleri artmamakta, gerilim düşümleri ve kayıplar azalmamaktadır.

E. PERSONEL SORUNU:

Bugün İETT'de çalışanların çoğu memur statüsündedir. Mevcut personel rejimi ile İETT'de yetkin personel bulundurmamak kolay değildir. Bulunsa bile bu personelin verimli bir şekilde çalışmasını sağlayacak maddi bir ortam yoktur. Yan ödemelerini bile zamanında alamayan, aynı katsayı ile yılların fiyat artışlarının altında ezilen bir personelden verimli bir çalışma beklemek zaten haksızlık olur.

F. FİNANSMAN SORUNU, DÜNYA BANKASI İLİŞKİLERİ:

İETT İstanbul'un elektrik sorunuyla çözüm bulmak amacıyla büyük yatırımlar yapmak durumundadır. Yeni araştırmalar yapılacaktır. İdarenin kendi bünyesinde yeniden düzenleme yapılacaktır. Şebeke genişletilecektir. Bütün bunlar ise finansman sorunudur. Finansman konusuna ilişkin olarak İETT'nin bünyesinde çelişkili bir örgütlenme vardır. İETT'nin elektrik bölümü kâr eden tek bölümdür. Diğer iki bölüm, gaz ve ulaşım bölümleri zarar etmektedir. Ve bu iki bölümün zararı elektrik bölümünün kârı ile kapatılmaktadır. Çelişki buradadır. En çok yatırıma ihtiyacı olan bölüm kâr etmekte, ama kârını kendi alanındaki yatırımlar için kullanmamaktadır. Böylesine bir olanak varken, gaz ve ulaşım bölümünün zararlarını kim karşılayacak, «yoksa halkın kullandığı otobüsleri yedi buçuk lira mı yapalım» gibi bir yaklaşımla finansman sorununa dışardan çözüm arama çabaları geliştirilmektedir. Bu çabalar da, bir yandan özel sermayeyi bu kârlı alana sokmayı sağlayacak anonim şirket veya bu alandaki yabancı müdahaleyi güçlendirecek Dünya Bankası kredileri konusunu gündeme getirmektedir.

Burada, özellikle Dünya Bankası konusuna kısaca değinmek gerekirse: Dünya bankası, iddia edildiği gibi bir yardım bankası değildir. Başkanı olan Robert McNamara bugün bütün dünyanın lanetlendiği Amerika'nın Vietnam müdahalesinin baş mimarıdır.

Bankanın verdiği kredilerin bir çok sakıncalı yanları vardır:

— Dünya bankasının kredi verdiği % 7,25-8,5 faizden daha düşük faizle krediler bulunabilir.

— Dünya Bankası kredi verdiği ülkelere, kapitalist ülkelerden mal alma şartını koymaktadır. Oysa İETT'nin ihtiyacı olan elektrik araçlarının çoğu sosyalist ülkelere çok daha ucuza satın alınabilir. Örneğin, İETT kendi olanakları ile son yıllarda yaptığı siparişlerde büyük transformatörler, 35 KV'luk merkez teçhizatı, kablolar gibi malzemeleri Doğu Almanya'dan almıştır. Çünkü, yarı yarıya ucuzdur. Dünya Bankası böylesine elverişli bir yolu tıkamaktadır.

— Dünya Bankası kredilerinden büyük bir kısmı, yine kredi anlaşması koşulu ile, yabancı kontrol ve müşavirlik hizmetlerine gitmektedir. Örneğin İETT için yapılan on dört milyon dolarlık anlaşmada, proje ve müşavirlik hizmetleri için yaklaşık 1,2 milyon dolarlık bir dış ödeme yer almaktadır. Yerli personeli hala dokuzuncu katsayıda bekletirken ve nitelikli kadroları özel sektöre iterken, bir kredinin onda birini yabancı teknik hizmet ithali için ayırmak Türkiye gerçeklerine ters düşmektedir.

— Dünya Bankası verdiği krediyi politik bir basıncı aracı olarak kullanmaktadır. Örneğin, Afşin-Elbistan projesi için kredi vermeden önce, enerji fiyatlarının artırılması gibi bir ön koşul ileri sürmüştür.

Gerek Dünya Bankası gerekse yabancı firmalarla ilişkilerin İETT'ye olumlu sonuçlar getirmediği deneylerle de sabittir. Örneğin, İETT son dört beş yıl içinde Fransız firmalarına beş milyon lira tutarında etüd işleri yaptırmış fakat bunlardan hiçbir yarar sağlayamamıştır.

Bütün bunların üstüne de, çok sık sözü edilen Dünya Bankası'nın 14 milyon dolarlık kredisinin 9,3 milyon lirası yine proje işleri için dış ödeme olarak ayrılmıştır.

Lütfen sayfayı çeviriniz

YERLİ TEKNOLOJİ GELİŞTİRİLMELİDİR

- larla anlaşmak birçok yarar sağlamaktadır.
- c) Uluslararası piyasada çok sayıda firma teknolojiye sahipse lisans verilme yoluna gidilmektedir. Tüketim elektroniği alanı genel olarak bu aşamada dünyada.
- d) Ürünün makinalarıyla birlikte işletme konusunda da birçok firma rekabet halindeyse işletme anlaşmaları yapılmaktadır.
- e) Teknolojinin çok kamu malı olması durumunda ise, teknoloji veren, teknisyen gönderme, ham madde temin etme gibi birçok teşvik unsuru kullanılmaktadır.

Teknoloji aktarımının aşamalarına böyle değindikten sonra önceden belirttiğimiz gibi çok hızlı gelişen haberleşme teknolojisinde yabancıardan gerçekten yeni bir teknoloji beklemek anlamsızdır. Teknolojimizi kendimiz geliştirmek zorundayız. Bu arada çok katı olmanın zararlı olduğunu iyi denetlenen bir aktarımın yararlı olabileceğini de gözden uzak tutmamalıyız. Macaristan'ın İTT ve LM Ericsson lisanslarıyla bir süre çalıştıktan sonra tümüyle yeni bir santral tasarladığını, biliyoruz. Belki de yabancı teknoloji'den bu denli ürkmemizin nedeni gerek özel sektöre gerek Planlama Teşkilatımıza güvenemememizdir. Özel sektör haberleşme cihazları üretimi yapma girişiminde bulunmadığı gibi çeşitli kamu kuruluşlarının bu alanda üretim yapan PTT ARLA'yı adeta baltaladığını gözlemekteyiz.

TEKNOLOJİ SEÇİMİNDE TEKNİK EĞİTİM ÜNSURU

Haberleşme gibi, yurt yüzeyine yayılan, kurulan sistemin uzun yıllar çalışması gereken uygulamalarda «eğitim» çok önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Teknoloji seçiminde var olan teknik elemanların düzeyi, yenilerinin yetiştirilebilme olanakları göz önüne alınmalıdır.

Kapitalist ülkelerde her ne kadar tekelleri dönem belirgin özelliklerini gösteriyorsa da çok yeni teknolojik gelişmelere sahne olan alanlarda serbest rekabetçi özellikler de görülmektedir. Ayrıca cihazları üreten firmalar, bunların işletilmesi ve hele teknisyenlerin bilgi düzeyinden ileri gelecek sorunları düşünmekten sorumlu değildirler. Bu durumda firmaların teknolojik yarışa girmesi ve hatta işletmeciler kuruluşlara sattıkları yeni teknoloji için özel kurslar düzenleyip ek gelirler sağlaması bizi şaşırtmamalıdır.

Sosyalist ülkelerde ise gerek yapılan maddi yatırımların kendini ödemesi gerek eğitim sorunu nedeniyle, tüketim alanında geri bir elektronik tek-

Türkiye Elektronik Sanayii Panelinde konuşmacılar

nolojisi uygulanırken, uzay çalışmaları gibi alanlarda en yeni teknolojilere yer verilmektedir.

Gerek teknisyen sayımızdaki ve maddi varlığımızdaki kısıtlılık gerek haberleşme cihazı üretimini, planlamasını, işletilmesini kamu sektöründe gerçekleştirmemiz, bizi de, bir yandan ileri teknolojik araştırmaları izler, denerken; öte yandan eldeki insan gücünü, kurulu sistemi en iyi değerlendirecek teknolojileri seçmeye yöneltmelidir.

HABERLEŞME AĞININ TÜM YURDUMUZA YAYILMASI YAYGIN TEMEL EĞİTİM İÇİN GEREKLİDİR.

Toplumların olağan yaşamlarında bile çok etkin olan haberleşme olanaklarının, teknolojilerin önemli olağanüstü dönemlerde, büyük atılımlar, devrimler, savaşlar, karıştırmalar günlerinde daha da artmaktadır.

Günümüz gelişmiş toplumlarında bir yandan haberleşmenin aşırılığı nedeniyle toplumsal sorunlar ortaya çıkıyor diğer yandan haberleşmenin özellikle gerikalmış bölgelerin kalkınmasına katkısı tartışılıyor.

Kanada ve Alaska'nın kuzeyindeki 26 yerleşme bölgelerinin haberleşmesinin bir uydu aracılığıyla sağlanması diğer geri kalmış ve haberleşme hizmetlerinin götürülmesi doğal nedenlerle engelle-

nen bölgeler için ilginç bir örnek oluşturuyor. Geçen yıl İran'da toplanan haberleşme konferansında ABD'nin geri kalmış ülkelere uydu satmak için çok çalıştığı gözlemlendi. Uydu çözümü Doğu Anadolu ile haberleşme açısından ilginç bir uygulama olabilir ama kurulu teknolojinin çok ilerisindeki bu uygulamanın dışa bağımlılığımızı arttırıcı, yönü bir savaş durumunda uydunun uğrayacağı bir saldırıyla haberleşmemizin tümünden kesileceği gözden uzak tutulmamalıdır.

Şimdilik yurdumuzda temel bir telefon sisteminin kurulması planlandığından teknoloji seçiminde haberleşmenin toplumsal etken olduğu hesaba katılmamaktadır. İlerde gerçek bir atılımın içinde, örneğin geri kalmış bölgelerimiz için, özel tedbirlerin uygulandığı, temel eğitimi yurt yüzeyine yaymak için bir seferberlik içine girildiği günlerde teknoloji seçiminde coğrafi, ekonomik vb. faktörler arasında toplumsal faktör de çok büyük önemle ele alınacaktır.

SONUÇ

Şimdiye kadar değindiğimiz noktaları incelersek, diğer sektörlerde teknoloji seçerken göz önüne alınan noktalara ek olarak:

a) Bu sektörde tüm planlama, yatırım, üretim

Lütfen sayfayı çeviriniz

Arka sayfadan devam

ÖNERİLERİMİZ ve SONUÇ

İstanbul'un elektrik sorununa ilişkin olarak kısa ve uzun vadeli öneriler geliştirilebilir. Ancak, sürekli olarak akılda tutulması gereken bir gerçek vardır. Bu, İstanbul'un enerji sorununun da kendine özgü bir politikası olduğu ve genel ülke politikasından ayrılmıyacağı gerçeğidir. Sorunun nihai çözümü siyasal tercihlere dayalıdır. Dışa bağımlı olmayan bir enerji politikası, siyasal tercih sorunudur. Dünya Bankasına karşı çıkmak, bir siyasal tercih sorunudur. Enerji Ajansına karşı çıkmak, İstanbul elektrik idaresini yabancı sermayeye ve özel sermayeye devretme önerisine karşı çıkmak, mevcut ekonomik yapının temelindeki anarşik karaktere karşı çıkmak, dengesiz ve plansız bir gelişmeye karşı çıkmak, İstanbul'daki anarşik kentleşme olgusuna karşı çıkmak, hep siyasal tercih sorunudur. Halkın enerji sorununa gerçekçi ve onun yararına bir çözüm getirmek, bir siyasal tercih sorunudur. Ve bugün yapılmış olan siyasal tercihler halk yararına bir işleyiş getirmemektedir. Halkımızın, tüm sorunlarına olduğu gibi enerji sorunlarına da sahip çıkması ile sorunun nihai çözümü bulunacaktır.

Bütün bunların bilincinde olarak, yine de kısa ve uzun vadeli çözüm önerileri getirmek gereklidir.

UZUN VADELİ ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

— Genel olarak Türkiye'de, özel olarak da İstanbul'daki enerji alanında yetki ve sorumlulukların hangi kurumlara ait olduğu çok net bir biçimde tanımlanmalıdır. Mevzuattaki karmaşıklık giderilmelidir. Bunu yaparken, TEK'nun merkezi bir örgüt olması ve bölgesel kurumlara, belediyelere, İETT ile ortaklaşa ve koordineli bir işleyiş içinde olması hedeflenmelidir. İETT'nin sadece İstanbul Belediyesi sınırlarından sorumlu bir alt birim halinde işletilmesi sağlanmalıdır.

— Enerji karakteri gereği, üretim, iletim ve dağıtım bir bütündür. Bu bütünsellik uygulamada yansımalarıdır. TEK yasası değiştirilmeli, TEK üretimde, iletimde ve dağıtımda merkezi ve etkin bir örgüt haline getirilmelidir.

İETT bünyesinde birlikte olan elektrik, gaz ve ulaşım hizmetleri ayrılmalıdır.

— İstanbul şebekesi artan ihtiyacı karşılayacak düzeye çıkarılmalıdır. Bakım ve onarım hizmetleri geliştirilmelidir. Trafo merkezlerinin, havai hatların periyodik bakımları, yük dağıtım hizmetleri, röle sistemlerinin denetimi geliştirilmelidir. Şebeke geriliminin tümüyle 220 volta çevrilmesi hızlandırılmalıdır.

— Elektrik idaresinin hizmetlerini tutarlı bir şekilde yürütmeyi sağlayacak bir personel politikası izlenmelidir. Teknik personel de dahil olmak üzere tüm personelin sendikal haklara kavuşturulması sağlanmalıdır. İETT idaresi demokratikleştirilmelidir. Sadece genel müdürün atadığı bir yönetimin yerine, çalışanların katıldığı bir yönetim sistemi getirilmelidir.

— İETT'nin ihtiyacı olan proje, planlama ve araştırma işleri Türkiye'de yapılmalıdır. Mevcut üniversiteler, Elektrik İşleri Etüd İdaresi bu konuda yeterli olduklarını, bizzat İETT'nin kendisine kanıtlamışlardır. Bunun yanında yabancı firmalar da bu alandaki yetersizliklerini kanıtlamışlardır. Türkiye'de yapılan araştırmalar ve programların uygulaması geciktirilmeden yürürlüğe konmalıdır.

— Sadece İstanbul'u hedef alan ve özellikle fuel-oil fiyatlarının sürekli arttığı bir ortamda fuel-oil kontratlarını gerçekleştirme hedefi alan hiçbir karara evet denilmemelidir. Sorunun, Türkiye'de, mevcut ve çok az bir oranda yararlanılabilen su ve kömüre dayalı bir enerji politikası içinde ele alınması sağlanmalıdır.

— «En pahalı enerji olmayan enerjidir» demagojisine kapılarak enerji sorunu yabancı sermayeye ve özel sermayeye bırakılmamalıdır. Daha 1950'lerde geliştirilmeye çalışılan anonim şirket önerilerinin halkın çıkarlarına ters düşen bir öneri olduğu vurgulanmalıdır. Sadece «daha fazla kâr yapmayı» tabiri gereği isteyen özel sermayenin eline bırakılan her alan gibi enerji alanı da daha karmakarışık bir duruma girecektir. Genel olarak halkın çıkarlarına ters düşen her türlü karar alınabilmektedir. Montaj sanayi politikasına benzer bir politika ile fuel-oil santralleri politikasının özel sektör tarafından uygulanmayacağını hiç kimse garanti edemez. Bunun yanın-

da, yabancı sermayenin şimdiye kadar yaptığı tahribat yeterlidir. Buna yeni yıkımlar eklemek halkın yararına bir öneri değildir. Bütün bunlar göz önüne alınarak Dünya Bankası ile ilgili anlaşmalar fesh edilmeli, anonim şirket önerilerine karşı durulmalıdır.

KISA VADELİK ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Bu öneriler daha çok İstanbul'daki enerji talebinin hızla artışı önleyici ve enerji tüketiminde daha tutumlu olmayı sağlayıcı ve halkın yaşamını daha az etkileyici nitelikte önerilerdir.

— Bugün Türkiye'nin toplam sanayiinin %60'ını barındıran İstanbul'daki sanayileşme hızı yavaşlatılmalı, yatırımların Anadolunun diğer bölgelerinde gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır.

— Çifte tarife sistemi uygulanmalıdır. Fazla enerji kullananlardan daha çok para alınmalı bu yolla enerji israfı önlenmelidir.

— Çalışma saatleri yaygınlaştırılmalıdır. Vardiya sayıları artırılmalıdır. Enerji tüketimi 24 saate mümkün olduğu kadar eşit olarak yaygınlaştırılmalıdır.

— Enerji kayıplarını ve kaçak enerji alımını giderici tedbirler alınmalıdır. Gecekonduklara iskan izni olmadan enerji verilmeli ve bu yolla kaçak enerji alımı önlenmelidir.

— Üretime doğrudan hiçbir katkısı olmayan reklam lambaları kaldırılmalıdır. Reklam lambalarına enerji verilmemelidir.

— Elektrik kısıntıları yapılacaksa, bu kısıntılar günün değişik saatlerine dağıtılmalıdır.

Üretime dönük olmayan ve sadece enerji tüketimine ilişkin bu öneriler belli kazançlar getirebilir. Tıpkı yaz ve kış saati uygulamaları gibi. Ama bunlar gerçek anlamda ve köklü çözüm önerileri değildir. Temelde ekonomi politik anlayış belirleyici olacaktır. Bir zamanlar bir enerji bakanının ve her zaman da sanayicilerin dediği gibi «en pahalı enerji olmayan enerjidir» anlayışı «kimin için en pahalı» sorusuna cevap vermemektedir. Veremez de. Oysa, en pahalı enerji, doğrudan veya dolaylı olarak halkın sırtına yük bindiren enerjidir. En ucuz enerji, halkın saptayacağı enerji politikası ile elde edilecektir.

TÜRKİYE'DE HABERLEŞME SORUNU: YERLİ TEKNOLOJİ GELİŞTİRİLMELİDİR

Arka sayfadan devam

işletme çabalarının devietçe yürütüldüğünü, dolayısıyla anlamsız bir teknoloji yarışına girilmemesi gerektiği.

- Yabancı ülkelerdeki gelişimin de gösterdiği gibi giderek daha yüksek frekans alanlarında, fiber optik, mikroelektronik gibi dallarda teknolojik - bilimsel çalışmalarına gidilmesinin yararı.
- Sınır ve iyi denetlenen teknoloji aktarımının mümkün olduğu ana temelde kendi teknolojimizi geliştirmemizin kaçınılmazlığı.
- Haberleşme teknolojisinin toplumsal etkinliğinin hesaba katılması gereği.

belirmektedir.

TÜRKİYE'DE TELGRAF VE TELEFON PLANLAMASI: SERMAYE İKTİDARLARI PLANLARI YOZLAŞTIRIYOR.

Bir ülkede, telgraf ve telefonla haberleşme hizmetinin sağlıklı bir biçimde yerine getirilmesi ve geliştirilebilmesi için, telgraf ve telefon haberleşme şebekesinin bir plân disiplini içinde kurulması ve işletilmesi zorunludur. Türkiye'de plânlı kalkınmayı esas alan 1961 Anayasa'sı uyarınca, 1963 ten beri telgraf ve telefon haberleşme sistemlerinin kurulması ve geliştirilmesi bir plâna bağlanmaktadır. Ancak, plânlı kalkınmanın tam olarak anlaşılmasını ve plâna inanmayan güçlü bir sermaye kesiminin ve buna dayanan iktidarların etkisiyle, plânlar yozlaştırılmış ve çoğu zaman oldu-bittilere kılıf hazırlama aracı durumuna getirilmiştir. Bütün ekonomik alandaki uygulama sürecinden telgraf ve telefon da kendini kurtaramamıştır. Bunun sonucu olarak da plândan beklenen sonuçlar tam olarak elde edilememiştir.

Telefon plânlaması PTT bünyesinde 1967 yılından beri hayli sağlıklı biçimde hazırlana gelmiştir. Bilhassa olması gerekli abone sayısı üzerindeki tahminler bütün dünyada uygulanan metodlara göre yapılmış ve gerçeğe oldukça yakın sonuçlar elde edildiği gözlemlerle saptanmıştır. Ancak, bilhassa şehirlerarası bağlantı tesisleri büyük ölçüde NATO'ya bağlı şekilde tutulduğundan, şebeke sağlıklı bir biçimde kurulamamıştır. Ayrıca yapılan tahminlere uygun finansman kaynağının ayrılmaması ve yatırım personeli PTT bünyesinde gerekli koşullarla tutacak sistemin yaratılmaması şebekenin kuruluşunu büyük ölçüde aksatmıştır.

Telgraf-teleks sistemi için ciddi plân çalışmalarına ancak 1970 yılında başlanmıştır. Bu alandaki çalışmalar henüz oldukça geri bir düzeydedir.

Bir telefon plânlaması için, plânı hazırlanacak zaman aralığını iyi seçmek gerekmektedir. Bir,

iki veya üç yıl gibi dar bir zaman aralığı seçildiğinde, çeşitli malzeme ve teçhizatın yapım süresi, eleman durumu v.s. gibi etkenler yapılabilecek işi sınırlandırmaktadır. Dolayısıyla, geçmiş birkaç yılın artış hızından bir iki veya üç yıl sonrayı kolayca bulmak mümkün olmaktadır.

Plânı yapılacak zaman aralığı olarak 20 yıldan daha uzun bir dönem seçildiğinde teknolojik gelişmeyi ve bunun sonucu şebeke yapısını sağlıklı bir biçimde saptamak olanağı bulunamamaktadır.

Şu halde, etkin bir telefon plânlaması için dört yıldan az, 20 yıldan çok olmamak üzere uygun bir zaman aralığı seçilmelidir. Seçilen zaman aralığına bağlı olarak da plânlama metodlarında düzeltmeler gerekecektir. Örneğin 5 ilâ 7 yıllık bir plân döneminde mevcut telefon şebekesi yaklaşık iki kat büyür. Dolayısıyla başlangıçtaki şebekenin büyüklüğü ve yapısı küçümsenemez. Oysa, 15 ilâ 20 yıllık bir dönem esas alınırsa, başlangıçtaki şebeke plân dönemi sonundaki şebekenin sekizde ve belkide onaltıda biri olacaktır. Dolayısıyla yok sayılabilir. Bir de ekonomik ömrünü dolduracağı hesaba katılırsa, uzun dönemli telefon plânlamasında, başlangıç tesislerini yok saymak en doğru yol olur.

Bütün dünyada telefon plânlaması için çeşitli metodlar uygulanmaktadır. Bunları kısaca şöyle sıralayabiliriz.

- Geçmiş yılların uzantısını alma metodu.
- Matematiksel metod.
- Başka ülkelerle kıyaslama metodu.
- Ekonomik metod. (Bu metotta kişi başına düşen milli gelir, bu gelirin dağılımı, toplumdaki iş alanları v.s. faktör olarak hesaplara girer.)

Bunlardan en sağlıklı sonucu 4 üncü metod vermektedir. Eğer, gerçeğe yakın bir şekilde kişi başına düşen geliri ve dolayısıyla ne kadar insanın telefona gereksinime duyacak kadar bir gelir elde edebildiğini saptayabilirsek; gerekli telefon sayısını da saptamış oluruz. Ancak böyle bir saptamayı tahmin aralığımızın tümü için yapabilmemiz gerekmektedir. Şu halde telefon plânlamasında ekonomistler, toplum bilimciler ve mühendisler elele çalışmak zorundadırlar. Telefon sayısı ekonomik, kültürel, sayısal (nüfus), şehirselle ve endüstriyel yapının bir fonksiyonudur. Bunlardan herhangi birini ihmal eden plân, kendisinin de ihmal edileceğini bilmelidir.

Türkiye'nin bugünkü telefon şebekesi yapısı yaklaşık 600.000 esas aboneden oluşmaktadır. Yine yaklaşık olarak 600.000 kişi telefon için sırada beklemektedir.

Türkiye'deki abone gelişme tahminleri, önü-

müzdeki 5 yıl için, ortalama, abone artı telefon alacak istekli sayısının yılda % 10 ilâ %11 arasında artış göstermesi gerektiğini vermektedir. Tabii, bu tahmin, zarar etmeyecek ve telefon yatırımına %50 civarında bir kaynak yaratacak tarife uygulamasına göredir. Tarifeden bağımsız bir abone tahmini yapma olanağı yoktur. Örneğin, ücretsiz tesis ve konuşma uygulansa, istekli sayısı bir yılda 20 Milyonu geçebilir. Yine, telefon tesis ücreti 100.000 TL. dolayında ve şehiriçi bir konuşma 10 TL. olsa, bugünkü abonenin çok büyük bir bölümü telefonu bırakacak, yeni abone talebi ise yok denecek mertebe inecektir.

Şu halde, telefon plânlaması derken, hangi tarife göre bir plânlama yapacağımızı başlangıçta saptamamız gerekmektedir.

Telefon plânlamasında, teknolojik gelişmeye ayak uyduracak şekilde bir plân zorunludur. Örneğin, bugün dönücü tip santrallara dayalı plân yapmak anlamsızdır. Yine modası geçmekte olan ve yaklaşık olarak 10 ~ 15 yıl içinde ileri ülkelerde yapımı duracak olan krosbar telefon santrallerine dayalı plân yapmakta anlamsızdır. Artık Türkiye'de de programı depo edebilen elektronik santrallara dayalı plân yapılmalıdır. Bu şekilde elektronik sanayi de desteklenmiş ve geliştirilmiş olacaktır.

Sonuç olarak, PTT bünyesinde hayli gerçekçi bir telefon plânlama çalışması yapılmış ve yapılmaktadır. Ancak bu çalışmalara ara vermeden devam etmeli ve plânlarda büyük oranda ihmale uğramış olan şehirlerarası tesisleri plânlamasına önem verilmelidir. Radyo ve televizyon için PTT şehirlerarası tesislerinden yararlanma esas alınmalıdır. Telekomünikasyon alanında tekrarlanmış tesis kurulmasından kaçınılmalıdır. Savunma gereklerine göre kurulacak tesisler sivil tesislerden ayrılmalı; sivil tesislerin sosyo - ekonomik yapıya uygun şekilde kurulup işletilmesi esası kabul edilmelidir..

Üstten yaklaşımla hazırlanacak genel plânlara dayalı projelerin hazırlanması ve genel plâna esas olacak verilerin saptanması için nüfusu 100.000 lere ulaşan her şehirde yerel elemanlardan oluşan veya yararlanan birimler kurulmalıdır. Bu birimler çevrelerinde, telefon gereksinmesi yoğun olan merkezlerde de çalışma yapmalıdır.

Teleks-telgraf plânlaması ise ticaret ve sanayi kuruluşlarının bir fonksiyonudur. Bunlar üzerinde yapılacak araştırmalarla gereksinimler oldukça kolay saptanabilir.

Çok yönlü bir çalışma olan telekomünikasyon plânlaması için bugünkünden daha dengeli bir örgütlenme gerekmektedir. Şimdiki örgütlenme, yarının gereksinmesinin oldukça gerisinde kalmış olacaktır.

ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ ÖĞRENCİLERİNDEN HABERLER

İ.T.Ü. MÜHENDİSLİK MİMARLIK FAKÜLTESİNDE ELEKTRİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN DİRENİŞİ HEDEFİNE ULAŞTI: BAŞARISIZ ÖĞRETİM GÖREVLİSİNİN SÖZLEŞMESİ YENİLENMEYECEK

İ.T.Ü. Mühendislik ve Mimarlık Fakültesinde Elektrik Bölümü öğrencilerinin, başarısız bir öğretim görevlisinin görevinden alınmasını amaçlayan eylemleri, amacını aştı. İ.T.Ü. Elektrik Fakültesi yöneticileri, anlayışlı davranışlarıyla, bir sorunun kangren hale gelmeden çözümüne yardımcı oldular. Olayı, Türkiye'deki genel yüksek öğrenim sorunları içinde değerlendirmek, gerektiğini savunan elektrik bölümü öğrenci temsilcileri, anti-demokratik yönetimin her alanda karşısına çıkmak zorunluluğunu belirttiler.

Eylem içinde öğrenci temsilciliği yapan arkadaşların olayı başından sonuna anlatan yazılarını bulacaksınız aşağıda.

Konu, akademik bir sorun, Avni Zeren adlı bir öğretim görevlisinin öğrencilere karşı takındığı tavrıdır.

Avni Zeren fakülteyle yaptığı mukavele sonucu, 1973-74 döneminde Elektrik-3 öğrencilerinin Elektrik Ölçmeleri dersine girmişti. Dönem sonunda 59 kişilik sınıftan 6 kişinin başarılı olabildiği görüldü.

Oysa, bu hocadan önceki dönemde, bu dersten 46 öğrenci ilk sınavda geçmiştir. Geri kalan 4 kişi ikinci sınavda geçmiştir. Avni Zeren döneminde ise, son hak olan 6. hakka giren sayısı 9 dur.

Avni Zeren, 1974-75 döneminde Elektrik-1 öğrencilerinin Elektroteknik dersine girmeye başladı. So-

nuç aynıdır. 60 kişilik sınıftan ilk sınavda 8, ikinci sınavda da 7 kişi geçer.

Avni Zeren'in bu derse girmedeği dönemde ise bu dersten yalnızca 3 kişi ikinci hakka kalmış ve bu sınavda geçmişlerdir.

Yönetim Kurulunun kararında değişiklik görülmeyince, Elektrik Bölümü öğrencileri olarak oy birliği ile, Avni Zeren'in fakülteden ilişkisinin kesilmesi isteğiyle, tüm dersleri süresiz boykot etme kararı aldık. Yönetim Kurulu ise mukavelesi nedeniyle, Avni Zeren'in okulla ilişkisinin kesilemeyeceğini belirtti. Sorunun bir an önce çözüme varandırılması amacıyla, Elektrik Mühendisleri Odasının desteğini, yardımını istedik.

EMO yöneticileri Elektrik Bölümü Başkanı Kemal Sarıoğlu ile görüştüler.

Fakülte yönetim kurulu, gerçekçi bir değerlendirme yaparak, Elektrik Bölümü genel boykotunun 10. gününde, 2.1.1976 tarih ve 18 sayılı kararla isteklerin kabul edildiğini Elektrik Bölümü Öğrenci Temsilci Heyetine bildirdi.

Karara göre;

1.) Şubat döneminde Avni Zeren'in yapacağı sınavlar Elektrik Bölümünün saptayacağı bir hoca tarafından yapılacaktır.

2.) Elektrik Ölçmeleri dersi ikinci dönemde tekrar açılacaktır. Bu derse ve Elektroteknik dersine II. dönemde Avni Zeren'in dışında bir hoca girecektir.

3.) Avni Zeren'in yapmış olduğu vize sınavlarının dönem sonu sınavlarına etkisi % 20'ye indirilmiştir.

Ayrıca öğrenci temsilcilerine Avni Zeren'in ekim ayında biten mukavelesinin yenilenmeyeceği belirtildi.

ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ ÖĞRENCİLERİYLE TOPLANTILAR SÜRÜYOR

Önceki yönetim Kurulumuzun görev döneminde başlatılan elektrik mühendisliği öğrencileri ile ilişkiler sürüyor. İstanbul'da elektrik mühendisliği öğrenci-nimi yapılan İTÜ, İTÜMMF, Kadıköy Mühendislik, Vatan Mühendislik ve İDMMA'nın elektrik bölümü öğrenci temsilcileriyle son ortak çalışma 17 Ocak günü gerçekleştirildi. Bu toplantıda öğrenci arkadaşlar odaların yapısı, çalışma biçimi ve çalışma alanına ilişkin ayrıntılı bilgiler edindiler ve kendi sorunlarını anlattılar.

Staj yeri, proje, kaynak kitap bulma konularında E.M.O. nun ne gibi yardımları olacağını sordular. E.M.O. İstanbul şubesinin olanakları ortaya kondu. Geleceğin elektrik mühendislerine elden gelen tüm yardımın sağlanacağı söylendi. E.M.O. İstanbul Şubesi ile elektrik mühendisliği öğrencilerinin ortak çalışmalar yapması ilkesinde görüş birliğine varıldı.

VATAN MÜHENDİSLİK MİMARLIK YÜKSEK OKULUNDA TEKNİK BİLİMLER ARAŞTIRMA DERNEĞİ KURULDU

Vatan Mühendislik Mimarlık Yüksek Okulunda, elektrik bölümü öğrencilerinin de katıldığı bir grup tarafından, Teknik Bilimler Araştırma Derneği (TEK-BAD) adıyla bir dernek kurulmuştur.

Öğrencilerin sorunlarıyla ilgili çalışmalar yapmak amacıyla kurulan dernek kurucuları; TEK-BAD'ın üyelerinin genç mühendis adayları olduğunu, gençliğin bir birim örgütü niteliğindeki derneğin mühendis odalarıyla yakın ilişkiler kuracağını ileri ci genç mühendis adaylarını demokratik mücadele içinde birleştirmeye çalışacağını söylemişlerdir.

seçmeler

KERHANEDEN MATERYALİZME...

23. Kasım, 1975'te Cumhuriyet Gazetesinde bir RESMİ ilan yayınlandı. Edirne Sulh Hukuk Mahkemesi Tereke Hakimliği, iki genelevin, içinde çalışan bayanlarla birlikte kiraya verileceğini ilan ediyordu.

Üç gün sonra Günaydın'da Mehmet Barlas şu sorularla konuya değindi:

«Acaba bu bayanları hangi baylar çalıştıracak? Anayasa bu bayanlarla uğraşmaz mı? Belediye ve Vilâyetçe ruhsatlı bu genelevlerin vergi durumları nasıldır? Eğer döviz getirirlerse, vergi iadesinden yararlanırlar mı?...»

EDİRNE SULH HUKUK MAHKEMESİ TEREKE HAKİMLİĞİNDEN İLAN

DOSYA NO: 1975/16
Edirne'de Belediye ve Vilâyetçe ruhsatlı 9 odadan mütesekkil ve halihazırda içinde bir No. lu evde 5 bayan, 2 No. lu evde 6 bayan çalışan elektrikli ve suyu mer-cüt günlük kazancı bir No. lu evde halihazırda 5 bayan çalıştırdığı 1500 lira evin oda durumu itibarıyla her gün normal olarak sekiz bayan çalışma kapasitesi olduğundan sekiz bayan temin edildiğinde günlük kazancı 2400 lira ci-varında iki No. lu evde halihazır durumda altı bayan çalıştığı yine bu bayanlara göre günlük geliri 1800 lira sekiz bayan temin edildiğinde günlük geliri 2400 liraya ulaşan iki adet genel ev açık arttırma suretiyle 11.12.1975 günü saat 10.00'da Edirne Adliye salonunda kiraya verilecektir. Talipilerin ve daha fazla bilgi almak isteyenlerin mahkemenin 1975/16 sayılı dosyasına müracaatları usulen ilan olunur. 20.11.1975 (Basın: 9458-9255)

Mehmet Barlas sorularının cevabını araya dursun, 1. Aralık, 1975'te Sadun Tanju, «insanoğlunun kendi etini ve gururunu satarak geçinmek zorunda kalışı ve bu alışverişe bir adalet kuruluşunun aracı oluşu» karşısında «çağdaş düşünce ve duyguların derin tepkisi ile» sarsıldığını belirtti.

Hele, o günlerde Pakistan'a bir gezi yapan Cumhurbaşkanı'nın:

— «Biz manevi ölçülere kıymet veren bir devletiz.» demesini ve kendisine gösterilen sevgi karşısında «materyalist ve idealist felsefeler arasındaki farkları» düşünmesini çok eleştirdi.

— «Materyalizm» dedi «kadının etini ve aşkını satmasını, insanlığı alçaltan bir davranış sayar...»

Doğrusunu isterseniz, bu kadar sinirlenmeye biz de bir anlam veremedik.

Milleti temsil ediyoruz diye ortaya çıkanların açıkça alınıp satıldığı ve sıradan bir olaymış gibi bunu kimsenin umursamadığı bir düzende, adalet müessesesinin kerhane kiraya vermesi, gülünüp

geçilecek bir olaydan öteye gidebilir mi?

Gerçekten, Cumhurbaşkanı'nın dediği gibi, böyle olaylarla insan materyalist ve idealist felsefeler arasındaki farkları daha iyi anlıyor.

Nereden nereye?

Kerhaneden materyalizme...

HANGİ KİTAPTA YERİ VAR?

Manisa-Saruhanlı ilçesi halkı, kış-kıyamette hiçbir gerekçe gösterilmeden sürülen üç öğretmenleri için sessiz yürüyüş ve miting düzenlemiş. Mitingde konuşma yapan çiftçi, işçi, tamirci, öğretmen ve öğrenciler şunları sormuşlar:

— Öğretmenlerimizin ailelerini parçalamanın hangi kitapta, hangi dinde yeri var?

— Yıllardır aramızda çalışan bu öğretmenlerin suçunu biz görmedik. Siz Ankara'lardan nasıl gör-dünüz?

— Eğer suçları yakalarına kurt rozeti yerine

Atatürk rozeti takmak ise, hepimiz suçluyuz.

— Halkın öğretmeni olmak, halkın derdinden anlamak, halkın çocukları için gece gündüz çalışmak ne zamana kadar suç sayılacak?

600 lise öğrencisi üşenmeden, komandoların BOZKURT ALI'sı Milli Eğitim Bakanı'na bir de dilekçe göndermişler.

«Öğretmenlerimizden Saadettin Öztürk'ün eşi Tülin Öztürk okulumuzda Türkçe öğretmenidir. Süleyman Kapucu'nun eşi Emine Kapucu Saruhanlı belediye ebesidir. Her T.C. yurttaşı gibi bu öğretmenlerimizinde aile düzenlerini korumak Anayasamızın 35. maddesine göre Devlet'in görevi iken Devlet nasıl olurda bunun tam tersini yapar, kurulmuş aile düzenlerini yıkar? Anlıyamıyoruz.»

Haydi anlatın bakalım çocuklara...

İŞÇİ SALTANATI — PATRON SEFALETİ

Buyurun iki haber:

1.) Sanayici Dr. Nejat Eczaicbaşı, Türkiye ekonomisine ilişkin görüşlerini belirtirken, sendika yöneticilerinin hayali işveren baskılarından bahsettiklerini ileri sürmüştür.

Nejat Eczaicbaşı Türkiye'de işçi ücretlerinin yüksek olduğundan da yakınlıkla Almanya'da sağlık gereçleri fabrikasında bir işçi sosyal gelirleriyle birlikte 7.260.— Türk Lirası kazanırken, Türkiye'de bir seramik fabrikası işçisinin sosyal gelirleriyle birlikte ayda 7.350.— ile 8.850.— lira arası kazandığını iddia etmiştir.

2.) Maliye görevlileri, bazı vergi yükümlülerinin «mucizeler» yaratarak yaşadıklarını saptadılar. İstanbul'da vergi denetimi yapan memurlar; yılda 5.000.— lira kazanıp Mercedes, 6.000.— lira kazanıp Murat alabilen mükellefler karşısında şaşırıp kaldılar...

yüksel birdal

Sizi gidi köftehor işçiler sizil...

Bundan sonra gecekonduda oturup kimseyi aramazsınız. Zavallı patronlar 416,5 lira aylık gelirleriyle bile Mercedes alabildiğine göre, 8.850.— lira aylık gelirlerinizle sizler ne refah içinde yaşıyorsunuzdur kimbilir?...

YAP BİR ÇAY, DEMLİ OLSUN!...

V.S. News and World Report dergisinde çıkan yazıya göre, Güney Vietnam'ın eski diktatörü Van Tiyö'nün generalleri Amerika'da çoğunlukla garsonluk ve benzeri işler yaparak hayatlarını kazanıyorlar-mış.

Örneğin Saygon kuşatma altındayken kentin boşaltılma işini yürüten General Dong Van Khuyen, halen New York'ta bir otele çalışıyormuş. Generalin eşi de aynı lokantada mutfakta salata yapıyormuş. Tiyö'nün generaline bu işi dört Amerikalı general bulmuş.

Van Tiyö rejiminin son deniz kuvvetleri komutanı olan General Trang Si Tan, iş bulamadığı için Los Angeles'te bir dostunun evinde kalmaktaymış.

Kabahat Amerika'ya giden generallerde. Oraya gideceklerine Türkiye'ye gelselerdi, bir sürü kuruluş bol maaşlı yönetim kurullarını paylaşırlar, gül gibi geçirin giderlerdi...

1976 Yılına Öğretmen ve Öğrenciye can güvenliği, işiye ve memura iş güvenliği getir-mesi ümidi ile barış ve özgürce yaşam dilerim.

TURAN BOSTANCI

(İmza)

ADRES : KAMU YÖNETİMİNDE GÖREVLİ OLUŞUĞUNDAN DEĞİŞEBİLİR. ÖRNEĞİN : 1973 YILI İLK AYLARINDA KIRSEHİR İLİ YSE MÜDÜRLÜĞÜNE, 23 NİSAN BAYRAMINDA ÇANKIRI İLİ YSE MÜDÜRLÜĞÜNE, 27 MAYIS VE 29 EKİMDE KASTAMONU İLİ YSE MÜDÜRLÜĞÜNE, 1976 YILINA GİRİŞKEN TEKİRDAĞ YSE MD. TEKNİK ELEMANI OLARAK GÖREVLİYİM

MC'NİN HİŞMİNA UĞRAMIŞ BİR TEKNİK
ELEMENİN YILBAŞI KARTI

TEZEK, TITREMEK VE AŞK ÜSTÜNE...

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Selahattin Kılıç Odamızın düzenlediği Elektrik Enerjisi VII. Teknik Kongre'de bakın neler dedi:

● Odun, tezek yakarak, titreyerek, üşüyerek yani kendimizi yakarak enerji açığımızı kapatıyoruz. (Titre ve kendine dön)

Başı 3'de

Memurların, personel yasası kapsamına alındığı 1970 yılından bu yana geçen süre içerisinde hayat pahalılığı % 150 ye varan bir oranda artmıştır. (İstanbul Ticaret Odası, Devlet İstatistik Enstitüsü kaynakları.) 1970 yılında 18 lira olan etin fiatı, bugün 45 liraya, 3 lira olan meyvenin fiatı 8 liraya, 600 lira civarında olan iki odalı evin fiatı ise 1500 liraya yükselmiştir.

Oysa, 1970 yılında 1175 lira aylık alan onuncu dereceden bir memurun eline bugün 1600 lira civarında bir ücret geçmektedir. Bu da gösteriyor ki, 1970 ile 1975 yılları arasında memurların reel ücretlerinde % 100 ün üzerinde bir azalma olmuş, yoksulluk içerisinde kalmışlardır.

Yaptığımız bilimsel çalışmalar sonucu, memurların 1970 standartlarına uygun bir yaşam sürdürebilmeleri için katsayı en az 17 olmalıdır.

Ülke ekonomisinde önemli katkıları olan memurların, hakları olan ücret artışlarıyla ilgili sorununu bilimsel olmayan açıklamalarla oldu bittiye getirmek aslında MC iktidarının hakim sınıflar çıkarına olan uygulamalarının somut bir göstergesi olarak ele alınmalıdır.

Memurların ekonomik ve demokratik sorunları ancak, grevli ve toplu sözleşmeli sendikal hakların elde edilmesiyle çözülebilecektir.

SSK İŞÇİLERİNİN DİRENİŞİNİ DESTEKLİYORUZ

MC Hükümetinin 400 bin işçiyi memur yapma girişimi SSK da çalışan, Sosyal - İş'e bağlı işçilerin direnişi ile karşılandı. Birçok demokratik kitle örgütü SSK işçilerinin direnişini destekledi, MC hükümetinin girişimini yedi. TÜTED İstanbul Şubesi yönetim Kurulu grevdeki SSK işçilerini ziyaret etti. Ayrıca TÖB - DER, TUM - DER ve TUMAS'ın İstanbul Şubeleriyle TÜTED basına ve kamuoyuna görüşlerini şöyle açıklasalar:

«Biz; TÖB-DER, TUM-DER, TÜTED, TUMAS, Mühendis ve Mimar Odaları İstanbul Şubeleri olarak, işçi sınıfının uzun ve zorlu mücadelelerle elde ettiği sendikal ve politik haklarını bir anda elinden alma amacını taşıyan kararnamenin, sonuna kadar karşıyız. Demokratik hak ve özgürlükle-

re sahip çıkılıp, sonuna kadar savunularak kâğıt üzerinde kalmaktan kurtarılacaktır. Bunun bilincinde olarak, KAZANILMIŞ HAKLARINI savunmak amacıyla direnişe geçen işçi sınıfımızı ve sendikalarını destekliyoruz.

İşçi memur ayırımının temelden çözümü, öğretmeniyle, teknik elemanıya memur adı altındaki bir milyonluk emekçinin grevli toplu sözleşmeli sendikal haklarını kazanmasıyla mümkün olacaktır. Bu yolda tüm emekçilerle omuz omuza mücadele sürdürüyoruz. Sendikal hakların tüm çalışanlarca kazanılması, ülkemizde demokrasinin sınırlarını genişletecek, memurların, ekonomik - demokratik - politik haklarını kazanma yolunda sürdürdükleri mücadeleyi ileri boyutlara ulaştıracaktır.»

CENAZE TÖRENLERİNE YAPILAN SALDIRILAR KINANDI

Faşist saldırganlar tarafından sokak ortasında işlenen cinayetlerden sonra cenaze törenlerine de saldırılar düzenlenmesi ve bu arada Şube Başkanımız Yüksel Birdal'ın da Halil Pelitözü'nün cenaze törenine katılmaktan ötürü gözaltına alınması TÜTED ve İstanbul'daki mühendis ve mimar odalarının kınandı:

«Artık cenaze törenleri de yapılamaz oldu. Bir vatandaşın arkadaşı için yapabileceği son görevi de vatandaşa çok görülmeye başlandı. Ölüm, ölüler, cenaze törenleri Türkiye Demokrasisini geri almak için birer araç olarak kullanılmaya başlandı.

Bir vatandaşın en doğal hakkı olan cenaze törenine katılma, göz altına alınma ile son bulmaya başladı. Nitekim İstanbul'daki son cenaze törenine

katılanlardan yüze yakın vatandaş göz altına alındı. Bu arada kuruluşumuz üyesi Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi başkanı YÜKSEL BİRDAL da göz altına alındı.

Çalışanların ekonomik ve demokratik isteklerinin yoğunlaştığı yüzbinlerce işçinin bir kararname ile memur sayıldığı, sermayenin derin bunalımlar yaşadığı, bugünün Türkiye'sinde, bu türden uygulamalar aslında çalışanlar tarafından beklenmektedir. Çünkü bugünkü koşullarda sermaye için tek çıkış yolu demokrasiye son vermektir. Ve bunun için bir takım olayların yaratılması gereklidir.

Fakat, çalışanlar kesimi bu anlayışa prim vermeyecektir. Demokrasiyi koruyacaktır. Korunmalıdır.»

TÜM İKTİSATÇILAR BİRLİĞİ YAYINLARI

ÇOKULUSLU TEKELLER VE ULUSLARARASI TEKELCİ SERMAYE, YILDIRIM KOÇ
ÇOKULUSLU TEKELLER VE İLAÇ SÖMÜRÜSÜ; AYDIN KÖYMEN
TEKELCİ SERMAYE İLE İÇİÇE; TİB Araştırması
Broşürlerin tanesi 250 kuruştur. Odamızda satılmaktadır.

EMPERYALİZM VE TÜRKİYE'DE MADENCİLİK ALANINDA YABANCI SERMAYE; YILDIRIM KOÇ
PETROL EMPERYALİZMİ VE TÜRKİYE; MEHMET TANJU AKAD
İŞÇİ ÜCRETLERİ VE ENFLASYON;
T.I.B., D.I.S.K. (Maden-İş, Sosyal-İş, Kimya-İş, Turizm-İş, As-İş), Çağdaş Metal-İş, T. Banka ve Büro-İş Ortak Çalışması.

seçmeler

Başı 3'de

● Planlayıcı ve uygulayıcının başarısı, ülkeyi (kapıyı kırıp odun etmek) zorunda bırakmamakla ölçülür.

● 1964 yılında büyük şehirler civarında sadece 147 köyde elektrik vardı. Her yıl elektriğe kavuşan köy sayısı artmış ve sadece 1975 yılında 1653 köy elektriğe kavuşturulmuştur. Bugün elektriğe kavuşmuş olan köylerin sayısı 7270'e ulaşmıştır. Daha 29 bin köyün karanlıklar içinde olduğunu bilerek gönüm bu miktarı bile küçük buluyor.

● Ülkemize ve milletimize elektrik sağlamak ve köye elektrik götürmek TÜRK AYDINI ve özellikle ELEKTRİK DALINDA ÇALIŞANLAR için bir AŞK olmalıdır.

Yeni bir aşk arayanlara duyurulur...

E.M.O. İSTANBUL ŞUBESİ 1976 YILI ÇALIŞMA PROGRAMI

Başı 4'de

ci girişimlerin teşhirini hedef alan ve belli bir süre içinde tamamlanacak bir veya iki yazılı çalışmanın yapılması. (ITT'nin girişimleri gibi).

8. Elektrik ve elektroteknik sanayi kataloğunun düzenlenmesi.

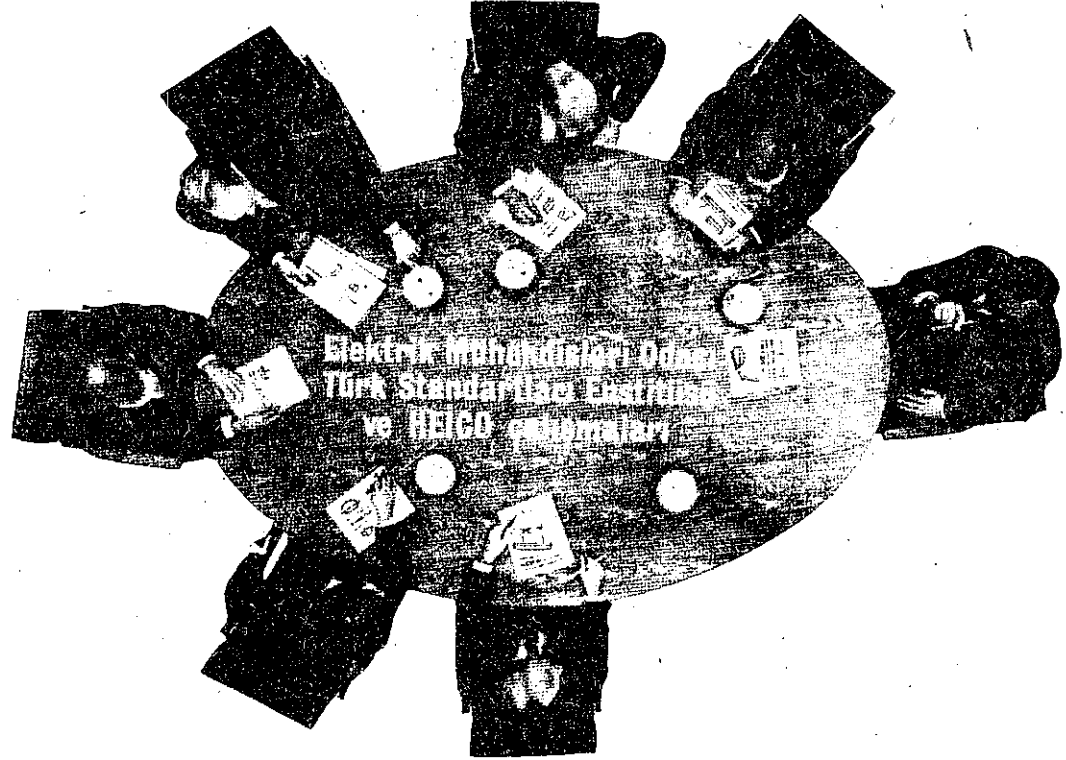
C. YABANCI ÜLKELERDEKİ MESLEK ODALARI VE SENDİKALARLA İLİŞKİLERİN KURULMASI.

D. Üyelerimize dönük sosyal çalışmalar düzenlenmesi.

1. Kompüter ve yabancı dil kursları düzenlenmesi.
2. Bilim adamı ve sanatçılarla periyodik sohbet toplantıları düzenlenmesi.
3. Çeşitli kültür olaylarının birlikte izlenmesinin sağlanması.
4. Elektrik mühendisliği gecesi düzenlenmesi.

E. Şube çalışmalarımızı üyelerimize ve kamu adına iletmek için yayın.

Basın bildirisi, Aydınla Doğru'nun çıkarılması, nın devamı, kitapçıklar.

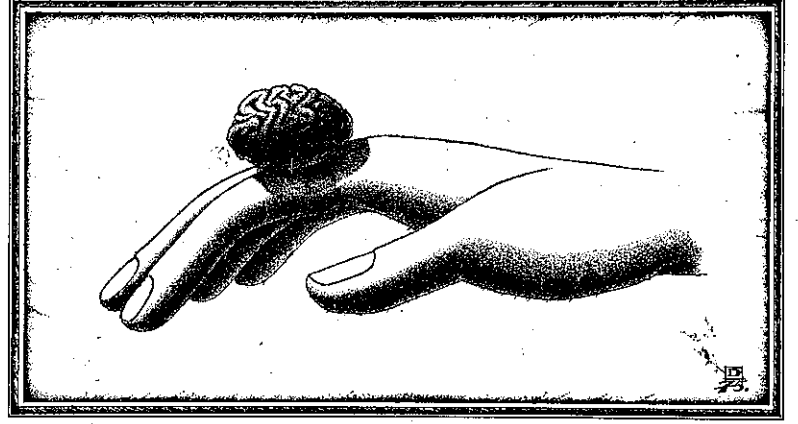
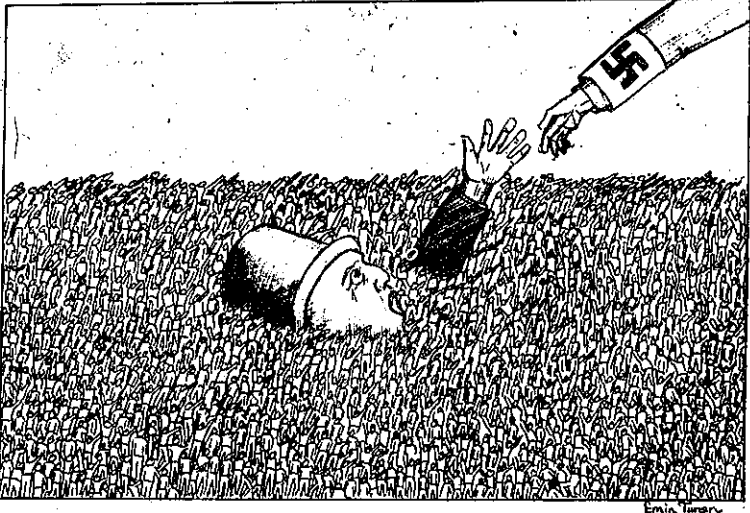
kopmayan beraberliğimiz

EMO + TSE + HEİCO =
Elektrik Mühendisleri Odası
Türk Standartları Enstitüsü

**KALİTE
UZUN ÖMÜR
ve EKONOMİ**

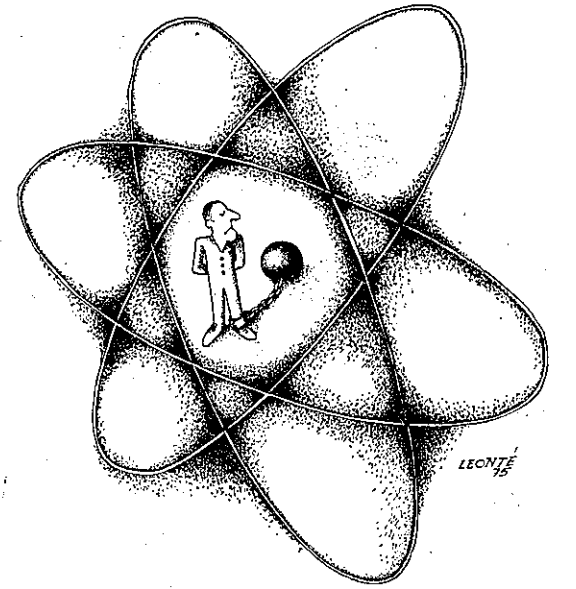
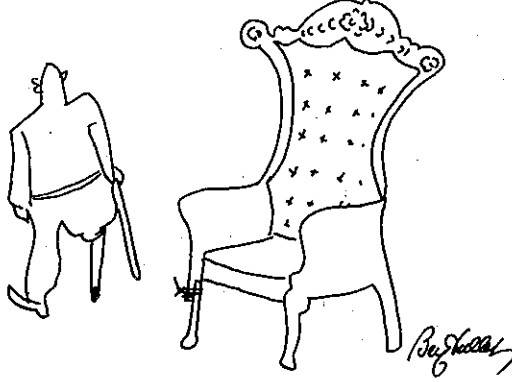
HAYK DEĞİRMENCİOĞLU
Bankalar Yanıkapi Sok. 36 - 38
Tel: 498938-443337-495774
Karaköy - İstanbul

AYDINLIĞA DOĞRU ARŞİVİNDEN

Bu sayımızda, önceki sayılarımızda kullanmak üzere hazırladığımız ama yer darlığından ötürü sayfalarımıza alamadığımız karikatürleri değerlendirdik.

Aydınlighta Doğru arşivinde yer alan bu yapıtları da yayınladıklarımız kadar beğeneceğinizi umuyoruz.

t.i.b. ve yayınları

ersin kaya

27 Mayıs 1961 Anayasası yeni özgürlükler getirdi kâğıt üzerinde. Ve zamanın yürekli gerçek aydınları kâğıt üzerindeki özgürlükleri toplumsal ilişkiler alanında kullandılar. Daha önce sözü edilemeyen kavramlar ilkin dergi, kitap sayfalarına getirildi. Ardından, bu çoğumuz için yeni kavramlar kitleler arasında tartışılır oldu. Süleyman Demirel'in Türkiye'ye boru satan bir firmanın temsilciliğinden Başbakanlığa geldiğini hemen tüm okuyucular duydu. Türkiye'de tarım kesiminde çalışanların üçte birinin hiç toprağı yokken, toprak ağalarının insanlarıyla birlikte köy alıp sattıkları öğrenildi. Petrolde, yeraltı kaynaklarımızda yabancı el bulunduğ, uluslararası tekellerin ülkemizdeki temsilcileri aracılığıyla sömürüyü tezgâhladıkları gözler önüne serildi. sömürü, toprak reformu, emperyalizm, bağımsızlık, ulusal çıkarlar kavramları yurtsever kafalarda ortak bir anlam kazandı. Somut gerçeklerden kalkanın yurtseverler aynı ilkeler çevresinde örgütlenmeye başladılar. Ne var ki örgütlenme özgürlüğü yetersizdi, kısıtlıydı. Bu da saptandı.

Olanakların elverdiği oranda kullanıldı özgürlükler. İlk adımlar atılmış, ülkenin sömürüldüğü, çalışanların hak ettiklerini alamadıkları aydınların kafalarındaki gerçeğin alfabesi olmuştu. Bilgi oluşum sürecinin somuttan soyuta geçilen aşamasında kaldık genellikle. Oysa yeniden, bulunulan aşamada bir somutlama yapmak gerekliydi. «Kahrolsun emperyalizm, sömürüye hayır, toprak reformu istiyoruz» sloganlarının arkası, sürekli, yaşanan gerçeklikle beslenmeliydi. Hayattan kopulmamalı, soyutlamayı işe yaramaz hale getirmemeliydi.

Bu noktaya, biraz geç de olsa yeniden ve öncekinden bir üst düzeyde, ulaştık. Bugün devrimcilerin yönetimindeki örgütler genellikle politikanın, hayatın somut gerçeklerinden kalkınması gereğinin bilincindedir. Bu nedenledir ki bir TUM-DER bir TÜTED memurların katsayı sorununu, Meyak sorununu ön plana alan çalışmalar içine giriyorlar. Ve çıkarlarını savundukları kesimlere söylediklerini duyuruyor, onlar arasında gün geçtikçe daha büyük oranda yaygınlaşabiliyorlar.

Tüm İktisatçılar Birliği (T.İ.B.) de kendi alanında en doğru en tutarlı çalışmaları yapan devrimci örgütlerden biri. «Tüm İktisatçılar Birliği, ekonominin halkımız kurtuluş mücadelesine yararlı hale getirilmesini savunmaktadır.»

Gerçekten de T.İ.B.'nin çalışmaları, halkımızın kurtuluş mücadelesine yararlı olmaktadır. Gerek aylık bültenleri gerekse kitapçıklarının her biri-

her ay bir kitap

çok değerli çalışmaların ürünüdür. Basında ve kamuoyunda hak ettiği ilgiyi de görmektedir.

Sermayeciler pahalılığa, enflasyona işçi ücretlerinin yüksekliğini mi gerekçe gösterdi? T.İ.B. sağlam verilerle, doğru ve halkçı yorumlarla karşılarındadır. İstatistiklerden, var olan bilgilerden kalınır, incelemesini yapar. Sonunda yorumunu koyar:

Enflasyon, emperyalist - kapitalist sistemin onulmaz bir hastalığıdır.

Enflasyon, kapitalistlerin kârlarını artırmak için kullandıkları ve teşvik ettikleri bir sorundur.

Az gelişmiş ülkelerin emekçi halkları hem emperyalizmin, hem de emperyalizmin bütünleştiği yerli sömürücü azınlığın sömürüsü altındadır. Bu sömürü enflasyon ile daha etkin bir biçimde sürdürülmektedir.

Enflasyon, başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi sınıf ve tabakaların daha fazla yoksullaşmasına, emperyalistler ve onlarla bütünleşmiş küçük bir azınlığın zenginleşmesine yol açar. (Türkiye'de işçi ücretleri ve Enflasyon)

T.İ.B. in tüm yayınları aydınlarımız için el kitabı niteliğindedir. Dikkatle izlenmeli, her birinde mutlaka her kitaplıkta bu'undurulmalıdır.

(İsteme adresi: Karanfil Sok. 14/10 Kızılay / ANKARA)

Demokrasi, özgürlük, düşünce düşmanı MC iktidarının klasik yapıtlara kadar uzanan kitap düşmanlığı, İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İsvan tarafından kınandı. İsvan, MC nin okullarda yasakladığı kitapları belediye kitaplığına alarak halkın yararlanmasına sundu. Belediye başkanının, gerçek bir aydına yaraşan bu davranışı aydın kamuoyunda saygı ve takdirle karşılandı.

Yasaklanan kitaplara Belediye kucak açtı isteyen buyursun okusun

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından okul kitaplıklarından kaldırılan 19 yerli ve yabancı yazarın toplam 28 kitabını Ahmet İsvan Belediye kütüphanesine aldı.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yasaklanan ve okul kitaplıklarından çıkartılan 19 yerli ve yabancı yazarın toplam 28 kitabını İstanbul Belediye kütüphanesine aldı. Belediye Başkanı Ahmet İsvan, yasaklanan kitapları belediye kütüphanesine alarak halkın yararlanmasına sundu. Belediye başkanının, gerçek bir aydına yaraşan bu davranışı aydın kamuoyunda saygı ve takdirle karşılandı.

renkli tv ve

kanizmasının çeşitli bölümlerini açıkladıkça, yani halka gerçekleri açıkladıkça, sermaye rahatsız oluyor. Bu gelişmeler meslek odalarının açıklamalarının ne denli haklı olduğunu kanıtlıyor.

Altın çizilmesi gereken diğer bir nokta şu. Meslek odaları yıllardır çeşitli gerçekleri bilimsel olarak dile getirdi. Montaj sanayiine karşı çıktı. Yabancı sermayeye karşı çıktı. Dışa bağımlı enerji politikasına karşı çıktı. Ortak Pazarı karşı çıktı. Bütün bu karşı çıkışların maddi dayanaklarını sonuçlarıyla birlikte açıkladı. Her defasında da odalar bu haklı çıkışlara karşı, tutarlı olmayan demagogik cevaplar buldu. Sermaye sözcüleri bir kere olsun, meslek odalarının bu uyarılarına kulak asmadı. Doğası gereği kulak asamazdı da zaten. Sadece meslek odalarını siyasetle uğraşmakla suçlayabildi. Teknik elemanlar «kendi gücümüze dayanalım» dedikçe, sermaye dışı yaslandı. Ama bütün bu gelişmelerden sonra ne oldu? Bugün başta koç grubu olmak üzere bütün sermayeciler Ortak Pazarı karşı çıkmaya başladı. Sabancı grubu kendi alanında «kendi gücümüze dayanalım» sloganı atmaya başladı. Elektrik kısıntıları olmaya başladıkça, sanayi, ihtiyacı olan elektrik enerjisini bulamadıkça, sermaye sesini yükseltmeye başladı. Yani, meslek odalarının yıllardır dile getirdikleri gerçekler, yeni yeni farkedilmeye başlandı. Bu yeter mi? Elbette yetmez. Gerçekçi çözümler bulmaya ve uygulamaya sermayenin niteliği yetmeyecek. Bundan böyle de meslek odalarının halktan yana gerçekçi uyarıları dile getirilecek. Bu uyarılar hep kulak ardı edilecek. Ta ki, işçiden yana, köylüden yana, memurdan ve teknik elemandan yana bir iktidar kurulana dek.

Bu saptamalar ışığında, defalarca dile getirdiğimiz çalışma anlayışımızı yinelemek gerekirse:

Meslek odaları herşeyden önce bir meslek örgütüdür. Kendi uzmanlık alanlarında tutarlı çalışmalar yapar. Üyelerinin somut sorunlarını ve isteklerini dile getirir. Ancak kesinlikle belirtilmelidir ki, mesleki alanlardaki ve üyelerin somut sorunlarıyla ilgili çalışmalar hiçbir zaman siyasetten soyut bir olgu değildir. Hidrolik santrallere, dayalı bu enerji politikası istemek veya renkli televizyona karşı çıkmak ne denli siyasetle ilgiliyse, petrole dayalı santraller önermek veya renkli televizyon istemek de o denli siyasetle ilgilidir. Önemli olan bu siyasetin halktan yana mı yoksa halka karşı mı olduğudur.

ZAM VAR MI...

Başı 1'de

düşük maliyete sahip olmasına rağmen normal tip TV'ye çok yakın bir fiyatla (4.300.—Lira-ya) satılmaktadır.

Aynı durum buzdolaplarında da görülmüştür. Daha önce piyasada 3.875.—liraya satılmakta olan buzdolaplarının yapımı durdurulmuş, 12,5 aylık buzdolapları piyasaya sürülmüştür. Bunların satış fiyatı ise 4.200.— liradır. Bir yandan Fiyat Kontrol Komitesi-ne % 30 zam talebi ile başvurulmuşken, öte yandan % 30 zam talebi fiilen gerçekleşmiş

olmaktadır.

Ayrıca Fiyat Kontrol Komitesi yönetmeliğinde yapılan de-ğişiklikle, ithalata dayalı üretime % 30 dolayında fiyat artırımını getirildiği de uzmanlar- ca bildirilmektedir.

Maliye Bakanlığının model ve tip değiştirilerek yürürlüğe sokulan zam kararlarına engel olmaya çalışmak yerine, gerçekleri örtme yoluna git-mesi üzücüdür.»

Son kararlar elektrikli ev a-letlerine ikinci zam yürürlüğe konmuş olmaktadır.

ÜYELERİMİZDEN

Üyemiz Sayın Orhan Özcanlar Sayın Bayan. Tülay Şensöz ile nişanlanmıştır. Nişanlıları yürekten kutlarız.

Üyemiz Sayın İlhan Erdemir Sayın Bayan Fadime Er-koyuncu ile. 23 - Kasım - 1975 tarihinde evlenmişlerdir. Evlileri kutlar, esenlikler dileriz.

KAYBIMIZ

Geçtiğimiz yılın aralık ayının 29. günü üyelerimizden Mesut Kanbak aramızdan ayrıldı.

Mesut Kanbak, 1942 de İstanbul'da doğmuş, Kadir-ga İlkokulundan sonra Sultanahmet Sanat Enstitüsünü ve İstanbul Yıldız Teknik Okulunu bitirmişti.

Kanbak, mühendislik hizmetine Ankara'da PTT de ça-lışarak başlamıştı. Askerlik görevini bitirince İETT de sür-dürdü çalışmalarını. Beyazıt Şebeke Müdürlüğünde mın-tıka mühendisliği, Sağmalcılar mıntıka amirliği, Beyazıt'ta müdür muaviniği yaptı. Şubat 974 ten beri de serbest çalışıyordu.

Reha ve Süha adlı iki çocuğu olan Mesut Kanbak'a 975'in eylül ayında akciğer kanseri teşhisi konmuştu.

Eşine, çocuklarına, dost ve akrabalarına başsağlığı dileriz.

Başı 1'de

Özel kesimde çalışan teknik elemanlara iş güvenliği sağ-lanmalı, kağıt üzerindeki sendikal haklar işler hale getirilme-lidir.

Tüm memur kesiminin ileri bir adım olan sendikal hak-lar için mücadele ettiği bir ortamda, 400.000 işçinin memur yapılmak istenmesi, iktidarın çalışanların demokratik hakla-rına karşı olduğunu ortaya koyan somut bir örnektir. Bu gi-rişim derhal durdurulmalıdır.

İşçi memur ayrımı konusunda anti demokratik gelişmeler sürerken, işçilerin istedikleri sendikayı seçme hakkının elle-rinden alınması bu yolda yeni bir aşama olmuştur.

Yeni bir yasa hazırlanarak, işçilerin istedikleri sendikayı özgürce seçmeleri yasallaştırılmalıdır.

DEVLET GÜVENLİK MAHKEMELERİ:

Anayasaya aykırılığı Anayasa Mahkemesi kararıyla bel-gelenen yargı bağımsızlığını zedelediği, tabii hakim kavramı-na aykırı düştüğü, yetkili uzmanlar ve Barolar Birliği tara-fından açıklanan: Devletin güvenliğini dilden düşürmeyen Hitler ve Mussolini rejimlerinde faşizmin en etkin araçların-dan biri olduğu bilinen Devlet Güvenlik Mahkemeleri tümü-yle kaldırılmalıdır.

MC İKTİDARDAN DÜŞÜRÜLMELİDİR:

Çalışanların ekonomik durumlarını düzeltici tedbirler al-mayan, işçilerin demokratik haklarını geri almayı görev edi-nen, teknik elemanlara ve tüm memurlara baskı, terör ve kı-yımdan başka birşey getirmeyen, enerji politikamızı Dünya Bankası ve emperyalist tekellerin istediği doğrultu belirle-yen, yüksek öğrenim gençliğinin can güvenliğini ortadan kaldıran halkımızın giderek gelişen ekonomik ve demokratik mücadelesini sıkıyönetimle tehdit eden MC hükümeti demok-ratik yollarla iktidardan düşürülmelidir.

devlet güvenlik

Başı 3'de

göreve devam etmesi olağan-üstü öneridir. DGM yasası, tabii hakim kavramının geniş anlamına aykırı düşmektedir. Anayasamızın kuvvetler ayrı-lığı ilkesine de aykırıdır. Çün-kü hükümetlere, atanacak ha-kimi istekleri doğrultusunda seçtirme yetkisi tanımaktadır. Asker hakimlerin DGM'ne ka-tılmasında hiçbir hukuki ge-reklilik yoktur.

Anayasa Mahkemesi, kaldı-rılan mahkemelerin bir yıl gö-reve devam etmesine karar vermemeliydi. Çünkü bir boş-luk doğmavacaktı. Davalar si-vil mahkemelerde görülebilir-di.»

Öztek'in Tesun:

«DGM, ülkemizde otoriter rejime dönüşü kayış olduğu dö-nemde ortaya çıkmıştır. Fran-sa'da DGM'nin kuruluşu yargı birliğine gidişin ürünüdür. Bir sürü özel mahkeme ortadan kaldırılmıştır. Bizde ise yargı birliğinde özel mahkemelere gidiş yönünde kurulmuştur. Askeri hakimler Milli Savun-ma Bakanlığının ataması ile görev almaktadır.

DGM'nde ön soruşturma yok tur deniliyor. Oysa vardır ve bu işi savcılar yapmaktadır. Savcıların, ifade değiştiren sa-nıkları emniyete gönderdikle-ri de bilinen bir gerçektir.

Sanığın reddettiği yargıçın, kendi reddi hakkında karar vermesi de otorite belirtisidir.

DGM yasasının anayasaya aykırı olmadığı inancındayım. Çünkü anayasa değiştirilerek DGM yasasına uydurulmuştur. Ancak demokratik düzene ve anayasanın genel ilkelerine ay

kırıdır.

Asker hakimler yasaları fark-lı uygulayan görüş açısına sa-hip oldukları için bu mahke-melere alınılmıştır.

Erdoğan Teziç:

Yasaların iptalden sonra yü-rürükte kalması yalnız Türki-ye ve Avusturya'da vardır. Ku-ruluş yasası iptal edildiğine göre DGM'nin görev yapma-sı gerekir. Bir yılda bu mah-kemelerin ne olacağına karar verilecektir

7. teknik kongremiz

Başı 3'de

ise 1153 Kwh/kişidir.

● 1987 yılına kadar kurula-cak elektrik santralleri için 213 milyar T.L. ve faizler için de 179 milyar T.L. karşılığı dö-

Enerji sorunumuzla ilgili ül-ke çapında çok önemli görüşle-rin sergilendiği kongreyle ilgi-li geniş yayın Elektrik Mühen-disliği Dergisinde yer alacak. Biz burada sunulan bilgilerden çok ilginç bulduğumuz birkaç cümleyi vermekle yetineceğiz:

● Bir ülkede işleyen santral-ların kurulu gücü ile yapım ha-lindeki santrallerin kurulu gü-cü arasında belirli bir oran ol-malıdır. Bu oran Türkiye için %66 olması gerekirken hiçbir zaman gerçekleşmemiştir.

● Plan hedeflerine göre ya-tırımlar gerçekleşse bile kişi başına elektrik üretimi 1987 de 1165 Kwh olabilecektir. Yunanistan 1971 de ulaştığı değer

genel kurulumuz

Başı 1'de

mesi sırasında verilen iki öner-ge ile «S.M.M. bürolarında ça-lışanların ücret ve sosyal hak-larına yeni yönetim kurulunun ilgi göstermesi» ve «İstanbul Şubesinde Genel Merkeze öde-nen yüzde otuz ödeneğin yüz-de yirmiyeye indirilmesinin Mer-kez Genel Kuruluna önerilmesi» karar altına alındı.

Yönetim Kuruluna Yüksel Birdal, Yavuz Çizmeci, Alâad-din Anahtarçı, Gönül Taylan, Berkay Günay, Hüseyin Yeşil ve Hanna Can, Denetim Kuru-luna Selçuk Esen, Karabey Kalkan ve Atilla Özsoz seçildi-ler.

İSTANBUL'DA TÜM ODA GENEL KURULLARI YAPILDI

Geçtiğimiz Ocak ayında İs-tanbul'daki tüm mühendis ve mimar odaları şubelerinin ge-nel kurulları yapıldı. Odaların İstanbul şubelerinde geçen dö-nemde olduğu gibi bu dönem-de de devrimci, anti-emperya-list yönetim kurulları göreve getirildi.

İzmir Şubemizin 24 ocak gü-nü yapılan genel kurulunda da odamızın son yıllarda sa-vunduğu görüşleri benimseyen arkadaşlarımız kazandı seçim-leri. Yönetim kurulunun ilk toplantısında görev bölümü so-nuçlandırıldı. Buna göre Ergun Elgin Başkan, Yüksek Levent-oğlu Başkan Yardımcısı, İrfan Arabacı Yazman, Muammer Göksel Sayman, Aclan Kural, Muammer Argün ve Ömer Gü-ner üye olarak çalışacaklar.

viz gereklidir. Bunların nasıl karşılanacağı belli değildir.

● 12 ayrı bölgede bulunan linvit rezervlerimizin 8 bölgesi özel kesimin elinde ekonomik, olmayan bir biçimde kullanıl-maktadır.

● Linyit ve su potansiyeli-miz 1995'e kadar, enerji ihtiya-cımızı karşılayabilecek kapa-sitededir.

● Türkiye sobalarla aydınla-tılmaktadır. Akkorflamanlı lam-baların % 60'ı flüoresan lam-balarla değiştirildiği taktirde, yıl-da 1,35 milyar kwh enerji ta-sarrufu sağlanabilir. Bu değer Türkiye'nin bir yıllık enerji ü-retimi artışına eşdeğerdir.

● Köy elektrikleştirilmesi, siyasal iktidarların yaymaya çalıştığı oranda gerçekleşme-mektedir. Bugüne kadar 6500 köy plan hedeflerinin gerçek-leşmemesinden dolayı birik-miştir.

AYDINLIĞA DOĞRU

T.M.M.O.B. ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞU-BESİ ADINA SAHİBİ: YÜKSEL BİRDAL/SORUMLU YAZI İŞLERİ YÖNETMENİ: ERSİN KAYA/YAZIŞMA ADRESİ: EMO İSTANBUL ŞUBESİ CUMHURİYET CAD. 283 KAT 2 HARBIYE İSTANBUL TELEFON: 48 50 52/EMO ÜYELERİNE ÜCRETSİZ GÖNDERİLİR /AYLIK, MESLEKİ YAYIN ORGANIDIR/DİZGİ: KARDEŞ MAT-BAASI/BASKI KARACA OFSET/İLAN FİYATI:

EYLÜL - EKİM
1975

YIL: 2 SAYI: 17

HER AYIN BAŞINDA ÇIKAR

AYDINLIĞA DOĞRU

tmmob elektrik mühendisleri odası
istanbul şubesi yayın organıdır

ENERJİ KISINTISI BAŞLIYOR

İstanbul'a verilen elektrik enerjisinin yetersiz ve kalitesiz oluşu değeri yüz milyonlarla ölçülen kamu zararına yol açmaktadır. Elektrik enerjisini tüketiciye satan İ.E.T.T. hazır müşteriye satış yapamamaktan ötürü zarara girmekte, kesintiler dolayısıyla duran fabrikaların üretimi azalmakta ve elektrikli cihaz kullanan tüketiciler, kalitesiz elektrik enerjisi yüzünden ömrü kısalan cihazlardan ötürü kayba uğramaktadırlar.

75 DEKİ KISITLAMALAR

İçinde bulunduğumuz 1975 yılında İstanbul'da, Ocak ayında yarım saat, 4 Şubat'ta 21 Mart arasında hergün 1,5 saat olmak üzere toplam 67,5 saat, ve 21 Şubat'ta 26 Şubat arasında her gece yarımşar saat süre ile enerji kısıtlaması uygulanmıştır. Bunun dışında çeşitli semtlerde geçici arızalardan ötürü ve onarım amacıyla tespit edilemeyecek sürede kesintiler ya-

pılmıştır. Gazetemiz baskıya hazırlanırken edindiğimiz bilgilere göre, Anbarlı Santralının 4. ve 5. üniteleri arızalanmıştır ve İstanbul çapında günde bir saatlik kısıtlama başlayacaktır.

Enerji kısıtlamalarının ilk planda maddi değerleri hesaplanabilen zararlarından başka, sanayi kesiminde üretimin durmasından ötürü çok büyük değerlere ulaşan ve henüz net olarak değeri belirlenemeyen üretim eksikliğine yol açtığı bir gerçektir. Gaziantepli sanayiciler Gaziantep'te 1 saatlik elektrik kesilmesinin 750.000 liraya mal olduğunu açıklamışlardır. Türkiye sanayisinin yüzde 60'ını barındıran İstanbul'da ise bir saatlik kesintinin on milyonlarla ifade edilebileceği tahmini gerçeklerden uzak sayılmamalıdır. Son yıllarda sürekli elektrik kesilmesinin İstanbul'da yılda 70 - 100 saat arasında değiştiği gözönüne alındığında toplumsal kaybın 1 mil yar lira dolayında olduğu söylenebilir.

73 VE 74 DEKİ KESİNTİLER VE İETT'YE MALİYETİ

1975 yılı henüz bitmediğinden bu yılki elektrik kesilmesinin İETT'ye maliyeti henüz belli değildir. 73 ve 74 yıllarının bilançosu ise çıkarılmıştır. Geçen yıl sürekli olarak, tüm İstanbul'da 110 saat kadar elektrik kesilmiştir. Ayrıca 24 kez herbiri 2 dakika ile 1,5 saat arasında değişen sınırlamalar konulmuştur. Bu kesilmeler nedeniyle, 38.087 bin kwh enerji verilememiştir. Yüksek gerilimdeki değeri 34,5 kv olması gereken enerjinin 29,9 - 30,5 kv arasında kalması da toplam 83.114.853 kwh daha az aktif enerji çekilmesini zorunlu kılmıştır. Uzmanların ifadesine göre % 10 dolayında olan şebeke kaybı ise % 14,4'tür. Yaklaşık 100 milyon kwh'lık fazla şebeke kaybı vardır. Böylece İETT yaklaşık 250 milyon kwh enerjiyi satamamış ol-

Sonu: 12'de

TEKNİK KONGRE VE PANELLER ARALIK İÇİNDE YAPILIYOR

Odamızın düzenlediği teknik kongre ve paneller aralık ayında yapılacaktır.

Genel Merkezimiz tarafından hazırlıkları tamamlanan yedinci teknik kongrede «Enerji Sorunu» tartışılacaktır. Bu teknik kongre ilk kez uluslararası nitelikte olacaktır. Türkiye dışında enerji sorununun çözülmesi yolunda yürütülen çalışmaların da sergileneceği kongre 24 - 25 - 26 aralık günleri Ankara'da gerçekleşecektir.

İstanbul şubemiz ise ilki 6 aralık, ikincisi 20 aralık cumartesi günleri yapılacak iki panelin ön hazırlıklarını tamamlamış bulunmaktadır.

6 Aralıktaki panelin konusu «Türkiye Elektronik Sanayii» dir. Panelde, Elektronik Yüksek Mühendisi Nafiz Çubukçu «Türkiye'de Elektronik Sanayinin Geliştirilmesi için Uygulanması Gerekli Yöntemler», Kaya Yazgan «Türkiye Elektronik Sanayinin Ekonomik Yapısına Bir Bakış», Burhan Kaçmaz «Bir Sanayi Sektörü Hangi Tedbirlerle Geliştirilir Yada Batırılır», Selçuk Şahin «Milli Telekomünikasyon Sanayisinin Gelişme Sorunları» adlı bildirileriyle, PTT Ar-La Müdürü Fikret Yücel de tartışmacı olarak katılacaklardır.

20 Aralıktaki «Türkiyede Haberleşme Sorunu» Konulu panelde ise Nafiz Çubukçu «Türkiye'de Telgraf ve Telefon Planlaması», Kaya Yazgan «Haberleşme Sektöründe Teknoloji Seçimi», İ.T.Ü. Telekomünikasyon Kürsüsü asistanlarından Gürsel Bayraktar «Türkiye'de Telekomünikasyon Sanayine Genel Bir Bakış», Selçuk Şahin «Geleceğin Santral Teknolojisini Seçerken» başlıklı bildirilerini sunacaklardır. Fikret Yücel ve Selçuk Esen bu panelde de tartışmacılar arasındadır.

İstanbul Şubemizin her iki paneli İstiklal Cad. 146/3 de (Atlas Sineması Karşısı) Mühendis ve Mimar Odaları İstanbul Koordinasyon kurulu lokalinde saat 14.00 de başlayacaktır.

başyazı

artan baskılar ve mücadelelerimiz

16. sayımızı Eylül ayında çıkarabilmiştik. Görevli arkadaşlarımız askerlik hizmetleri nedeniyle aramızda yoktu. Bu yüzden 17. sayı hazırlıkları ancak arkadaşlarımız döndükten sonra başlayabildi. Ve elinizdeki sayı iki aylık bir geçişle çıkarıldı. Gecikmeden dolayı özür dileriz.

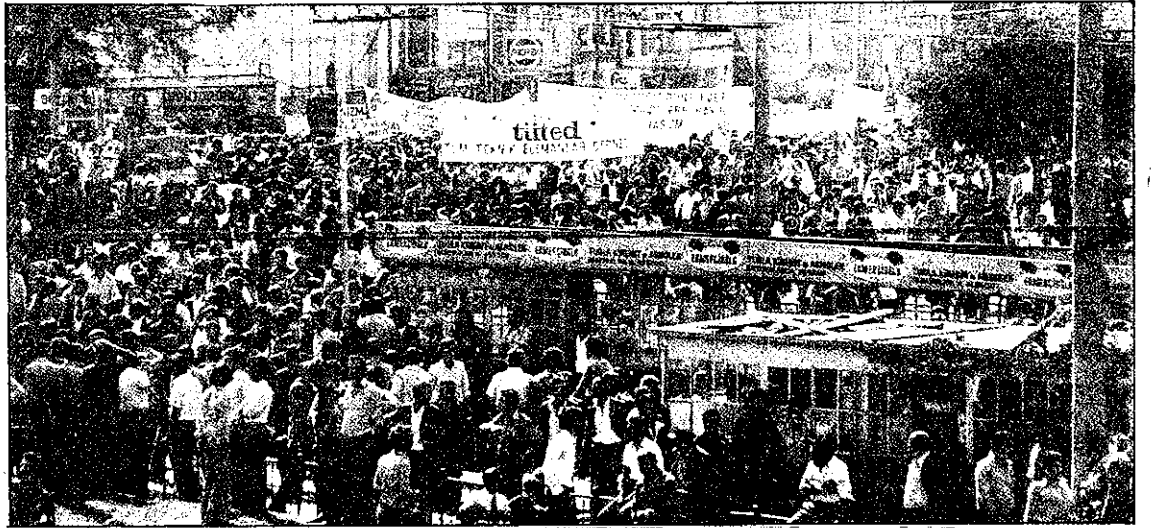
Geçtiğimiz iki aylık sürede önemli olaylara tanık oldu Türkiye ve Türkiye'deki teknik elemanlar.

Memur, teknik eleman - özellikle mühendis ve mimar - öğretmenin kıymetini devam etti. Yaşadığı olayları kavramaya çalışan, çevresindeki sömürü çarkını görüp ona direnmeye çalışan, namuslu, asgari demokrat olan teknik elemanların çoğu MC iktidarından paylarına düşen baskıyı yaşadılar. Tayin edildiler. Sürüldüler. İşten atıldılar. Hatta çeşitli yöntemlerle açık ya da kapalı olarak tehdit edildiler. MC'iler teknik elemanları geriletmeye çalıştılar.

Baskı sadece kişiler üzerinde kalmadı. Geçen sayımızda da dile getirdiğimiz gibi, baskı meslek örgütlerine, örgüt yöneticilerine de sıçradı. Yayın organlarına yöneldi. Bunun en somut belirtisi gazetemiz «Aydınlığa Doğru»ya yapılan baskılar oldu. Geçen sayımızdaki arkadaşımız Y. İnşaat Müh. Harun Karadeniz'in ölümüne ilişkin yazı için soruşturma açıldı. Yine aynı sayıda çıkan Yayımcılar Birliği bildirisi için soruşturma açıldı. Oysa Harun Karadeniz arkadaş için yüzlerce yazı yazılmıştı. Oysa, yayımcılar Birliğinin bildirisi Cumhuriyet gibi birçok gazetede çıkmıştı. Ve hiçbirinin de soruşturma açılmamıştı. Bütün bunlardan, Aydınlığa Doğru için açılan soruşturmanın, daha çok yazarlarından dolayı değil de. Elektrik Mühendisleri Odasının ve Aydınlığa Doğrunun

Sonu: 12 de

aydınlığa doğru

Teknik Elemanlar «Demokratik Hak ve Özgürlükler için
Mücadele Mitinginde»

DİSK MITİNGİNE KATILDIK

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun düzenlediği, Tüm Teknik Elemanlar Derneği, TMMOB, Yüm-Der ile çok sayıda gençlik örgütleri ve öbür demokratik örgütlerin fiilen desteklediği Demokratik Hak ve Özgürlükler için Mücadele Mitingi son yılların en büyük anti - emperyalist ve demokratik gösterilerinden biri olmuştur. 40 ilâ 60 bin kişinin katıldığı tahmin edilen mitingde faşizm ve anti - demokratik tüm uygulamalar kınanmıştır.

Çalışanların ortak hedefleri-

ne doğru yönelmiş bir mücadele platformu biçiminde ve kitlelerin aktif katkısıyla süren toplantıda zaman zaman topluca haykırılan sloganlar ve pankartlarda yazılı cümleler tüm demokratların yürekten sahip çıktığı düşünceleri dile getiriyordu:

«Faşizme Geçit Yok», «İş, ekmek, hürriyet; faşizme nihayet» «Bağımsız Türkiye», «İşçi-köylü el ele demokratik cephe», «İşçiyiz, güçlüyüz; devrimde öncüyüz», «Genel grev hakkımızı söke söke alırız», «Referandum isteriz», «Katil iktidar», «Hükümet istifa» «MC =

faşizm», «Düşünce özgürlüğüne evet, 141, 142. maddelere hayır», «Bütün ülkeler işçileri birleşelim», «Lokavt hak değil suçtur», «İş garantisi», «Sömürüye paydos».

Teknik Elemanlar da sendikal hak istemlerini, demokratik taleplerini ve işçi sınıfının yanında yer alacaklarını belirten pankartlarının altında topluca mitingde katılmışlardır.

Mitingte DİSK Genel Sekreteri İbrahim Güzelce, DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler konuşmuşlardır.

Türkler «İşçi sınıfının örgüt-

Sonu: 12'de

reklamlar yalan söylüyor

gönül tayan

Son yıllarda Türkiye'de, elektrik ve elektronik ve aletleri üretim sektörü, büyük bir canlılık ve hareketlilik içinde görünmektedir. Dünya piyasasından çok daha yüksek fiatlarla, çok daha kalitesiz mamüller piyasayı sarmakta, fiatları ise sürekli olarak arttırılmaktadır.

Hızlı şehirleşme, televizyon yayınının yaygınlaşması gibi nedenlerle buzdolabı, çamaşır makinesi, elektrik süpürgesi, radyo ve televizyona olan talebi hızla arttırmaktadır.

Söz konusu üretim sektörünün baskın niteliği montaj sanayi olmakta devam etmektedir. Temel elektrik ve elektronik sanayiinin kurulmamış olması bunun ana nedenidir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığın'ca kurulmuş olan ve bu sektörde kullanılan ithal malzemesinin belirli bir oranı aşmaması zorunluğu hiç yabancı bir anlam taşımamaktadır. Söz konusu sektör'e ait televizyon imalatçıların ithalatı kotaya bağlıdır. Toplam televizyon üretim hacmi 1975 yılında 400.000 adet iken, imalatçılara açılan kota isteği 1.200.000 televizyon imalatı için gerekli olan büyüklüktedir. Üretim hacmi, ve üretimde kullanılması gerekli ithal malı oranı ile bağdaşmayan bu yüksek kota talebi gerçekte kıt döviz kaynaklarımız için büyük bir tehlikeydir. Bu sektörde kapasite kullanım oranı %64'dür. (1970'de) ve kapasite kullanımı fiatları karları etkilemesin diye sürekli düşük tutulmakta, düşük kapasite daha karlı olmaktadır. Öyleyse imalatçılar neden bu kadar yüksek bir ithal kotası için çaba göstermektedirler. Gerçekte bunun bir kaç nedeni vardır:

● Televizyon üretiminde kullanılan ithal malı parça oranı, gerçekte Bakanlığın koyduğu limitin çok üstündedir. Bu nedenle kağıt üzerinde 400.000 televizyon için yeterli olacak ithalat miktarı, üretime yetmemektedir. Bu açıdan kotaların yüksek tutulması imalatçı için bir zorunluluktur.

● Kapitalist-empyralist ülkeler yükselen bir enflasyonun etkisinde olduğundan, fiatlar sürekli artmaktadır. Yerli imalatçılar, kota isteklerini yüksek tutarak, parça spekülasyonu yapmak, hızlı fiat artışlarından korunmak istemekte ve korunmuş olmaktadır. Ne varki iç piyasada, mamulleri için fiat arttırımı isterken sürekli olarak yükselen parça fiatlarını ve fiatların son durumunu göstermekten de çekinmemektedirler.

● Üretilen mamullerin, üretiminin ve kalite kontrolünün yetersizliğinden doğan kalitesizliği Türkiye'de tamir ve tamirde gerekli yedek parça miktarını yükseltmektedir. Kotalar yüksek tutularak tamir için gerekli bu yedek parçada sağlanmış olmaktadır. Tamirde kullanılan yedek parçalar, tüketiciye yüksek fiatla satılmış olmaktadır. Televizyon dışı, elektrikli ev aletleri için yapılan parça ithalatı liberasyona tabi olduğundan, benzer durum daha da kolaylıkla söz konusu olmaktadır.

Türkiye'deki elektrikli ve elektronik ev aletleri üretim sektörü, tekelleşmenin hızla geliştiği bir daldır. Gazete ve televizyon reklamlarında, tüketiciye sunulan pek çeşitli marka ve modellere karşın, üre-

tim gerçekte bir kaç büyük firmada toplanmıştır. Çeşitli marka ve modelin piyasaya sunulması, gerçekte imalatçılara bir kaç yönlü yarar sağlamaktadır.

Şöyleki:

● Tüketiciye, bu sektörde, hızlı bir rekabet olduğu çeşitli kalitede ve fiatta mamul arasından seçme yapabileceği izlenimi verilmekte gerçekte ise fiatlar ve kalite, üç aşağı beş yukarı aynı olup, sürekli ve elbirliğiyle yükseltilmektedir.

● Bu sektördeki hızlı tekelleşme, rekabet varmış gibi gösterilerek gözlerden saklanmış olmaktadır.

● Yeni model ve markalar özellikle televizyon gibi fiatları Bakanlıkça tespit edilen mamuller için görünürde, fiat arttırmadan gerçekte fiatları sürekli yükseltme olanağı vermektedir.

Örneğin, yeni piyasaya sürülen «aile boyu» küçük televizyon, normal büyüklükte bir televizyona oranla çok daha ucuza mal olduğu halde, büyük bir kar oranıyla ama, büyük boydan biraz düşük fiatla satılabilmektedir.

Aile tipi küçük tel. fiatı yaklaşık: 4000.—4300.—TL. Nirmal boy tel. fiatı yaklaşık: 5000.—TL.

Böylece, ne Bakanlık zam yapmış olmakta, ne de imalatçı fiat yükseltmiş olmakta ama tüketici yüksek fiatlar yeni mamulu almakta, karlar artmaktadır.

● Fiat arttırımı için, Fiat Kontrol Komitesine baş vurulmak gereken Buzdolabı, Çamaşır makinesi, Süpürge gibi elektrikli aletlerin üreticileri komitenin siyasi nedenlerle geciktirdiği kararları beklemeden eski modellerin üretimini kısıp veya durdurup yeni sözde modellerle çoktan zam yapmış durumundadırlar. Arçelik'in çok yeni piyasaya sürdüğü 11.2 ayak buzdolabı, 11 ayak buzdolabından pek az büyüktür ve fiatı 4.980.— TL. sıdır. Oysa arçeliğin eski 11 ayak buzdolabı 3900.— TL. sına satılmakta idi. Arçelik firması böylece buzdolabına, fiat kontrol komitesi karar vermeden fiilen % 30 zam yapmış bulunmaktadır. İstenen zam oranında zaten %30 civarındadır.

Sonu: 10'da

BUZDOLABI:	İmal Ettigi Marka	1975 üretim hacmi
1. Arçelik (Koç Holding)	Arçelik Aygaz Hoover Mobilgaz İpragaz	200,000 adet

2. Profilo (Profilo Holding)	AEG Norge Evsan Ambra	85,000 »
------------------------------	-----------------------	----------

3. Estaş (Philips)	Philips Siera Rekor	35,000 »
--------------------	---------------------	----------

4. Ternal San. ve Tic.	Prescold	5,000 »
------------------------	----------	---------

5. Marla San. Tic.	Marla Electrolux	1,000 »
--------------------	------------------	---------

6. Presiz	Presiz	1,000 »
-----------	--------	---------

ÇAMAŞIR MAKİNASI :

1. Arçelik (Koç Holding)	Arçelik	70,000 »
--------------------------	---------	----------

2. Profilo (Profilo Holding)	AEG	10,000 »
------------------------------	-----	----------

3. Estaş (Philips)	Philips Siera Reformat	15,000 »
--------------------	------------------------	----------

4. Gülok	Hoover	25,000 »
----------	--------	----------

5. Ternal San.	Prescold	1,000 »
----------------	----------	---------

6. Kamil Tolon	Tolon	1,000 »
----------------	-------	---------

ELEKTRİK SÜPÜRGESİ :

İmalatçı		
1. Arçelik (Koç Holding)	Arçelik	10,000 adet

2. Profilo (Profilo Holding)	AEG	5,000 »
------------------------------	-----	---------

3. Estaş (Philips)	Philips Siera	3,000 »
--------------------	---------------	---------

4. Gül-ok	Hoover	15,000 »
-----------	--------	----------

5. Libka	Nilfisk	2,000 »
----------	---------	---------

6. Simtel (Siemens)	Siemens	60,000 »
---------------------	---------	----------

7. Marla San. ve Tic.	Electrolux	10,000 »
-----------------------	------------	----------

TELEVİZYON :

1. Telra (Profilo Holding)	National AEG Zetina Atlas Profilo Tonberg	90,000 »
----------------------------	---	----------

2. Bekoteknik (Koç Holding)	Beko Arçelik Nordmende	40,000 »
-----------------------------	------------------------	----------

3. Philisan (Philips)	Philips Siera AGA Radiola	60,000 »
-----------------------	---------------------------	----------

4. Cihan Kom.	Grundig	110,000 »
---------------	---------	-----------

5. İ.E.S.	Körting	15,000 »
-----------	---------	----------

6. Nejat Server	Blaupunkt	5,000 »
-----------------	-----------	---------

7. Nevtron Radyo Fab.	Nevtron Saba	15,000 »
-----------------------	--------------	----------

8. Uğurgül	Sharp	5,000 »
------------	-------	---------

9. Elektrometa	Schaub-Lorenz	10,000 »
----------------	---------------	----------

10. Elektroakustik	Telefunken	40,000 »
--------------------	------------	----------

11. Behliller	VE-GA Rank Arena	8,000 »
---------------	------------------	---------

anbarlı santralının onarımını geciktiren

SUNGURLAR İŞVERENİ 2 MİLYARLIK ENERJİ KAYBINA YOL AÇTI

Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu son elektrik kısıtlamaları ve özellikle TEK Anbarlı santralindeki onarımın gecikmesine ilişkin olarak aşağıdaki açıklamayı yapmıştır.

Sungurlar Patronunun Haksız Davranışı Halkımızı 2 Milyar Lira Zarara Soktu

Elektrik kısıtlamalarının yeniden gündeme girdiği şu sıralarda dışa bağımlı enerji politikasının sürdürülmesi yanında yeni aksaklıklar ortaya çıkmakta, enerji eksikliğine yeni kayıplar eklenmektedir.

Bunun en somut örneği beş ay önce patlayan TEK Anbarlı santralının 1 Nolu ünitesinin onarımında görülmüştür. Kazanın patlamasından sonra derhal harekete geçilmemiş, önce Amerikan Combustion Company firması yetkilileriyle

gereksiz görüşmeler yapılmış, firmanın mühendislerine binlerce lira kazan inceleme parası verilmiştir. Daha sonra kazan onarımı işi Sungurlar firmasına devredilmiştir. Bu firmanın 4 ayda hiçbir olumlu çalışması görülmemiştir.

Sonu: 12'de

PTT'DE HUZURSUZLUK

PTT İstanbul Bölge Başmüdürlüğünde yöneticilerin davranışları personel arasında huzursuzluğa neden olmaktadır. Son olarak böyle haksız bir suçlamaya maruz kalan elektrik mühendisi Ferda Akbal görevinden istifa etmiştir.

Ferda Akbal, bir başmüdür yardımcısının, kendisi odaya girdiğinde mutlaka ayağa kalkması isteğine karşı, gerçek saygının böyle biçimsel gösterilerle ifade edilmesine gerek olmadığını savunmuş, bu anlayışın egemen olduğu bir ortamda çalışma güvenliğinden söz edilemeyeceği gerekçesiyle işinden ayrılmıştır.

Öte yandan P.T.T. Bölge Başmüdürlüğü TMMOB işyeri temsilcisi arkadaşımız Cemil Pakyürek'in Başmüdürlüğe yazdığı dilekçesine «bundan böyle fuzuli yazışmalara sebebiyet verilmemesi» biçiminde azarlayıcı bir karşılık verilmiştir. Pakyürek, Başmüdürlükten «çalıştırıldığı kadroya ilişkin görev, yetki ve sorumlulukların neler olduğunu» sormuştu. Teknik elemanı «kapıkulu» gören zihniyetin bir örneğini veren Başmüdürlük cevap yazısında «başmühendisin ne derse onu yap, ötesine karışma, fuzuli yere bizi işgal etme» bir ifade kullanmıştır.

odalararası çalışmalar

«MC, ÖRGÜTLERİNİ BİRLİKTELİĞİNİ YIKAMAZ»

MC iktidarının öğretmenlere, teknik elemanlara tüm memur ve çalışanlara yönelttiği baskı, şiddet, sürgün ve işten çıkarmaların özellikle örgüt yöneticilerini de hedef alması üzerine ortak bir bildiri yayınlayan TÖB-DER, TÜTED ve TUM-DER İstanbul şubesi yöneticileri «tüm çalışanların örgütlü birlikteliğini hedef alan bu baskıların öğretmen, teknik eleman ve memurları yıldırmayacaktır» demişlerdir.

Bildiride, «bini aşkın öğretmen yerinin değiştirildiği ve üçünün öldürüldüğü, yüzlerce teknik elemanın pasif görevlere alındığı ve sürüldüğü, binlerce memurun işten çıkarılma ve tayin tehdidi altında bırakıldığı» belirtilmekte, son zamanlarda özellikle güçlenen örgütlerin hedef seçildiğine dikkat çekilmekte, örnek olarak da Tüm-Der başkanı Mithat Görkem'in Ankara'dan Van'a, Töb-Der genel sekreteri Binali Seferoğlu'nun bulunduğu liseden bir ortaokula sürüldüğü, TMMOB genel başkanı Teoman Öztürk'ün Ankara Nazım Plandağı sözleşmesinin iptal edilişi verilmektedir.

İZMİRDE BASKILAR KINANDI

MC iktidarının ülke çapında çalışanlara uyguladığı yasa dışı baskılar İzmir'de de demokratik kitle örgütlerince kınanmıştır.

Y.S.E. 3. Bölge Müdürü'nün Danıştay kararına rağmen görevine döndürülmesi TÜTED tarafından kamuoyuna duyurulmuştur. TÜTED İzmir şubesi Y.S.E. 3. Bölge Müdürlüğünün kanunsuz olarak işgal edilmesinden ötürü Cumhuriyet Savcısının göreve çağırıştır.

Öte yandan TÜTED İzmir Şubesi, mühendis ve mimar odaları TÖB-DER ve Tabipler Odası İzmir Şubeleri ile birlikte bir bildiri yayımlayarak Ege Üniversitesi Mühendislik Fakültesi asistanı Makina mühendisi Nihat Hantekin'n görevine son verilmesini eleştirmişlerdir.

KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİNİN DÜZENLEDİĞİ «TÜRKİYEDE PROJE VE PROSES MÜHENDİSLİĞİ» SEMİNERİ YAPILDI

Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi tarafından düzenlenen Türkiye'de Proje ve Proses Mühendisliği konulu seminer 10-13 Kasım günleri İstanbul Belediye Sarayı salonunda yapılmıştır.

Üniversite öğretim üyeleri, özel kesim yöneticileri ve Kimya mühendislerinin toplam 14 bildiri sunduğu seminerde Kimya mühendisliğini ilgilendiren özgül sorunlarla birlikte, «Üniversitede ve Endüstride Araştırmanın Gerekliği» Üniversite sonrası proje mühendisi yetiştirme imkânları, gibi genel konularda tartışılmıştır.

Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi başkanı Fevzi Koku semineri açış konuşmasında «Kısa vadeli ve spekülasyon kârlar peşinde koşan Türkiye Sermaye sınıfları ile emperyalist güçler, Türkiye'de üretimin gelişmesine ters bir konumdadır. Teknik elemanlar bilgi birikimini sağlarken kendi uluslarının çıkarını kollamak durumundadırlar» demiştir.

bursa temsilcimiz değişti

Bursa'da çalışan üyelerimizin isteği üzerine E.M.O. Bursa temsilciliğinde bir toplantı düzenlenmiştir. İstanbul Şubemiz yönetim kurulunca görevlendirilen Oda müdürümüz Alaattin Anahtar'ın da katıldığı toplantıda üyelerimiz temsilciliğin gerekli dinamizmi gösteremeyişini, TÜTED'in kurulması ve güçlendirilmesi çalışmalarında yeterince aktif olamayışını eleştirmişler ve teknik elemanların birlikteliğini sağlama yolunda Bursa'da yeterli çalışma yapılmadığını belirtmişlerdir.

Sonu: 12'de

gazetemiz hakkında soruşturma açıldı

Gazetemiz Aydın'la Doğru'nun geçen sayısındaki iki yazıdan ötürü anılan sayının sorumlu yönetmeni Yüksel Birdal hakkında üç soruşturma birden açılmış ve Birdal Basın Savcılığında ifade vermiştir.

Geçen sayımızda Harun Karadeniz'in ölüm haberinin verildiği «Bir Ölür Bin Diriliriz» başlıklı yazıda «suç olan bir fiilin övüldüğü» öne sürülmektedir.

Öbür iki soruşturma ise Kültür ve Sanat sayfamızda yer alan «Yayınlar Birliği M.C. iktidarının Tutumunu Kınadı» başlıklı haberle ilgilidir. Haber metninde yer alan bildiri ile, «hükümetin manevi kişiliğine hakaret edildiği ve görülmekte olan bir davaya etkide bulunmaya kalkışıldığı» iddia edilmektedir. Yayınlar Birliği'nin bildirisi başka gazetelerde de çıkmış, ancak ne bildiriye yayınlayan kuruluş ne de bu gazeteler hakkında herhangi bir soruşturma açılmamıştır.

Bandırma direnişinde işçi ve teknik eleman çocukları

işçi-teknik eleman birlikteliği gelişiyor

Teknik elemanlar her geçen gün daha büyük çoğunlukla demokratik haklarını kullanmaya katılırlarken, bir yandan da eylem içinde, çalışanların gerçek birliğine doğru gelişmeler gözle görülür biçimde yoğunlaşmaktadır.

Deniz Baykal'ın konuşmasını izledikleri gerekçesiyle işlerinden çıkarılan TÜTED Seydişehir Şubesi başkanı Hasan Dal ile TÜTED üyesi Metalürji Yüksek Mühendisi Osman Kurdoglu'nun uğradığı kıyımla protesto toplantısı bu gelişmenin örneklerinden biridir. TMMOB ve TÜTED'in yanında Alüminyum-İş Sendikası'nın temsil edildiği toplantıya teknik elemanlarla birlikte işçiler de katılmışlar ve MC iktidarının çalışanlara uyguladığı baskıları kınamışlardır.

Öte yandan Karadeniz Bakır İşletmelerinde ve Bandırma Sulfirik Asit Fabrikasında sürdürülen işçi direnişlerine teknik elemanlar da katılmışlardır. Karadeniz Bakır İşletmelerinde çalışan 33 mühendis Maden-İş Sendikası'na dayanışma aidatı ödemektedir.

Agustos ayı içinde de MKE Kırıkkale fabrikasında çalışan 33 mühendisin pasif görevlere alınarak yerlerine MSP yanlısı kimselerin atanması Yeni Metal İş Sendikası yönetim Kurulu ve işçi sendikası temsilcileri tarafından protesto edilmiştir.

Torino'da toplanan «Birinci Uluslararası Mühendis, İdare Kadro ve Teknisyenler Konferansında, Konferansa katılan delege ve örgütlerin ortak görüşlerinden birincisi «Teknik Elemanların Toplumsal Dönüşümdeki Rolü» konulu yazının ilk yarısını geçen sayımızda vermiştik. Aşağıda birinci bölümün özetini ve yazının ikinci bölümünü sunuyoruz.

Not: Bildirinin yayınladığımız birinci bölümünde birçok dizgi yanlışları olmuştur. Okurlarımızdan özür dileyerek, metinde anlamı değiştiren yanlışlıkları düzeltiyoruz.

4. sayfanın üçüncü sütununda sondan beşinci paragrafta ve 10. sayfanın ilk paragrafında özgürlük olarak çıkan sözcükler özgüllük olacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜMÜN ÖZETİ

Bilim ve teknolojinin üretimde ekonominin yönetiminde, toplumsal yaşam ve kültür alanındaki rolü artmaktadır. Sanayileşmiş ülkelerde toplam milli hasılanın normal olarak % 30'u araştırma ve geliştirmeye ayrılmaktadır. Araştırma, diğer üretim eylemlerinden farklı olarak bilgi eylemidir. Bilimsel anlayışın üretim metodlarına geniş ölçüde girmesi sadece teknik elemanların sayısını artırmakla kalmamakta, onların çalışmasına daha da bilimsel içerik kazandırmaktadır.

Bilimsel araştırmaların yöneldiği sahalara üretimin ve üretimde çalışan teknik elemanların gereksinimleriyle belirlenmektedir. Kısaca teknik elemanların rolünde niceliksel ve niteliksel bir değişim olduğu gözlenmektedir. Bu gelişim üretimin uluslararasılaşması gerçeğinden ayrılmaz.

Teknik elemanlar, gerek araştırma, teknoloji üretim ve yönetim de, gerekse de toplumsal mücadelede ve toplumun dönüşümünün de özel bir role sahiptirler.

Teknik eleman sorunu sendikal hareket içinde başlı başına bir sorun olmuştur. Oysa teknik elemanların kendilerine özgü sorunları ücretli işçilerin genel talepleriyle iç içedir ve onlardan ayrılmaz.

Fakat teknik elemanların sendikal hareketlerinde çeşitli sorunları vardır. Örneğin:

a—) Artan sayıda teknik elemanı nasıl sendikalarla çekmeli.

b—) Teknik elemanların sendikal hareketin geniş kapsamlı amaçlarına karşı olumlu tavır almaları nasıl sağlanmalı.

Bu sorunlardan herhangi biri çeşitli ülkelere de farklı önem arz etmektedir. Ayrıca yalnız sendika üyesi olmakla yeterli değildir. Toplumsal sorunların farkında olmakta gereklidir. Bu açıdan sendikal hareket eğitici bir rol oynamalıdır.

Ayrıca teknik elemanlar çalışanların bir parçası olmakla birlikte, a—) Bilgi düzeyleri. b—) kuruluşlarda gördükleri işlevlerin niteliği açısından da farklılık gösterirler.

Oysa bilimsel ve teknik devrimde beraber çalışan herkesin yönetime katılması bir gereklilik olmuştur. Çağdaş ekonominin yönetimi, artık merkezi ve hiyerarşik yapılara olanak vermemektedir.

Bütün bunlar şu gerçeği ortaya çıkarmaktadır; Günümüzde teknik elemanların tarafsız olması söz konusu değildir. İşçilerin yanındaki yerlerini almadıkça bilinçli veya bilinçsiz olarak ama kesinlikle işçi sınıfının karşısında olacaklardır. Ve aynı zamanda kendi gerçek çıkarlarına karşı çalışmış olacaklardır.

II. BÖLÜM

6 — Kapitalist ülkelerdeki teknik elemanların, toplumsal rolünün özellikleri; Kapitalist ülkelerde, bilimsel ve teknik devrim, mühendis, idari kadrolar ve teknisyenler ile bilim işçilerinin, birey ve toplumsal katman olarak özgürce gelişmesini olumsuzca etkileyen koşullar yaratmaktadır. Daha da önemlisi, endüstriyel yoğunlaşmanın ülkeler arasındaki eşitsiz dağılımı, ekonomik dengesizliğe, teknoloji aktarımına ve yoksul ülkelerin ve işçilerinin haklarını tehdit eden bir bilgi oluşumuna yol açmaktadır.

Bu durum herşeyden önce, yetersiz bilimsel ve teknolojik cihazlanma olarak kendini göstermekte ve sonuç olarak bilgi ve beyin göçüne yol açmaktadır.

Çokuluslu tekeller, araştırma ve geliştirme merkezlerini her geçen gün daha çok ABD, Batı Avrupa veya Japonya gibi ülkelerde toplamaktadır. Bu tür davranışlar, diğer ülkelerin yerel araştırma ve geliş-

TEKNİK ELEMANLARIN TOPLUMSAL DÖNÜŞÜMDEKİ ROLÜ

tirme programları için kötü sonuçlar doğurmakta, buralardaki bilim işçileri arasında işsizliğe, araştırma ve geliştirme çalışmalarında nitelik ve nicelikce bir düşüşe yol açmaktadır. Böylece bu tür ülkeler teknik yeterlilik açısından daha düşük düzeylerde kalmaktadırlar.

Burada asıl sorun, teknik elemanların bilimsel nitelikli işlerini kaybetmesinden çok, çokuluslu tekellerin söz konusu politikasının sürmesi halinde, ortaya çıkacak durumdur. Böylece az sayıda yüksek derecede gelişmiş ülke, geniş bir kaliteli teknik eleman kadrosuna sahip olurken, diğerleri giderek artan ölçüde teknolojik gerilik içine sürüklenecektir.

Gelişmiş kapitalist ülkelerde teknik elemanların durumları da olumlu yönde gelişmemektedir.

Gerçekte aynı eğilimler, teknik elemanların mesleki açıdan tatmin olmasını da önlemektedir. Çok kısa bir dönem önce, teknik elemanlar endüstride, bir zanaatkarın rolüne sahiptiler. Yani ham maddeden mamul maddeye kadar tüm üretim sürecini beyin güçleri ile kontrol etmekteydiler. Tekelci sermayenin hızlı gelişimi, işlevleri parçalayıp, sorumlulukları bölerek, bunları kol işçisi olmayan her hangi bir yarı vasıflı işçiye verilebilecek çeşitli işlemlere dönüştürdü. Böylece bir yandan, teknik elemanların «taşınabilir bilgilerinden» söz edilirken, yani bu bilgilerin çeşitli endüstriler, firmalar ve konumlar arasında büyük bir hareketliliği, geçerliliği söz konusu iken, gerçekten böyle bir olanağın yok olmağa yüz tuttuğu bir durumla karşı karşıya kalmış bulunuyoruz. Çünkü, tekelci kontrol tek ölçü olmuştur, kapitalistin kârını en yükseğe ulaştırma eğiliminin gereği olarak iş, işlemlere bölünmüş veya indirgenmiştir.

En yüksek konumda olan teknik elemanlar bile, işlerinin önemli bir bölümünün iş programları üzerinde bazı değişiklikler yapmak, programları yeniden düzenlemek, buna uygun olarak kadroları yerleştirmek, daha az masraflı ve daha kârlı yöntemleri uygulamaya sokmakta ibaret olduğunu farketmekte idirler.

Teknik elemanların içinde bulunduğu bu çıkar çelişkisi, bilimsel teknisyenin ve bilimsel yöneticinin rolünün inkâr ve red edilmesinden kaynaklanmaktadır.

Teknik elemanlara, kendilerini firma veya mamul ile bir tutmaları önerilmekte ama onlar ne firmanın, ne mamulün, nede firmaya sağladıkları tasarrufun, kendilerine mülki bir çıkar sağlamadığını açıkça görmektedirler. İşleri, tüm üretim sürecinin pek önemsiz bir parçası haline gelmekte, her geçen gün, ister mavi yakalı işçi, ister teknik eleman olsunlar kendi kavrayış ve anlayışlarına göre davranmaktan daha çok uzaklaşmaktadırlar.

Nevarki sermaye, bu duruma, «ulusal çıkar»ı öne sürerek cevap vermektedir. Eskiden ulusal çıkar, yalnız savaş dönemlerinde söz konusu edilirdi. Oysa sermaye, teknik elemanlar ve diğer geleneksel olarak sendikası kesimler arasında hızla ve kitlesel olarak gelişen sendikalaşma eğilimine, barış döneminde savaş ilan ederek cevap vermektedir. Ekonominin, ortak bir kurum olduğunu, bu kurumda, herkesin, işçilerin ve kapitalistlerin kendi kaynak, olanak ve becerilerini bir araya getirmesi ve karşılıklı yararlar adına bazı fedakârlıklara katlanması savunulmaktadır.

Bu demektir ki, teknik elemanlar da içinde olmak üzere tüm işçiler taleplerini azaltmalıdır, çünkü ortak bir işte, ortakların yarısını oluşturmaktadırlar. Aynı görüş toplumsal ilişkilere de yansımaktadır. Karşı tarafta da (sermaye tarafında) aynı tedbirler alınması koşuluyla, kendi çıkarlarımızdan vazgeçmemiz istenmektedir. Oysa toplumumuzda mevcut toplumsal ilişkiler hiç de bu kalıba uymamaktadır. Güç ve zenginlik eşitsiz olarak paylaşılmaktadır. Her ikisine de sahip olanlar, kendilerini her hangi bir sözleşme veya ulusal çıkarla bağlı hissetmemektedirler. İşte bu nedenle de, zenginliklerden ve güçten yoksun olanlar da kendi çıkarlarından vazgeçmekle yükümlü değillerdir. Tersine teknik elemanlar ve diğer emekçi kesimler için verilecek en uygun cevap, kendi çıkarlarını savunmak ve elde etmek için mücadele etmektir.

Sendikalar onlara örgütlenme olanağı verecek ve böylece teknik elemanlar kendi özgül çıkarlarını savunabileceklerdir. Sendikal mücadelenin temel, bireylerin toplu eylemlerle korunmasıdır. Bizler, bireyler olarak teknik elemanların haklı taleplerini savunmak ve geliştirmeye olan istekliliğimizi ispat e-

debilirsek bu sürecin kendisi eğitici bir süreç olarak bizi daha derinlemesine bir toplu bilince doğru yönleltecektir. Böylesine bir süreç çoktan gündemde dir.

Görüşlerin ve eylemlerin toplumsallaşması bireysel çıkarların daha iyi savunulabileceği en uygun koşulları yaratacaktır. İşte sendikal hareketin eğitici rolü burada ortaya çıkmaktadır, sendikal hareketin kendisi eylem içinde ve eylem için bir eğitimidir.

Pratik bir hedef: Teknik elemanları devletin ve işverenlerin maddi ve manevi baskılarından kurtarmak gereklidir.

Özgürlük sorunu teknik elemanlar ve bilim işçileri için çok büyük bir önem taşır.

Onları, devletin ve işverenlerin baskısından nasıl kurtarmalı?

Bu önemli sorunun cevabı şudur: bağımsızlığını yitirmiş bu toplumsal kategoriye, bunu sağlayacak tüm olanakları desteklemek ve geliştirmek gereklidir. Bağımsızlık sorunu, pratik ve acil bir sorun olduğu kadar, yasal ve maddi bir sorundur. Yasalar çoğu kez, teknik elemanların tümünü veya bir bölümünü, diğer ücretli ve aylıklı emekçilere sağlanan haklardan yoksun bırakmıştır. Teknik elemanlar yasal olarak (açıkça veya ima yoluyla) işveren temsilcisi olarak nitelendirilirler.

Sendikal özgürlüklere ve düşünce özgürlüğüne konulmuş kısıtlamalara karşı verilen uluslararası dayanışma eylemlerine katılmak tüm ülkelerdeki teknik elemanların toplumsal rolünün bir parçasıdır.

Öteyandan, işverenler özellikle aylıkları bireyselleştirmek, sadık elemanları yüksek aylıklarla «ödüllendirmek» yoluyla teknik elemanlara maddi baskı yapmaktadırlar.

İşçiler ve sendikalar, teknik elemanların yasal ve maddi baskılardan kurtulması, bağımsızlığı için verilen mücadeleyi kayıtsız şartsız desteklemelidir. İşverenler sadece kendileri gibi düşünen ve konuşan teknik elemanlara (veya diğer emekçilere) düşüncelerini açıklama özgürlüğü tanımakta ve sadece onların çıkarlarını desteklemektedir. Sendikal hareket, henüz kendi toplumsal rolünün ne olduğunu anlayamamış olanlar da içinde olmak üzere tüm teknik elemanlara karşı, içten, güçlü ve gerçek bir müttefik gibi tavır almalıdırlar.

7 — Teknik Elemanların Sosyalist ülkelerdeki rolü.

Sosyalist ülkelerdeki sendikaların deneyleri teknik elemanların toplumsal rolünün saptanması açısından eşsiz olanaklar sağlamaktadır.

Teknik elemanların toplumdaki yer ve rolünün en belirgin özellikleri ve toplumsal ilerlemede sendikaların yüklendiği yapıcı ve sorumlu görev, sosyalist ülkelerdeki toplumsal sistemin yapısı tarafından belirlenmektedir. Tüm toplumsal kategorilere ait emekçiler üretim araçlarının toplumsal mülkiyeti nedeniyle bütünleşmişlerdir. Emekçiler üretici oldukları gibi üretim araçlarının da sahibidirlar.

Geniş işçi kitlelerinin yüksek eğitim yapmasını önleyen tüm engeller ortadan kaldırılmıştır. Demokratik bir eğitim sistemi insanlığın kendini evrensel olarak gerçekleştirmesine olanak vermektedir. İşçi sınıfının önderliğinde, gelişmiş bir sosyalist toplum kurma yolundaki halkla, sıkı bağları olan bir bilimsel ve teknik insan gücü yetişmiştir. Bu bilimsel ve teknik kadrolar gerek toplumsal çıkışları açısından, gerekse yeni toplumsal sistemin koşulların da edindikleri eğitim nedeniyle, öteyandan bilimsel ve teknik ilerleme sosyalist toplumun çıkarlarının hizmetine konulmuş olduğundan, halkın çıkarlarını kendi çıkarlarıyla eşleştirmiş durumdadırlar.

Tüm toplumun gereksinimlerini karşılamaya yönelik yapıcı bir çalışma içindedirler. Bilim adamlarının, mühendislerin ve işçilerin çıkarları arasında kurulmuş olan ahenk, kafa ve kol emekçilerinin ilerici kaynaşmasına yol açmıştır. Sosyalist ülkelerin teknik elemanları, en yeni bilimsel ve teknik bilgileri işçilere aktararak böylece onların görüş ve teknik bilgilerini uygulamaya koymalarına yardımcı olmayı görev bilmektedirler. Teknik elemanlar, sendikal harekete etkin olarak katılırlar ve böylece çalışanların yaşama ve çalışma koşullarının sürekli geliştirilmesinde büyük sorumluluklar yüklenirler.

Sendikalar, teknik elemanların çalışmalarının sonuçlarının madden ve manen desteklenmesi ve ulusal ekonominin planlanması ve yönetimine ge-

AYDINLIĞA DOĞRU BU SAYISININ EKİNİ KAMU KESİMİNDE ÇALIŞAN ÜYELERİMİZİN SORUNLARINA VE ÖZELLİKLE MEYAK KESİNTİLERİ SORUNUNA AYIRMIŞTIR.

AYDINLIĞA DOĞRU

meyak kesintileri geri verilmelidir

MALİYE BAKANLIĞI VE T.B.M.M. NE DİLEKÇELER GÖNDERELİM

Dokuz örgütün açtığı kampanyayı bir an önce kendi lehimize sonuçlandırmak üzere Maliye Bakanlığı ve TBMM'ne dilekçe ile başvurmamız yararlı olacaktır. MEYAK kesintilerini geri almak ve bundan sonra kesinti yapılmamasını sağlamak için Maliye Bakanlığı ve TBMM'ne gönderilecek dilekçe örneklerini bu sayfamızda bulacaksınız.

T.B.M.M. Dilekçe Komisyonu Başkanlığına
ANKARA

1327 Sayılı yasa ile değişik 657 sayılı yasanın 190. maddesinde: «Devlet memurlarının ek sigorta, konut, dinlenme kampları ve diğer ihtiyaçlarını karşılamakta yardımcı olmak, tasarruflarını yurt kalkınmasında yararlı olacak verimli sahalarda değerlendirmek üzere, bu kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde çıkarılacak özel bir kanunla Devlet Memurları Yardımlaşma Kurumu kurulur denilmektedir. Yine bu madde ile kurumun bütün devlet memurlarını kapsamına alacağı ve memurların aylık maaş tutarlarının % 5'inin kurum için kesileceği kabul edilmiştir.

Bu kesintinin alınış şekline ilişkin 657 sayılı yasanın değişik ek geçici 20. maddesi, 12 Sayılı YGK'nın değiştirilerek kabulü hakkındaki yasayla, aynen kabul edilmiştir. Sözü geçen yasa ve yasa gücündeki kararnamelere göre 1.3.1970 günü esas alınmak suretiyle ve belli usuller içinde özel yasa çıkıncaya kadar kesintiler yapılacak ve bu kesenekler Merkez Bankasında açılan bir hesapta toplanacaktır. Yasanın açık hükmüne göre en geç bir yıl içinde yani 30.2.1971 gününe kadar çıkarılıp yürürlüğe konması gereken yasa bugüne kadar çıkarılmamış, dolayısıyla MEYAK da kurulamamıştır.

Durum böyle olmasına rağmen % 5 kesintilerin kesilmesine devam edilmektedir. Bu husus ise başta Anayasa olmak üzere yasa hükümleri ile çelişmektedir. Gerçekten %5 MEYAK kesintisine dayanak gösterilen yasa hükmü, 1 yıl sürelidir. Bu maddenin sözünden açıkça anlaşılmalıdır. Bir yılın geçmesiyle bu yasa hükmünün de yürürlükten kalkacağı hukuk mantığına uygun düşmektedir. Yasanın hukuken yürürlükten kalkmış olmasına rağmen kesin tilere bu şekilde devam edilmesi dayanaksız kalmaktadır.

Öte yandan MEYAK kuruluşundan, kamu hizmeti gören bir kısım memurların yararlandırılıp diğer bir kısmının yararlandırılmaması da hukuk mantığına ve adalet ilkelerine ters düşmektedir. Zira bilindiği gibi, 440 sayılı yasa kapsamına giren İktisadi Devlet Teşekkülleri mensupları, doktorlar, Yargıtay, Danıştay ve Sayıştay üyeleri bu yasanın ve MEYAK kuruluşunun dışında bırakılmış olup bunların maaşlarından ve ücretlerinden herhangi bir kesinti de yapılmamaktadır.

MEYAK kuruluşunun aynı zamanda ek bir sigorta veya bir yardımlaşma kooperatifi niteliği arzedeceği görülmektedir. Böyle bir kuruluşa ise kimsenin zorla üye yapılamayacağı bir gerçektir.

Sonuç olarak tarihinden beri çalıştığım süre zarfında MEYAK kesintisi adıyla maaşımdan kesilen paraların faiziyle birlikte tarafıma iadesini diler, aksi halde yargı yoluna başvuracağımı saygılarımla arz ederim.

Devlet memurlarının maaşlarından beş yıldır MEYAK adına yapılan kesintilerin durdurulmasını ve bugüne kadar yapılan kesintilerin iadesini sağlamak amacıyla, TMMOB, TÖB-DER (Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği), TUM-DER (Tüm Memurlar Birleşme ve Dayanışma Derneği), Teknik Ormanlılar Derneği, Türk Tabipler Birliği, TÖD (Tüm Öğretim Üyeleri Derneği), Türkiye Ormanlılar Derneği, TUS-DER (Tüm Sağlık Memurları Derneği ve TÜTED (Tüm Teknik Elemanlar Derneği) ortak bir kampanya açmışlardır. Kampanyayı yürüten örgütlerin ortak bildirisi ile tüm memurlar TBMM ne ve Maliye Bakanlığına dilekçeler vermeye çağırılmaktadır.

9 ÖRGÜTÜN BİLDİRİSİ

MEMUR ARKADAŞI!
EGEMEN GÜÇLERİN CEBİNDE FAİZLERİ İLE BİRLİKTE 5 MİLYAR LİRALIK BİR PARAMIZ VAR. GÜNLÜK GEÇİMİNİ BİLE SAĞLAYAMAYAN BİZ MEMURLARIN, ÇOLUĞUNUN ÇOCUĞUNUN RIZKINDAN MEYAK ADI ALTINDA KESİLEN PARALARIMIZ, EGEMEN GÜÇLERİN BOĞAZINA AKMAKTADIR.

Hayat pahalılığı ateşten bir gömlek. Fiyatlar hızla artarken, maaşlarımız olduğu yerde sayıyor. Egemen güçler, bir de pahalılığı, maaşlarımızdaki 3-5 kuruşluk artışa bağlıyorlar. İki odalı bir evin kirası 600-700, peynirin kilosu 35, zeytinin kilosu 20 lira. Memurların % 60'ının maaşı 1500 liranın altında.

Ülkemizin yeraltı, yerüstü kaynaklarını, halkımızın alınterini ve emeğini oburca sömüren egemen güçler, daha yasa çıkıncadan, bizlerin isteği dışında, zorla, Anayasa'ya aykırı olarak MEYAK kesintilerine de el koydu. Bugüne dek kesilen 5 milyar,

TÜTED, TUM-DER, TÖB-DER, TUM-AS

Temsilcileri

izinleri alınmış afişleri asan üyelerine uygulanan baskıları kinadıkları basın toplantısında...

Maliye Bakanlığına
ANKARA

1327 sayılı yasa ile değişik 657 sayılı yasanın 190. maddesi hükmü uyarınca kurulması gereken MEYAK bugüne kadar kurulmamıştır. Durum böyle olunca anılan madde hükmüne göre benden kesilen % 5 MEYAK kesintisi yasal dayanaktan mahrum kalmaktadır.

Oysa Yargıtay, Danıştay, Sayıştay üyelerinden ve hakimlerden böyle bir kesinti kesilmemektedir. Bu da Anayasanın eşitlik ilkesine aykırıdır.

Bu nedenle maaşımdan kesilen paraların en geç bir ay içerisinde faizleriyle birlikte tarafıma iadesini, aksi halde yargı yoluna başvuracağımı saygılarımla arz ederim.

ADRES:

egemen güçlerin kasasına vergi iadesi ve teşvik tedbirleri yoluyla aktıldı. Her memurun en az 5, en çok 30 bin lirası sermaye sınıfının kasasında.

MEYAK tasarısı bugünkü haliyle memura hiçbir yarar sağlayamayacak, tam tersine daha çok sömürülmesine neden olacaktır. Çünkü, kesilen bu paralarla; sermaye sınıfının içpazar ve finansman gereksinimleri karşılanacaktır.

MEYAK tasarısı ile kamu personeli için getirilmek istenen sosyal güvenceler, Emekli Sandığının sağlamakta yükümlü olduğu görevler içerisindedir. Emekli Sandığının bugünkü çalışma biçimi değiştirilir, egemen güçlere eylençe yerleri, otel-motel yaptırma yerine kamu personelinin sosyal güvencini sağlayacak yatırımlara yönelirse MEYAK tasarısı ile amaçlananlar gerçekleşmiş olur.

MEMUR ARKADAŞI!

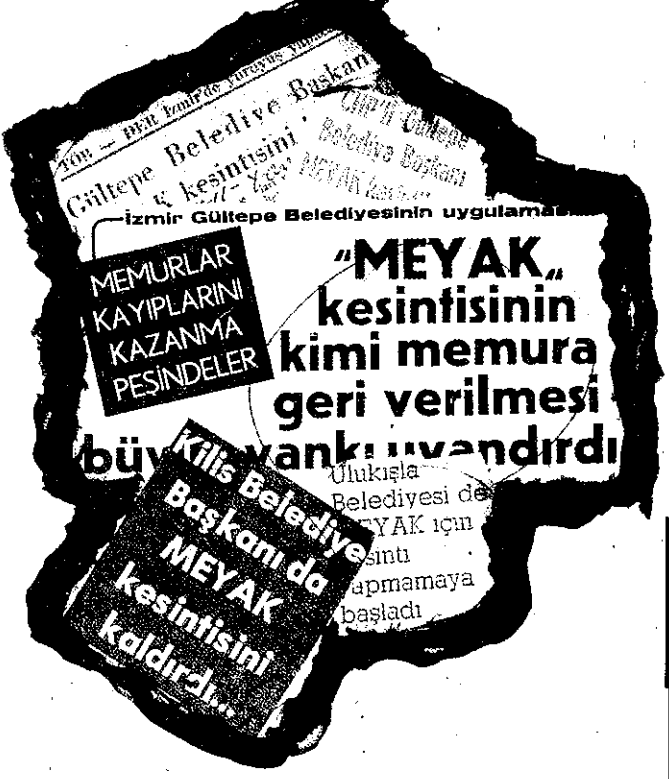
Egemen güçler, yalnız paramızla değil, canımızla da kastediyorlar. Paralı uşakları arkadaşlarımızı öldürüyor. Ölümün yanında kıyım hiç kalıyor. Ancak, bu baskılar, kıyımlar mücadele azmimizi kırmıyor, kıramayacakta. Demokratik mücadelemiz sürüyor. Biz tüm ilerci, devrimci kitle örgütleri olarak somut sorunlarımızın çevresinde toplanıyor güç birliği yapıyoruz. Bunun için örgütleniyoruz. Yüzbinlerce örgütlü memur, mücadelesini yılmadan sürdürüyor.

Örgüt dışında kalma, mutlaka örgütüne gir ve kenetlen. Biz aşağıda adları yazılı örgütler, MEYAK'a hayır kampanyamızı sürdürüyor ve eylemler dizimize yeni halkalar ekliyoruz. Bunun için ilk adımda DİLEKÇE HAKKIMIZI KULLANACAĞIZ. Anayasa'nın 62. maddesi, bize bir hak vermiş, DİLEKÇE HAKKI. Bu hakkın demokratikleşme süreci içerisinde anlamlı bir yeri vardır. TBMM'ine ve bu arada Maliye Bakanlığına ekteki dilekçe örneklerini gönderelim. Yüzbinlerce dilekçe, yeni bir eylem biçimi olacaktır. Egemen güçlere, örgütlü gücümüzü göstereceğiz. MEYAK kesintilerini faizleri ile birlikte mutlaka geri alacağız. Bundan böyle MEYAK'a para kestirmeyeceğiz. Dilekçelerimizi dikkate almalarsa, mücadelemizi başka ve daha etkili demokratik eylemlere yönelteceğiz. Yürüyüşlerle, mitinglerle bu hakkı isteğimizi sonuna dek sürdüreceğiz.

BEŞ YILLIK KESİNTİLER NE KADAR TUTUYOR

1970 yılından beri uygulanmakta olan MEYAK kesintilerinin tutarı TÖB-DER tarafından hesaplatılmıştır. Buna göre devlet memurlarının 1970'te bulunduğu dereceye göre 5 yıllık MEYAK kesintileri yaklaşık olarak aşağıda gösterilmiştir:

1970'deki Derece	Tutarı (T.L.)
12	5.284
11	5.956
10	6.774
9	8.674
8	9.500
7	10.574
6	12.574
5	14.555
4	16.548
3	19.731
2	22.914
1	26.097

KAMPANYANIN İLK SONUÇLARI

TÜTED'in katıldığı ve 9 kuruluşun yürüttüğü MEYAK kesintilerinin kaldırılması ve bugüne kadar yapılan kesintilerin geri verilmesini amaçlayan kampanya basında ve kamuoyunda geniş yankılar uyandırmıştır. Kampanyanın ilk sonuçları İzmir Gültepe Belediyesinde alınmıştır. CHP'li Belediye Başkanı Aydın Erten hiçbir yasal dayanağı kalmayan MEYAK kesintilerinin kaldırılması konusunda emir vermiştir. Bu uygulama daha sonra Kilis ve Ulukışla (Niğde) belediyeleri tarafından da benimsenmiştir. Demokratik kitle örgütlerinin gündeme getirdiği konuyu olumlu çözüme ulaştıran belediye başkanlarına Türkiye'nin her yanındaki ilerici kuruluş ve kişilerden kutlama, mektup ve telgraflar yağdığı bildirilmektedir.

SAYIŞTAY DENETÇİSİ D.BİLÂ : KESİNTİLER ANAYASAYA AYKIRIDIR

Sayıştay Denetçilerinden Dursun Bilâ MEYAK kesintilerinin anayasaya aykırı olduğu görüşündedir. Sayın Dursun Bilâ'nın MEYAK'la ilgili görüşlerini yayınlıyoruz:

— Yasanın açık ve emdirici hükmüne rağmen, MEYAK kurulmamıştır. Ancak, kesintiye 5 yıldır devam olunmaktadır. Kesintiye dayanak olan kurum kurulmadığına göre sözkonusu keseneklerin varlık nedeni ortadan kalkmaktadır. Bu durum karşısında, memur aylıklarından kesilmekte olan bu yüzde 5'ler, yasal dayanaktan yoksun kalmaktadır. MEYAK'ın en geç kurulmuş olması gereken 30.11.1971 tarihinden sonrası için, bu iddia daha da geçerlidir.

— Öte yandan, bu kesintiler yasa gereğince, gerçek sahiplerinin arzuları dışında stopaj yoluyla kesilmekte ve hak sahiplerinin tasarrufu dışında kullanılmaktadır. Bu nedenle, sözkonusu kesenekler yardımlaşma keseneği olmaktan çıkmış ve kısmen vergi niteliğine bürünmüştür. Verginin özelliği ödeme gücü olanlardan «Cebri, nihai ve karşılıksız (1) olarak alınmasıdır. MEYAK kesintileri, mevcut uygulama karşısında, bu üç özelliği taşıyor görünmektedir. MEYAK kesintileri cebridir, zira 657 sayılı Yasaya tabi bütün memurlardan, isteğe bağlı olmaksızın kesilmesi yasa gereğidir. Karşılıksızdır. Çünkü MEYAK kurulmamıştır, kurulacağı da yoktur. Toplanan paralardan, sahiplerine henüz herhangi bir menfaat sağlanmış değildir. Keza MEYAK kesintileri amaç gerçekleşmesine rağmen ölüm ve emekli olma dışında iadede edilmektedir. İstifa ya da 657 sayılı Yasaya tabi olmayan bir kuruma geçme halinde bu paralar geri verilmemektedir. Özellikle bu uygulama karşısında MEYAK kesintileri nihai bir ödeme biçimine bürünmüş yani vergi niteliği kazanmıştır. Ancak, Anayasamızın 61. maddesi, «Vergi, resim ve benzeri mali yükümler ancak kanunla konulur» hükmünü getirmiştir. Bu durum karşısında, yeterli yasal dayanaktan yoksun bulunan MEYAK kesintilerinin, aynı zamanda, Anayasa'ya aykırı bir mali hüküm olduğu ileri sürülebilir.

— Bilindiği gibi, MEYAK kesintisi memurların brüt maaşı üzerinden kesilmekte, özel bir tasarruf

sayıldığı için, gelir vergisi matrahından düşünülmemektedir. Oysa ki kesinti karşılığında memurun fiilen bir menfaati olmadığı gibi, biriken meblâğ üzerinde, tasarruf yetkisi de yoktur. Bu miktar, memurun ödeme gücüne dahil değildir. Bu nedenle bu fon, üçüncü beş yıllık kalkınma planının ifadesinin tersine, özel bir tasarruf niteliğinde değildir. Fiilen sosyal bir fondur. Bunun içindir ki, MEYAK kesintilerinin, OYAK uygulamasından olduğu gibi, gelir vergisi matrahından düşülmesi gerekir. Mevcut uygulama karşısında, fiilen mükerrer bir vergileme durumundan söz edilebilir.

— Kaldı ki ek bir sosyal sigorta ve yardımlaşma kurumu olarak düşünülen MEYAK'ın çerçevesi, sınırı ve görevi, sözkonusu yasa çıkmadığı için, kesinlik kazanmıştır. Bu bakımdan MEYAK kesintileri için sosyal sigorta ve yardımlaşma keseneği demek de mümkün değildir. Çünkü ortada bu kesintilere ilişkin sosyal amaçlı bir kuruluş ve çalışma yoktur. Hatta uygulama tamamen ters yöndedir. Memurlardan kesilen ve 7 milyarı bulan bu meblâğ, sosyal amaçlar için değil, kredi adı altında «Hür teşebbüse» pompalanarak belirli bir kesimin menfaati yönünde kullanılmaktadır. Bir nevi, çalışanların sırtından başkaları çıkar sağlamaktadır. Bu yönden de, kesintilerin Anayasa'nın «Sosyal Devlet», «Hukuk Devleti» ve «Eşitlik» ilkesine aykırılığı ileri sürülebilir.

— Bütün bunların dışında ve kapitalist bir sistem içerisinde ele alındığında, bu fonların bir faiz değeri vardır. Oysa ki, memurlara böyle faiz ödemek şöyle düşün, hızlanan enflasyon karşısında, biriken paralarının değeri düşmektedir. Son 5 yıllık enflasyon bu paranın değerini % 70 oranında düşürmüştür. Bu durumda birikmiş paralarını almak şansına sahip olan emekli ve «ölü memurlar» da verdiklerinin ancak 1/3'ni almaktadırlar. O halde son 5 yıllık enflasyonun yarattığı fiili ve müberrer bir vergileme sözkonusudur.

Eğer bir gün bu paralar, bir mali buhran vergisine ya da simsarların sömürüsü için tasarruf bonusu benzeri bir oyuna getirilirse, şaşmamak gerek...

MEYAK RAPORU

Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü Kontrolörlerinden Sayın İzzet Şahin'in hazırladığı MEYAK SORUNU adlı raporun okurlarımızı ilgilendireceğini sandığımız bölümünü aşağıda veriyoruz. Bu raporun Maliye Bakanı'nın isteği üzerine hazırlandığı, ancak ortaya çıkan sonucun bakanlık bakımından «iç açıcı» bulunmadığı gerekçesiyle örtbas edildiği gayri resmi bilgi olarak öğrenilmiştir.

MEMUR YARDIMLAŞMA KURUMU

1- GİRİŞ

Cumhuriyet döneminde 31.3.1926 tarihli ve 788 sayılı Memur Kanunu, 20.6.1927 tarihli ve 1108 sayılı Maaş Kanunu, 30.6.1939 tarihli ve 3656 sayılı Barema Kanunları, bunların ek ve tadilleri ile devlet memurunun sorunlarına çare aranmaya çalışılmıştır. Zaman içinde ikramiyeler, çift maaşlar, %100 zamlar, ödenekler, tazminatlar, %35, %15 zamlar, üst dereceden kadrolar, çeşitli adlar altında yan ödemeler, kat sayı arttırmaları, gösterge tabanını yükseltme ve göstergeler arası yelpazeyi daraltma yolları ile hep memurun ekonomik ve sosyal yaşamını yükseltecek çareler aranmıştır. İyi niyetlerle bulunup ortaya konan, uygulanan her bir çarenin radikal bir çare olmadığı kısa süreler sonunda görülmüş ve anlaşılmıştır.

Memurun içinde bulunduğu temel sorun; Türk toplumunun memur kesimi dışında kalan tabakalarının sorunundan bağımsız değildir. Sorun, toplumun her kesiminde meydana gelen değişim ve oluşumlarından etkilenmektedir. Klâsik hak ve özgürlükler meselesi temel sorunu aşmış; salt bir ekonomik hüviyetle ortaya çıkmıştır.

OECD raporuna göre Türkiye 1974 yılında %30 fiyat artışı ile dünya ikincisi durumundadır. Bu sonuçtan bütün Türk toplumu etkilenmektedir. En çok etkilenen kesit şüphesiz dar gelirli lerdir, dar gelirli lerin içinde memur zümresidir.

1961 Anayasasının grevsiz sendika kurma hakkı verdiği memurdan bu hak da geri alındıktan sonra 800 bin memurun ekonomik kaderi Devletin pedersahi takdirlerine emanet edilmiştir.

Sosyal devlet vasfından ileri gelen iyi niyetli çabalarına rağmen, devlet, memurun sosyo-ekonomik yaşantısını düzene sokamamıştır. Esas konumuzu teşkil eden meyak sorununda da memur haklarının de-

jenerasyonunun önlenemediği; aksine ekonomik yönden memur aleyhine hızlı bir işleme tabi tutulduğu görülecektir.

Bu derece hassas bir konu ortaya konulurken tam bir açık yüreklilikle davranılmış, hiç bir siyasi düşünceye yaklaşmak ya da uzaklaşmak amacı güdülmemiştir.

II— MEYAK NEDİR ?

Sözü edilen kurum ile ilgili yasa hükümleri aynen aşağıya alınmıştır.

1) EK SOSYAL SİGORTA VE YARDIMLAŞMA

Madde 190: Devlet Memurlarının ek sosyal sigorta, konut, dinlenme kampları ve diğer ihtiyaçlarını karşılamakta yardımcı olmak, tasarruflarını yurt kalkınmasına yararlı olacak verimli sahalarda değerlendirmek üzere bu kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde çıkarılacak özel bir kanunla «Devlet Memurları Yardımlaşma Kurumu» kurulur.

Kurum bütün devlet memurlarını içine alır. Ordu Yardımlaşma Kurumu hakkındaki 3.1.1961 günlü ve 205 sayılı kanuna tabi devlet memurları bu hükümden müstesnadır.

Bu kanunun 155 nci maddesinde tanımlanan aylık tutarlarının %5 i bu kurum için kesilir.

Halen bu kanunun kapsamına giren kurumlara ait dinlenme kampları ilerde memur yardımlaşma kurumuna devredilmek üzere müşterek bir idareye tevdi olunur.

Müşterek idarenin kuruluş şekli ve bağlı olduğu merici Maliye Bakanlığınca hazırlanacak bir tüzükle tesbit olunur.

2) MEMUR YARDIMLAŞMA KURUMU KESENEKLERİ

Ek geçici madde 20: 657 Sayılı Kanunun değişik 190 nci maddesinde memur aylıklarından kesilmesi öngörülen %5 Memur Yardımlaşma Kurumu kesenekleri 1.3.1970 tarih esas alınmak suretiyle Maliye Bakanlığınca tesbit edilecek usule göre kesilmeye başlanır. Bu kesenekler özel kanunu çıkıncaya kadar T.C. Merkez Bankasında açılacak bir hesapta toplanır. Saymanlıklar her ayın keseneklerini ertesi ayın 15 nci günü akşamına kadar T.C. Merkez Bankasına yatırmak veya göndermek zorundadırlar.

Devlet memurundan beklenen bu külfet, yine

devlet memuruna sağlanacak bir takım olanaklar içindir. Hem de her memurun şiddetle gereksinmesini duyduğu temel ihtiyaçlarını karşılamak için. Memurun aylığından ferdan ayırıp bir tarafa koyacağı %5 oranındaki tasarruflar büyük bir ekonomik varlık ve güç teşkil etmeyecektir. Ama, 800 bin memurun aylıklarından kesilecek %5 oranındaki keseneklerle öyle büyük bir kurum teşkil edilecektir ki, bu kurum faaliyetleri ile;

- 1— Devlet memuruna ek sosyal sigorta sağlayacak,
- 2— Memurun ezeli sorunu olan konut ihtiyacını halledecek,
- 3— Memura dinlenme kampları temin edecek,
- 4— Diğer temel ihtiyaçlarını karşılayacak,
- 5— Tasarruflarının büyük bir bölümünü yurt kalkınmasına yararlı olacak verimli sahalarda değerlendirecektir.

Bu konu o kadar önemli, acil ve memurun lehine görülmektedir ki, kurumun kuruluş tarihi bile aynı yasa ile süre bakımından sınırlandırılmıştır. Bu süre 657 Sayılı kanunu değiştiren 1327 sayılı kanunun yayımı tarihinden itibaren E N G E Ç bir yıllık bir zamandır. Yani 1327 Sayılı kanun 31.7.1970 tarihinde yayımlandığına göre 31.7.1971 tarihine kadar geçecek süredir.

Demekki Bakanlar Kurulu en geç bir yıl içinde Memur Yardımlaşma Kurumu kanun tasarısını hazırlayıp, Yasama Meclisi Başkanlarına sunacaktır. Mesele, kanun tasarısının sadece meclislere sunulmasıyla bitmeyecek, 657 sayılı kanunun ilgili maddeleri kendilerine süre ile sınırlı talimat verdiği için Yasama Meclislerinin Başkanları bu tasarıları en geç bir yıl içinde KANUNLAŞTIRACAKTIR. Aksi halde devlet personel reformunun yapılmasına olanak yoktur. Meseleyi böyle yüksek bir ruh ve heyecanla ele almalı ki Cumhuriyet döneminin büyük personel reformu yapılmış olsun.

III — MEYAK NEDEN SORUN OLMUŞTUR?

Bazı görüş sahiplerine göre, «Meyak kesintilerinden oluşan milyarlık fon artık memurun menfaatinde kullanılamaz. Memura ne mesken sağlamada, ne de bir başka ihtiyacının sağlanmasında yararlı olamaz. Çünkü devlet bu fonu, yasanın amacına aykırı olarak özel kesimin mal ve hizmetlerini satın almak için bir